

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2003-2004)

FOR BUDSJETTERMINEN 2004

Utgiftskapitler: 20-51 og 1600-1670

Inntektskapitler: 3024-3051, 4600-4634, 5341, 5605 og 5692

Innhold

Del I		3	Miljø- og ressurssspørsmål	19
Innledning	9	3.1	Finansdepartementet	19
1	Oversikt	3.1.1	Oppfølging av Finans-	19
1.1	Virkeområde	3.2	departementets miljøhandlingsplan	20
1.2	Hovedoppgaver og organisering ...	3.3	Statistisk sentralbyrå	20
1.3	Oversikt over budsjettforslaget for		Avsetning til Den nordiske	20
	Finansdepartementet		investeringsbank	20
1.3.1	Samlede utgifter	4	Likestilling	21
1.3.2	Samlede inntekter	4.1	Finansdepartementet	21
2	Prioriterte oppgaver i 2004	4.2	Finansdepartementets under-	21
2.1	Modernisering av offentlig sektor –		liggende etater	21
	tiltak på Finansdepartementets	5	Tilsagnsordninger	23
	område	6	Andre fullmakter	24
2.1.1	Oppfølging av Skauge-utvalget	6.1	Uoppklarte differanser og	
2.1.2	Oppfølging av Andreassen-utvalget		feilposterings i tidligere års	
2.1.3	Pensjonskommisjonen	6.2	statsregnskap	24
2.1.4	Omorganisering av statlig		Fullmakter til å overskride gitte	
	økonomistyring		bevilgninger -	
2.1.5	Revisjon av økonomiregelverket ...	6.2.1	merinntektsfullmakter	24
2.1.6	Omorganisering av toll- og		Skatteetaten	24
	avgiftsetatens ytre forvaltning	6.2.2	Statistisk sentralbyrå	24
2.1.7	Alternativ innrapportering	6.2.3	Senter for statlig økonomistyring ..	24
	(AltInn-prosjektet)	6.2.4	Statens innkrevingsentral	24
2.2	Andre prioriterte oppgaver	6.3	Fullmakt til å iverksette	
2.2.1	Statens petroleumsfond		sikkerhetstiltak	25
2.2.2	Evaluerings av regnskapsloven	6.4	Folketrygdfondet - tilsettinger mv.	25
2.2.3	Oppfølging av Tilleggs-	7	Oversiktstabeller for budsjettet	26
	skatteutvalgets utredning	7.1	Utgifter fordelt på kapitler	26
2.2.4	Ny revidert merverdiavgiftslov	7.2	Inntekter fordelt på kapitler	28
2.2.5	Merverdiavgiftskompensasjon for	7.3	Bruk av stikkordet "kan overføres"	29
	kommunal og statlig sektor	7.4	Årsverksanslag per 1. mars 2003	
2.2.6	Differensierte avgifter på		på Finansdepartementets område .	30
	elektrisitet			
2.2.7	Oppfølging av rapport om			
	bilavgifter			
2.2.8	Koordinert innsats mot skatte- og			
	avgiftsunndragelser og annen			
	økonomisk kriminalitet			
2.2.9	Gjennomgang av skatteoppkrever-			
	funksjonen			
2.2.10	Statlig overtakelse av kontroll og			
	revisjon av den kommunale			
	skatteoppkreverfunksjonen			
	18			
		Del II		
		Budsjettforslaget for 2004		31
		Programområde 00 Konstitusjonelle		
		institusjoner		33
		<i>Programkategori 00.30 Regjering</i>		33
		Kap. 20 Statsministerens kontor (jf. kap. 3020)		33
		Kap. 3020 Statsministerens kontor (jf. kap. 20)		34
		Kap. 21 Statsrådet (jf. kap. 3021)		34

Kap. 3021 Statsrådet (jf. kap. 21)	34	Kap. 1631 Senter for statlig økonomistyring (jf. kap. 4631)	83
Kap. 24 Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3024) ..	35	Kap. 4631 Senter for statlig økonomistyring (jf. kap. 1631)	85
Kap. 3024 Regjeringsadvokaten (jf. kap. 24) ..	35	Kap. 1632 Kompensasjon for merverdiavgift ..	85
<i>Programkategori 00.40 Stortinget og underliggende institusjoner</i>	36	Kap. 1634 Statens innkrevingsentral (jf. kap. 4634)	87
Kap. 41 Stortinget (jf. kap. 3041)	36	Kap. 4634 Statens innkrevingsentral (jf. kap. 1634)	90
Kap. 3041 Stortinget (jf. kap. 41)	38	Kap. 1637 EU-opplysning	91
Kap. 42 Forsvarets ombudsmannsnemnd	38	Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.	92
Kap. 43 Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 3043)	39	<i>Programkategori 24.10 Statsgjeld, renter og avdrag mv.</i>	92
Kap. 3043 Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 43)	39	Kap. 1650 Statsgjeld, renter m.m.	93
Kap. 44 Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	40	Kap. 1651 Statsgjeld, avdrag og innløsning	95
Kap. 51 Riksrevisjonen (jf. kap. 3051)	40	<i>Programkategori 24.20 Statlige fordringer, avsetninger mv.</i>	96
Kap. 3051 Riksrevisjonen (jf. kap. 51)	42	Kap. 1670 Avsetninger til Den nordiske investeringsbank	97
Programområde 23 Finansadministrasjon 43		Kap. 5341 Avdrag på utestående fordringer ...	98
<i>Programkategori 23.10 Finansadministrasjon</i> 43		Kap. 5350 Tilbakeføring av midler fra Statens Banksikringsfond	98
Kap. 1600 Finansdepartementet (jf. kap. 4600)	43	Kap. 5351 Overføring fra Norges Bank	99
Kap. 4600 Finansdepartementet (jf. kap. 1600)	49	Kap. 5605 Renter av statskassens kontantbe- holdning og andre fordringer	99
Kap. 1602 Kredittilsynet (jf. kap. 4602)	50	Kap. 5692 Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank	100
Kap. 4602 Kredittilsynet (jf. kap. 1602)	54	Forslag til vedtak om bevilgning for budsjetterminen 2004, kapitlene 20-51 og 1600-1670, 3024-3051, 4600-4634, 5341, 5605 og 5692	103
<i>Programkategori 23.20 Skatte- og avgiftsadministrasjon</i>	55	Vedlegg 1	
Kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610)	56	Ledernes ansettelsesvilkår i heleide statlige foretak	110
Kap. 4610 Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 1610)	62		
Kap. 1618 Skatteetaten (jf. kap. 4618)	63		
Kap. 4618 Skatteetaten (jf. kap. 1618)	72		
<i>Programkategori 23.30 Offisiell statistikk</i>	74		
Kap. 1620 Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620)	74		
Kap. 4620 Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 1620)	81		
<i>Programkategori 23.40 Andre formål</i>	82		
Kap. 1630 Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring	82		

Tabelloversikt

Tabell 3.1 Bevilgning til miljøtiltak	19	Tabell 8.2 Innbetaling av skatter, avgifter og toll (mill. kroner)	56
Tabell 5.1 Tilsagnsordningen vedrørende oppfølging av konkursbo	23	Tabell 8.3 Nøkkeltall for toll- og avgiftsetaten	57
Tabell 8.1 Ressursbruk fordelt på tilsynsområder	51		

Tabell 8.4	Beslag av narkotika, alkohol og tobakk	59	Tabell 8.12	Statistikkens aktualitet. Varighet fra referanseperiodens utløp til publisering (i uker)	75
Tabell 8.5	Fordeling av fastsatte skatter og avgifter (i mill. kroner)	64	Tabell 8.13	Svarprosent. Resultater	75
Tabell 8.6	Antall skattytere og merverdiavgiftspliktige	65	Tabell 8.14	Oppgavebyrde. Årsverk	76
Tabell 8.7	Antall behandlede oppgaver	65	Tabell 8.15	Brukerfinansierte oppdrag etter kundegruppe – 2001 og 2002	78
Tabell 8.8	Behandlede saker i klagenemnder	66	Tabell 8.16	Nøkkeltall	88
Tabell 8.9	Skatt og arbeidsgiveravgift for avgiftsårene 2000-2002	67	Tabell 8.17	Innkrevning av straffekrav	88
Tabell 8.10	Merverdiavgift og investeringsavgift for avgiftsårene 1999-2001	67	Tabell 8.18	Innkrevning av andre kravtyper ...	89
Tabell 8.11	Akkumulert restanse for merverdiavgift og investeringsavgift for årene 2000-2002	68	Tabell 8.19	Innenlandsk statsgjeld	92
			Tabell 8.20	Garantiordninger vedrørende Den nordiske investeringsbank .	97

Figuroversikt

Figur 1.1	Institusjoner på Finansdepartementets område i 2004	11	Figur 8.3	Fordeling av inntekter i toll- og avgiftsetaten i 2002	58
Figur 8.1	Skatte- og avgiftsadministrasjonens arbeid med fastsetting og innkreving av skatter og avgifter	55	Figur 8.4	Skatteetatens budsjett fordelt på funksjonsområder (økonomi- tjenesteområdet er inkludert i innkrevingsdelen)	64
Figur 8.2	Toll- og avgiftsetatens ressurser fordelt på funksjonsområder	57			

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2003-2004)

FOR BUDSJETTERMINEN 2004

Utgiftskapitler: 20-51 og 1600-1670

Inntektskapitler: 3024-3051, 4600-4634, 5341, 5605 og 5692

*Tilråding fra Finansdepartementet av 3. oktober 2003,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Bondevik II)*

Del I
Innledning

1 Oversikt

1.1 Virkeområde

I denne proposisjonen fremmes forslag om utgifter og inntekter under programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner, programområde 23 Finansadministrasjon, herunder skatte- og avgiftsadministrasjonen, og programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv. Ansvaret for bevilgningene, herunder regnskapsavleggelse, under programkategoriene 00.30 Regjering og 00.40 Stortinget og underliggende institusjoner tilhører henholdsvis Statsministerens kontor og Stortingets egne institusjoner. Av praktiske hensyn føres disse programkategoriene opp i Finansdepartementets proposisjon, og beløpene tas med i oversikter over bevilgninger på Finansdepartementets område. Forslag under programkategori 00.40 er i samsvar med forslag fra Stortingets administrasjon.

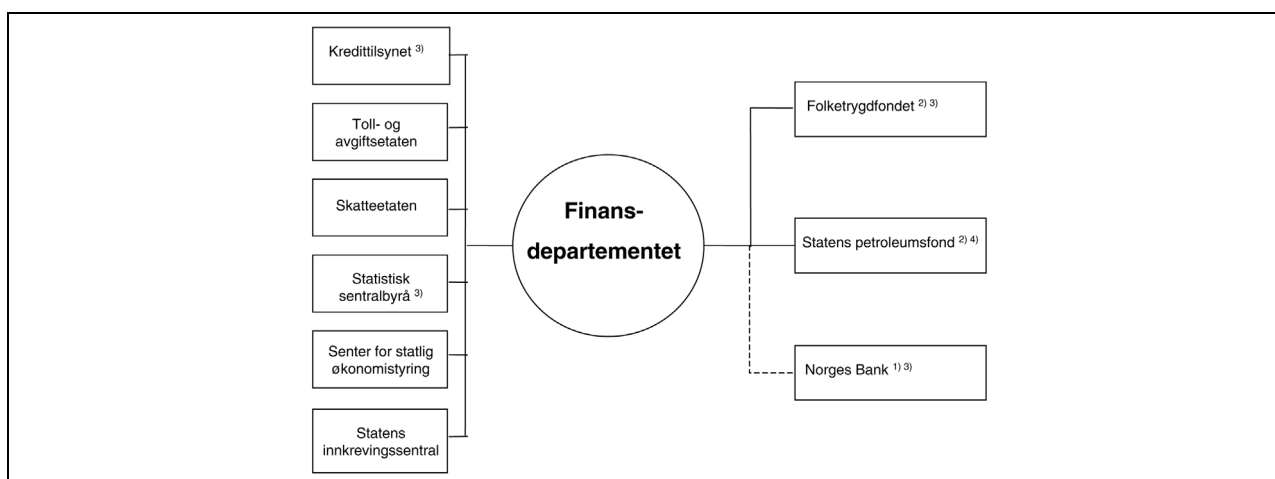
1.2 Hovedoppgaver og organisering

Finansdepartementet med underliggende etater har blant annet ansvar for å:

- sikre finansieringen av offentlig virksomhet gjennom skatter og avgifter
- koordinere arbeidet med statsbudsjettet
- bidra til et egnet beslutningsgrunnlag for den økonomiske politikken og budsjettarbeidet, og til et offisielt statistikk- og datagrunnlag til bruk i offentlig og privat virksomhet
- bidra til velfungerende finansmarkeder

Politikken på disse områdene er omtalt i St.meld. nr. 1 (2003-2004) Nasjonalbudsjettet 2004, St.prp. nr. 1 (2003-2004) Statsbudsjettet medregnet folketrygden for budsjetterminen 2004 (Gul bok) og St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak for budsjetterminen 2004. Lovendringsforslag blir samtidig lagt fram i Ot.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte- og avgiftsopplegget 2004 – lovendringer. Denne stortingsproposisjonen omfatter i første rekke forvaltningen og administrasjonen på områdene ovenfor.

Nedenfor følger en oversikt over institusjoner på Finansdepartementets område.

Figur 1.1 Institusjoner på Finansdepartementets område i 2004

¹ Ansvarsforholdet mellom Norges Bank og statsmyndighetene i blant annet budsjettsaker og administrative saker er regulert ved lov av 24. mai 1985 om Norges Bank og pengevesenet.

² De administrative utgiftene dekkes av fondets inntekter.

³ Virksomhet med eget styre.

⁴ Statens petroleumsfond administreres av Norges Bank etter nærmere retningslinjer fra Finansdepartementet.

1.3 Oversikt over budsjettforslaget for Finansdepartementet

1.3.1 Samlede utgifter

Programområder under Finansdepartementet:

(i 1 000 kr)

Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004	Pst. endr. 03/04
Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner	1 125 433	1 309 740	1 499 889	14,5
Programområde 23 Finansadministrasjon	7 205 493	7 453 695	15 230 541	104,3
Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag, mv.	64 804 991	22 675 700	62 279 900	174,7
Sum utgifter	73 135 917	31 439 135	79 010 330	151,3

Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner

Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner omfatter Regjeringen og Stortinget med underliggende institusjoner. Forslag til bevilgninger for 2004 under programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner utgjør 1 499,9 mill. kroner. Økningen på ca. 190 mill. kroner fra saldert budsjett 2003 skyldes hovedsakelig Stortingets presidentskaps beslutning av 11. april 2002 om etablering av "Komitéhuset" i Akersgaten 18, samt istandsetting av nye lokaler og integrering av disse i Stortingets øvrige bygningsmasse.

Forslaget under programkategori 00.40 Stortinget og underliggende institusjoner er i samsvar med forslag fra Stortingets administrasjon.

Programområde 23 Finansadministrasjon

Programområde 23 Finansadministrasjon omfatter skatte- og avgiftsadministrasjon, offisiell statistikk og finansadministrasjon. Samlet forslag til bevilgninger for 2004 under programområde 23

Finansadministrasjon utgjør 15 230,5 mill. kroner. Dette er en økning på 7 776,8 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2003. Økningen skyldes forslag om å innføre en generell ordning for merverdiavgiftskompensasjon for kommuner og fylkeskommuner fra 2004. Ordningen omfatter også kompensasjoner til private og ideelle virksomheter. De totale utgifter knyttet til ordningen er anslått til 7 800 mill. kroner i 2004.

Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.

Programområdet omfatter utgifter til renter og avdrag på den innenlandske og utenlandske statsgjelden, renter og avdrag på statskassens fordringer og avsetning til Den nordiske investeringsbank. Departementets renter og avdrag på statsgjeld er budsjettert til 62 279,9 mill. kroner. Dette er en økning på 39 604,2 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2003. Endringen er i hovedsak knyttet til forfallsstrukturen på innenlandske statslån.

Utgifter fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)

Postgr.	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004	Pst. endr. 03/04
01-23	Driftsutgifter	6 683 806	6 630 050	6 616 240	-0,2
30-49	Nybygg, anlegg mv.	182 253	332 330	418 198	25,8
50-59	Overføringer til andre statsregnskap	10 000	15 564	19 860	27,6
60-69	Overføringer til kommuner	1 227 341	1 505 891	9 169 121	508,9
70-89	Overføringer til private	17 388 354	17 971 600	19 794 011	10,1
90-99	Utlån, avdrag mv.	47 644 163	4 983 700	42 992 900	762,7
	Sum under departementet	73 135 917	31 439 135	79 010 330	151,3

Utgiftene under programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner og programområde 23 Finansadministrasjon er i hovedsak administrasjonsutgifter, hvorav driftsutgiftene utgjør ca. 77 pst. under programområde 00 og ca. 90 pst. under

programområde 23 (når merverdiavgiftskompensasjon for kommuner og fylkeskommuner holdes utenfor beregningsgrunnlaget). Renteutgiftene føres over postgruppe 70-89, mens avdragene føres over postgruppe 90-99.

1.3.2 Samlede inntekter

(i 1 000 kr)

Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004	Pst. endr. 03/04
Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner	31 262	12 280	20 582	67,6
Programområde 23 Finansadministrasjon	1 467 356	1 479 514	1 762 410	19,1
Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag, mv.	2 926 160	3 960 994	2 903 291	-26,7
Sum inntekter	4 424 778	5 452 788	4 686 283	-14,1

Samlede inntekter, eksklusive skatter og avgifter, utgjør ca. 4 686 mill. kroner, hvorav ca. 2 820 mill. kroner er renteinntekter. For omtale av statens renteinntekter av statskassens foliokonto og andre fordringer i 2004, vises det til omtalen under

kap. 5605 Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer. Skatter og avgifter omtales i en egen proposisjon, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak for budsjetterminen 2004.

2 Prioriterte oppgaver i 2004

2.1 Modernisering av offentlig sektor – tiltak på Finansdepartementets område

Det er på Finansdepartementets område iverksatt en rekke tiltak som inngår i Regjeringens moderniseringsprogram for offentlig sektor. Nedenfor gis en kort beskrivelse av enkelte viktige tiltak i dette arbeidet.

2.1.1 Oppfølging av Skauge-utvalget

Ved kongelig resolusjon av 11. januar 2002 ble det satt ned et ekspertutvalg under ledelse av Arne Skauge for å foreta en bred vurdering av skatte- og avgiftssystemet og de bakenforliggende prinsippene for dette. Utvalget avgav 6. februar 2003 sin innstilling NOU 2003: 9 Skatteutvalget – Forslag til endringer i skattesystemet. Innstillingen ble sendt på høring 12. februar 2003, med høringsfrist 15. mai 2003. Regjeringen vil arbeide videre med oppfølging av utredningen, og tar sikte på å legge fram en stortingsmelding om reform av skattesystemet.

2.1.2 Oppfølging av Andreassen-utvalget

Utvalget som fikk i mandat å vurdere budsjetterings- og regnskapsprinsipper i staten (Statsbudsjettutvalget), avgav sin innstilling til Finansdepartementet 27. januar 2003. Utvalget tilrår i sin rapport at periodiseringsprinsippet (regnskapsprinsippet) tas i bruk for statsbudsjettet og statsregnskapet. Videre tilrår utvalget at flerårige budsjettkonsekvenser synliggjøres gjennom flerårige, helhetlige budsjettframskrivninger, og at det åpnes for å fatte bindende, flerårige budsjettvedtak for enkelte nærmere utvalgte prosjekter, virksomheter eller områder.

I Gul bok 2004 gis det en bred omtale av utvalgets tilrådinger og departementets vurderinger, herunder hvordan forslagene til føringsprinsipp og flerårsbudsjettering bør følges opp.

Finansdepartementets oppfølging av Statsbudsjettutvalgets innstilling i 2004 vil i første rekke være rettet mot etablering av et system for utarbei-

ding av flerårige budsjettframskrivninger, og etablering av standarder for bruk av periodiseringsprinsippet i enkelte statlige virksomheter. Dette arbeidet vil involvere både Finansdepartementet, øvrige departementer og andre statlige virksomheter.

2.1.3 Pensjonskommisjonen

Regjeringen Stoltenberg nedsatte 30. mars 2001 Pensjonskommisjonen for å avklare hovedmål og prinsipper for et samlet pensjonssystem. Kommisjonen ledes av Sigbjørn Johnsen og består for øvrig av representanter for de politiske partiene på Stortinget og uavhengige eksperter. I tillegg er det etablert et råd bestående av de største interesseorganisasjonene. Representanter fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Finansdepartementet og Sosialdepartementet utgjør sekretariatet for kommisjonen. En foreløpig rapport fra kommisjonen om "Mål, prinsipper og veivalg for pensjonssystemet" ble levert 4. september 2002. Rapporten er omtalt i Nasjonalbudsjettet 2003, avsnitt 3.7. Pensjonskommisjonen hadde opprinnelig frist til 1. oktober 2003 med å legge fram sin utredning for Finansdepartementet og Sosialdepartementet, men fikk i august 2003 utsatt fristen for levering av sluttrapport til 15. desember 2003. Pensjonskommisjonens rapport vil bli fulgt opp i en egen stortingsmelding, etter bred høring.

2.1.4 Omorganisering av statlig økonomistyring

Finansdepartementet legger opp til å samordne eksisterende funksjoner innenfor statlig økonomistyring i én virksomhet under Finansdepartementet, jf. omtale i Gul bok 2003 (pkt. 7.1) og i St.prp. nr. 65 (2002–2003) Om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2003 (pkt. 3.15). Formålet med samordningen er å styrke den statlige økonomistyringen og forbedre ressursutnyttelsen på området. Det vises til nærmere omtale under kap. 1631 Senter for statlig økonomistyring og i Gul bok 2004, kap. 10.

2.1.5 Revisjon av økonomiregelverket

Finansdepartementet har i 2002 og 2003 arbeidet med en samlet revisjon av økonomiregelverket for staten. Et utkast til revidert regelverk har vært på høring i departementene og underliggende virksomheter. Disse gir en bred tilslutning til hovedinnretningen av revisjonen. Regelverket vil på dette grunnlaget bli redusert i omfang og videreutviklet ut fra teknologisk utvikling, slik at statlige virksomheter fullt ut kan benytte elektroniske løsninger i økonomifunksjonen. Det reviderte og forenklete regelverket gir større rom for virksomhetstilpasning, blant annet ved at styring og kontroll kan tilpasses virksomhetenes egenart ut fra en vurdering av risiko og vesentlighet. Videre forenkles reglene for tilskudd, og det legges til rette for at departementene kan redusere kravene til rapportering fra tilskuddsmottakere, tilpasset den enkelte ordning. Det reviderte regelverket legger til rette for økt bruk av markedet i form av kjøp av økonomitjenester. Det reviderte regelverket vil tre i kraft fra 1. januar 2004. Det vises til nærmere omtale i Gul bok 2004, kap. 10.

2.1.6 Omorganisering av toll- og avgiftsetatens ytre forvaltning

Regjeringen har besluttet at toll- og avgiftsetatens ytre forvaltning skal omorganiseres i 2004. I St.prp. nr. 1 (2002-2003), jf. Budsjett-innst. S. nr. I (2002-2003), ble det gitt en bred omtale av saken, herunder en orientering om at etatens ytre forvaltning skal endres fra ti tolldistrikter til seks tollregioner. I St.prp. nr. 65 (2002-2003), jf. Innst. S. nr. 260 (2002-2003), ble det gitt en oppfølgende omtale, herunder en orientering om organiseringen av hver enkelt tollregion. Det framgår der at antallet underliggende tollsteder vil bli redusert fra 34 til 21.

Regionaliseringen av etaten er planlagt iverksatt fra 1. januar 2004, mens endringene i den underliggende strukturen skal gjennomføres i løpet av året.

Det er beregnet at omtrent 5 pst. av de ca. 1 500 ansatte i etatens ytre forvaltning vil bli direkte berørt gjennom bytte av tjenestested som følge av nedleggelse av enheter. Det vil i tillegg være aktuelt at ansatte bytter tjenestested i forbindelse med opp- og nedbemanning av de ulike enheter som beholdes. Finansdepartementet legger til grunn at Toll- og avgiftsdirektoratet sørger for en best mulig ressursfordeling, slik at de forutsatte gevinster ved omleggingen kan oppnås. En riktig dimensjonering av de ulike enhetene er for øvrig en kontinuer-

lig utfordring for etaten, uavhengig av konkrete endringer av organisasjonsstrukturen.

Finansdepartementet har bedt Toll- og avgiftsdirektoratet om å evaluere omorganiseringen i løpet av 2005. Direktoratet er spesielt bedt om å følge opp virkningene for næringslivet.

2.1.7 Alternativ innrapportering (AltInn-prosjektet)

AltInn-prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Brønnøysundregistrene, skatteetaten og Statistisk sentralbyrå. AltInn-prosjektet utvikler en internettbasert innrapporteringskanal som gjør at næringsdrivende og privatpersoner kan utføre sine lovpålagte innrapporteringer på en enkel, sikker og effektiv måte. Prosjektet vil gi effektivitetsgevinster både for forvaltningen og næringsdrivende. Løsningen skal i første fase dekke innrapportering til Brønnøysundregistrene, skatteetaten og Statistisk sentralbyrå, men det legges også til rette for bruk ved rapportering til andre statlige etater. AltInn-prosjektet vil være et viktig tiltak i forbindelse med Regjeringens målsetting om at alle offentlige etater innen utgangen av 2004 skal kunne motta rapporteringer elektronisk. Det tas sikte på at løsningen settes i pilotdrift fjerde kvartal 2003.

I budsjettet for 2004 foreslås det bevilget totalt 33,4 mill. kroner i forbindelse med AltInn-prosjektet. Av dette beløpet foreslås 19,1 mill. kroner bevilget under kap. 1618 Skatteetaten, 9,8 mill. kroner under kap. 1620 Statistisk sentralbyrå og 4,5 mill. kroner under kap. 904 Brønnøysundregistrene. Disse kostnadene er i hovedsak knyttet til utvikling og innføring av løsningen. I tillegg foreslås det bevilget 23,4 mill. kroner til etablering og drift av en forvaltningsorganisasjon for AltInn, jf. omtale i St.prp. nr. 1 (2003-2004) for Nærings- og handelsdepartementet.

2.2 Andre prioriterte oppgaver

2.2.1 Statens petroleumsfond

I henhold til lov om Statens petroleumsfond har Finansdepartementet ansvar for forvaltningen av fondet. Den operative forvaltningen av fondets midler er lagt til Norges Bank. Forholdet mellom Finansdepartementet og Norges Bank i arbeidet med Statens petroleumsfond er regulert gjennom forskrift om forvaltning av fondet, som er fastsatt med hjemmel i lov om Statens petroleumsfond, og gjennom andre retningslinjer og bestemmelser som er meddelt Norges Bank i brev fra Finansdepartementet.

Statens petroleumsfond var per 30. juni 2003 på 775,5 mrd. kroner, og det anslås at fondet vil øke betydelig i årene framover.

2.2.2 Evaluering av regnskapsloven

Stortinget vedtok 19. juni 1998 å be Regjeringen evaluere ny regnskapslov etter tre regnskapsår, det vil si fra 2002.

Regnskapslovutvalget ble oppnevnt 7. juni 2002 for å gjennomføre evalueringen. Utvalget har vært ledet av Finn Berg Jacobsen. Det heter i mandatet at utvalget ved evalueringen bør ta i betraktning erfaringene med anvendelsen av regnskapsloven siden loven trådte i kraft 1. januar 1999 og den internasjonale utvikling på regnskapsområdet som har funnet sted i denne perioden. Dersom utvalget kom til at det bør gjøres endringer i regnskapslovgivningen, skulle det foreslå konkrete lovregler om dette.

Utvalget overleverte sin endelige utredning til Finansdepartementet 15. august 2003 (NOU 2003: 23 Evaluering av regnskapsloven). Utvalget har blant annet foreslått tilpasning av regnskapsloven til de internasjonale regnskapsstandardene IAS/IFRS, ytterligere forenklinger for små foretak og utvidede krav om å gi opplysninger om ytelser til ledende personer. Utredningen sendes på høring høsten 2003. Departementet vil i 2004 arbeide videre med regelverket på regnskapsområdet.

2.2.3 Oppfølging av Tilleggsskatteutvalgets utredning

Tilleggsskatteutvalgets utredning, NOU 2003: 7 Tilleggsskatt m.m., ble sendt på høring i mars 2003 med høringsfrist i juni 2003. I utredningen foreslår utvalget nye regler for tilleggsskatt ved overtredelse av skattyters opplysningsplikt om egne forhold til likningsmyndighetene. For å oppfylle de krav som Den europeiske menneskerettskonvensjon setter, foreslås også nye saksbehandlingsregler ved ileggelse av tilleggsskatt.

Finansdepartementet vil i 2004 arbeide videre med oppfølging av utvalgets forslag, og tar sikte på å legge fram forslag til nye regler om administrative sanksjoner og straff ved overtredelse av skattyters egen opplysningsplikt i løpet av året. Arbeidet koordineres med oppfølgingen av Sanksjonsutvalgets utredning, NOU 2003: 15 Fra bot til bedring, hvor det foreslås nye regler for bruk av administrative sanksjoner og straff ved overtredelser av særlovgivningen.

2.2.4 Ny revidert merverdiavgiftslov

Finansdepartementet har igangsatt et arbeid med sikte på en teknisk revisjon av merverdiavgiftsloven. Loven ble ikke endret i forbindelse med merverdiavgiftsreformen, og den framstår i dag som lite moderne i sin oppbygging og systematikk. I 2003 er det gjennomført et forprosjekt som skal danne grunnlaget for en større lovrevisjon. Finansdepartementet tar sikte på å nedsette et merverdiavgiftslovutvalg i 2004.

2.2.5 Merverdiavgiftskompensasjon for kommunal og statlig sektor

I St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak har Finansdepartementet fremmet forslag om innføring av en generell kompensasjonsordning for merverdiavgift for kommunesektoren. Formålet er å nøytralisere konkurransevridninger som kan oppstå som følge av merverdiavgiftssystemet. Ordningen er foreslått å tre i kraft 1. januar 2004 og skal administreres av skatteetaten. Det er foreslått en overgangsordning som gjør at kompensasjonskrav for 1. termin 2004 framsettes på oppgaven for 2. termin 2004. Det vises til omtale i Ot.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte- og avgiftsopplegget 2004 – lovendringer. Ordningen vil kreve oppfølging i form av informasjon etc.

Også for statsforvaltningen er det behov for løsninger som motvirker konkurransevridning. Regjeringen vil arbeide videre med denne problemstillingen, og det ble i St.meld. nr. 2 (2002-2003) varslet at en endring er aktuell fra 2006, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

2.2.6 Differensierte avgifter på elektrisitet

Med bakgrunn i Stortingets anmodning i Dokument 8:40 (2002-2003) og Innst. S. nr. 135 (2002-2003) har Regjeringen foretatt en ny vurdering av spørsmålet om mulige ordninger for differensiering av avgifter på elektrisitet. Etter denne vurderingen fant Regjeringen ikke å kunne foreslå en differensiering, jf. St.meld. nr. 2 (2002-2003).

På bakgrunn av anmodning fra Stortinget er det nå nedsatt et bredt sammensatt utvalg som skal vurdere saken på nytt, jf. Innst. S. nr. 260 (2002-2003). Det vises til omtale i St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

2.2.7 Oppfølging av rapport om bilavgifter

En arbeidsgruppe i regi av Finansdepartementet la 30. april 2003 fram en rapport om bilavgifter. Rap-

porten ble sendt på høring, med høringsfrist 16. august 2003. Det vises til omtale i St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak. Departementet vil arbeide videre med oppfølging av rapporten i 2004, herunder igangsette et nytt arbeid for nærmere å vurdere avgiftsrelaterte konkurranseforhold mellom kjøretøy som importeres fra utlandet og kjøretøy som omsettes i Norge, og skissere aktuelle mulige tiltak for å nøytralisere en slik eventuell konkurranseulempe, jf. omtale i St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

2.2.8 Koordinert innsats mot skatte- og avgiftsunndragelser og annen økonomisk kriminalitet

Økonomisk kriminalitet fører til en urettmessig og uønsket fordeling av samfunnets ressurser. Potensialet for skatte- og avgiftsunndragelser er stort. Finansdepartementet ønsker å styrke innsatsen mot økonomisk kriminalitet ytterligere, og som et ledd i dette arbeidet legge til rette for at større deler av den svarte økonomien gjøres hvit. Unndragelsesmetoder og andre ulovlige handlinger utvikles i et tempo og i et omfang som krever økt innsats og nye virkemidler fra skatte- og avgiftsmyndighetenes side. Det kan således være behov for å gjennomføre organisatoriske, metodiske og teknologiske tiltak i tillegg til endringer i lovverket for å sikre bedre kontrollhemler. Utveksling av informasjon og opplysninger mellom kontrolletater, og mellom kontrolletater og påtalemyndigheten er av avgjørende betydning for å bekjempe den økonomiske kriminaliteten.

I denne forbindelse er det også viktig for departementet å se på forenklingstiltak, slik at skattyterne skal kunne være lovlydige uten for store anstrengelser. I denne sammenheng vises det blant annet til endringer i regelverket for lønnsarbeid i hjemmet, som foreslås trådt i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2004, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak og Ot.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte- og avgiftsopplegget 2004 - lovendringer.

For å motvirke skatte- og avgiftsunndragelser og annen økonomisk kriminalitet samarbeider Finansdepartementet med andre departementer og egne ytre etater om strategier og tiltak. Embetsmannsutvalget mot økonomisk kriminalitet (EMØK) er et tverrdepartementalt utvalg som skal koordinere innsatsen mot økonomisk kriminalitet. EMØK arbeider for tiden med en handlingsplan mot økonomisk kriminalitet hvor innsatsen rettes mot utvalgte områder, herunder skatte- og avgiftskriminalitet.

Finansieringsvirksomhetsloven § 2-17 som tidligere påla blant annet banker, meglerforetak og forsikringssselskap å rapportere mistenkelige transaksjoner til ØKOKRIM, er erstattet av en egen hvitvaskingslov. Loven utvider gruppen av rapporteringspliktige til å omfatte blant annet advokater, eiendomsmeglere, revisorer, regnskapsførere og forhandlere av verdifulle gjenstander som mottar kontant betaling på 40 000 kroner eller mer. I arbeidet mot hvitvasking følger Kredittilsynet blant annet opp finansinstitusjonenes meldeplikt overfor ØKOKRIM. Toll- og avgiftsetaten har iverksatt tiltak for å styrke kontrollen med inn- og utførsel av kontanter. Både Finansdepartementet og underliggende etater deltar i tverretattlig samarbeid nasjonalt og i internasjonale fora som har som mål å styrke innsatsen mot hvitvasking av penger.

Kontrollmyndighetene driver et utstrakt samarbeid med bransjeorganisasjonene for å bedre etterlevelsen av regelverket. I tillegg legges det vekt på langsiktig, forebyggende arbeid mot flere målgrupper, særlig informasjon og veiledning av næringsdrivende og informasjonstiltak overfor ungdom. Den framtidige etterlevelse av selvangivelsesplikten og andre plikter knyttet til skatte- og avgiftslovgivningen er svært avhengig av at dagens ungdom oppfyller disse kravene som voksne lønns-takere eller ansvarlige for ulik næringsvirksomhet.

2.2.9 Gjennomgang av skatteoppkreverfunksjonen

Under Stortingets behandling av kontroll- og konstitusjonskomiteens innstilling om Dokument 3:5 (2001-2002) Riksrevisjonens undersøkelse av skatteoppkrevernes stedlige arbeidsgiverkontroll, jf. Innst. S. nr. 106 (2001-2002), vedtok Stortinget følgende: *"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til tiltak som kan gi resultatforbedringer når det gjelder lokal innkreving, både mht. arbeidsgiverkontroll og innfordring."*

På dette grunnlag omtalte Regjeringen i St.prp. nr. 63 (2001-2002) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2002, planene om å gjennomføre en bred utredning av tiltak for resultatforbedring i skatteoppkreverfunksjonen. Slike tiltak skal vurderes både i forhold til en videreføring av dagens kommunale løsning, og ved en statlig overtakelse av ansvaret for oppgaven. Stortinget tok dette til etterretning, jf. Innst. S. nr. 255 (2001-2002).

Et utvalg under ledelse av Nils-Henrik von der Fehr ble oppnevnt våren 2003, og utvalget skal levere sin rapport våren 2004.

2.2.10 Statlig overtakelse av kontroll og revisjon av den kommunale skatteoppkreverfunksjonen

I Ot.prp. nr. 70 (2002-2003) Om endringer i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner m.m. (kommunal revisjon), er det som følge av forslaget om å konkurranseutsette kommunal revisjon foreslått at staten skal overta oppgavene med kontroll og revisjon av kommunenes skatteoppkrevingsfunksjon i sin helhet. I proposisjonen er hovedtrekkene ved en statlig ordning skissert. Den nye ordningen vil gi økte oppgaver for skatteetaten og Riksrevisjonen.

I kommuneproposisjonen 2004 ble det varslet at denne endringen i oppgavefordelingen mellom staten og kommunene skal skje innenfor gjeldende budsjetttrammer, og at dette vil skje ved en omfordeling av ressurser fra kommunesektoren til staten. Anslag på kommunerevisjonens bruk av res-

surser på de oppgavene som skal overføres til staten, er usikkert. I St.prp. nr. 1 (2003-2004) for Kommunal- og regionaldepartementet anslås omfanget av kommunerevisjonens samlede aktivitet til om lag 700-750 årsverk. Videre antas det at omtrent 10 pst. går med til de oppgavene som skal overføres til staten. På dette grunnlag anslås kommunenes ressursbruk til disse oppgavene til 36 mill. kroner per år. Det er lagt til grunn at ansvaret overføres til staten fra 1. juli 2004, jf. omtale i del II av bevilgningsforslaget under kap. 1618. Forutsatt Stortingets tilslutning til forslaget i Ot.prp. nr. 70 (2002-2003), vil det bli nedsatt en arbeidsgruppe for å forberede overtakelsen av de arbeidsoppgavene som vil falle på skatteetaten. Arbeidsgruppen skal ta for seg alle viktige forhold av betydning for en betryggende overtakelse av disse oppgavene. Saken vil bli nærmere omtalt i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2004.

3 Miljø- og ressurspørsmål

Bevilgningene til rene miljøtiltak på Finansdepartementets område anslås til 18,2 mill. kroner for 2004, jf. tabell 3.1.

Tabell 3.1 Bevilgning til miljøtiltak

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelser	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
1600	Finansdepartementet	1 800	1 800
1620	Statistisk sentralbyrå	6 400	6 400
1670	Avsetninger til Den nordiske investeringsbank	10 000	10 000
	Sum	18 200	18 200

3.1 Finansdepartementet

Finansdepartementet har et sektorovergripende ansvar når det gjelder å legge grunnlaget for effektiv ressursforvaltning. Gjennom arbeidet med den økonomiske politikken vil Finansdepartementet medvirke til at den økonomiske utviklingen skjer på et miljømessig forsvarlig grunnlag. Viktige aktiviteter i 2004 vil være:

- videreføre eget miljøfond under Statens petroleumsfond
- finansiere klimarelatert økonomisk forskning og utredning
- videreføre departementets arbeid i tilknytning til de internasjonale klimaforhandlingene

Det vises for øvrig til omtale av "Grønn stat" under kap. 1600 Finansdepartementet i del II av denne proposisjonen.

3.1.1 Oppfølging av Finansdepartementets miljøhandlingsplan

Finansdepartementet la fram sin miljøhandlingsplan i forbindelse med statsbudsjettet for 2002. Nedenfor følger en statusrapport for arbeidet.

Nasjonal agenda 21

I Nasjonalbudsjettet 2004 presenterer Regjeringen en nasjonal handlingsplan for bærekraftig utvikling, Nasjonal agenda 21. Handlingsplanen er en viktig del av oppfølgingen av Verdenstoppmøtet om bærekraftig utvikling i Johannesburg og den nasjonale strategien for bærekraftig utvikling. Arbeidet med handlingsplanen har blitt ledet av Finansdepartementet. Departementet vil også lede arbeidet med Nasjonal Agenda 21 framover.

Et viktig formål med handlingsplanen er at den skal bidra til bedre koordinering og mer effektiv politikk for bærekraftig utvikling. Handlingsplanen skal i første rekke følges opp i de enkelte departementers meldinger og proposisjoner som omhandler konkrete politikkforslag knyttet til bærekraftig utvikling. I handlingsplanen presenteres et sett av foreløpige indikatorer på områder som er sentrale for bærekraftig utvikling. Regjeringen vil sette ned et utvalg som skal arbeide videre med å utvikle indikatorer.

Sektorovergripende miljøvirkemidler – avgifter og statsbudsjettets utgiftsside

Finansdepartementet har det overordnede ansvaret for innretning av miljøavgiftspolitikken. Avgifter utgjør sammen med omsettelige utslippskvoter og direkte reguleringer de mest aktuelle virkemidlene myndighetene kan benytte for å redusere miljøproblemer. Riktig utformede avgifter gir insentiver til at utslippsreduksjonene gjennomføres der hvor de er billigst.

I St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak, fremmer Regjeringen forslag om endringer i enkelte miljøavgifter.

Regjeringen foreslår at den vedtatte omleggingen av sluttbehandlingsavgiften på forbrenning av avfall til en utslippsavgift utsettes til 1. juli 2004, i påvente av at ESA godkjenner en tilskuddsordning for utnyttelse av avfall til energi.

I St.meld. nr. 42 (2000-2001) Biologisk mangfold – sektoransvar og samordning, ble det varslet at Finansdepartementet og øvrige berørte departementer skulle igangsette en utredning om bruk av økonomiske virkemidler for å sikre vern av biologisk mangfold, herunder blant annet gjennomgå effekter av statlige støtteordninger på biologisk mangfold. Dette arbeidet vil fortsette høsten 2003.

Miljødelen av Statens petroleumsfond

Miljøfondet under Statens petroleumsfond ble opprettet i 2001 med en kapital på 1 mrd. kroner. Ytterligere 1 mrd. kroner ble tilført fondet i 2002.

I juni 2003 la et regjeringsoppnevnt utvalg fram forslag til etiske retningslinjer for Statens petroleumsfond. Utvalgets rapport er sendt på høring. På grunnlag av utvalgets rapport og innspill fra høringen vil Finansdepartementet fremme saken for Stortinget i Revidert nasjonalbudsjett 2004. I denne sammenhengen vil også Miljøfondet bli evaluert slik at det kan ses i sammenheng med eventuelle forslag om etiske retningslinjer for Statens petroleumsfond.

3.2 Statistisk sentralbyrå

Hovedmålet for Statistisk sentralbyrås arbeid med miljø- og naturressurser er å dekke samfunnets behov for statistikk om naturressurser og miljøpåvirkninger, og ressursinnsats knyttet til miljøtiltak og effekter av denne. Statistisk sentralbyrå utnytter denne statistikken til forskning og analyse av sammenhengene mellom ressursutnyttelse, økonomisk utvikling og miljø.

Statistisk sentralbyrå inngikk i 1999 en samarbeidsavtale over 3 år med miljødirektoratene, med Statens forurensningstilsyn som koordinerende direktorat, om utvikling og drift av miljøstatistikk. I 2002 ble det nedsatt en arbeidsgruppe ledet av Miljøverndepartementet, med deltakelse fra Statistisk sentralbyrå og de samarbeidende miljødirektoratene, som skal utarbeide prinsipper for samarbeidet, og fastlegge den offisielle statistikkens rolle i forbindelse med Regjeringens resultatrapportering på miljøområdet. Gruppen skal videre gjennomgå finansieringen av statistikken. Gruppens arbeid skal danne grunnlag for en eventuell ny samarbeidsavtale.

Våren 2003 fremmet Regjeringen St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand, hvor de miljøpolitiske resultatområdene og nøkkeltallene gjennomgås. For noen av nøkkeltallene som ble omtalt i St.meld. nr. 25, er det etablert datafangst enten i regi av miljødirektoratene eller i Statistisk sentralbyrå.

3.3 Avsetning til Den nordiske investeringsbank

Finansdepartementet har siden 1997 hatt fullmakt til å gi garanti for miljølån til Nordens nærområder (MIL) gjennom Den nordiske investeringsbank (NIB). Totalrammen for ordningen ble i 2002 økt til 63,5 mill. euro. Ved bevilgninger over statsbudsjettet er det bygget opp et fond til dekning av Norges andel av eventuelle tap. Det vises for øvrig til omtale under kap. 1670 Avsetninger til Den nordiske investeringsbank i del II av denne proposisjonen.

4 Likestilling

Nedenfor gis det en oversikt over status for arbeidet med likestilling på Finansdepartementets område, jf. Likestillingslovens § 1.a.

4.1 Finansdepartementet

Det er et mål for Finansdepartementet å legge forholdene til rette for like muligheter for kvinner og menn når det gjelder tilsetting, kompetanseutvikling og avansementsmuligheter til høyere og ledende stillinger.

Finansdepartementet har sammen med underliggende etater deltatt i prosjektet "Kvinne, Kvalitet og Kompetanse i staten" der målet for sektoren samlet var å ha minimum 20 pst. kvinnelige ledere innen utgangen av 2001. Sektoren oppnådde 29 pst. kvinnelige ledere. Finansdepartementet alene oppnådde en kvinneandel på 23 pst. innen utgangen av 2001, og denne andelen økte til 26 pst. i 2002.

Kvinneandelen i Finansdepartementet var 46 pst. per 31. desember 2002. I takt med et økende

antall uteksaminerte kvinnelige økonomer, har ca. halvparten av alle nyrekrutterte økonomer i departementet de senere årene vært kvinner. Også andre høyere studier har hatt økende kvinneandel. Etter hvert ventes disse forholdene å medvirke til å øke andelen kvinnelige ledere i departementet.

Gjennom forskjellige tiltak har Finansdepartementet lagt til rette for at medarbeiderne skal ha bedre muligheter for tilpasning mellom jobb- og familiesituasjonen. Ved lokale lønnsforhandlinger legges det vekt på at fordelingen av lønnsmidlene skal motvirke og utjevne eventuelle lønnsforskjeller mellom menn og kvinner i stillinger med samme krav til kompetanse og erfaring.

4.2 Finansdepartementets underliggende etater

Nedenfor gis en oversikt over kvinneandelen og andelen kvinnelige ledere per 31. desember 2002, og også en kort omtale av status:

Etat	Kvinneandel	Kvinnelige ledere
Statens innkrevingsentral	73 pst.	68 pst.
Skatteetaten	59 pst.	38 pst.
Toll- og avgiftsetaten	49 pst.	28 pst.
Statistisk sentralbyrå	56 pst.	33 pst.
Kredittilsynet	48 pst.	24 pst.

Skatteetaten

Skattedirektoratet har utarbeidet en handlingsplan for likestilling. I tillegg har etaten satt i verk særskilte tiltak for å øke antall kvinner i lederstillinger, blant annet:

- Skatteetatens mentorprogram, som videreføres i 2003.

- Kvinnelige nettverksgrupper. Disse hadde stor aktivitet i 2002, spesielt i forbindelse med rekrutteringsprosessene for nye likningssjefer og mellomledere i likningsforvaltningen.
- Studieplasser på høgskolenivå. Etaten har inngått avtale med Høgskolen i Hedmark, Kvinneuniversitetet på Løten, om kjøp av studieplasser innen "Kvinner og lederskap" og "Mangfold i organisasjoner".

Kredittilsynet

Kredittilsynet har utarbeidet en likestillingsplan, og har et eget likestillingsombud. Som ledd i Barne- og familiedepartementets prosjekt for vurdering av arbeidsbeskrivelse som redskap for å oppnå likelønn, foretok et velrenommert konsulentfirma en prøvevurdering av 40 stillinger i tilsynet. Formålet var å avdekke systematisk forskjellsbehandling på grunnlag av kjønn. Analysen viste ingen slik forskjellsbehandling. I tillegg følges lønnsstatistikk jevnlig opp gjennom arbeidsmiljøutvalget for å sikre likebehandling.

Toll- og avgiftsetaten

Likestilling er tatt inn i toll- og avgiftsetatens tilpassningsavtale med organisasjonene og integrert i eta-

tens personalpolitikk. I rekrutteringsarbeidet legges det stor vekt på å nå kvinner.

Statistisk sentralbyrå

Likestilling er integrert i byråets personalpolitikk, og byrået ønsker å rekruttere flere kvinnelige ledere.

Statens innkrevingsentral

Statens innkrevingsentral har en kvinneandel blant lederne på 68 pst., og likestilling er integrert i etatens personalpolitikk.

5 Tilsagnsordninger

Tabell 5.1 Tilsagnsordningen vedrørende oppfølging av konkursbo

	(i 1000 kr)
	Tilsagn
Samlet ansvar per 1. januar 2002	7 586
Nye tilsagn i 2002	2 800
Utbetalinger i avsluttede bo i 2002 ¹	- 1 681
Frigitte tilsagn i 2002 ¹	- 4 133
Samlet ansvar per 31. desember 2002	4 572
Fullmakt til nye tilsagn i 2003	8 000
Fullmakt til nye tilsagn i 2004	8 000
Samlet fullmakt i 2004 for nye og gamle tilsagn	20 572

¹ Inkluderer tilsagn gitt i skatteregnskapet

For å sikre og følge opp krav i konkursbo som ledd i det offentlige innkrevingsarbeidet, ble det for 2003 gitt fullmakter til å stille nye, betingede tilsagn om dekning av omkostninger ved fortsatt bobehandling for inntil 8 mill. kroner. Ved utgangen av 2002 forelå betingede tilsagn om dekning av omkostninger ved fortsatt bobehandling for ca. 4,6 mill. kroner. Tilsagnsfullmakten er knyttet til kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter, og kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Betinget tilsagn om dekning av omkostninger ved fortsatt bobehandling gis vanligvis når fortsatt bobehandling antas å kunne tilføre boet aktiva, men hvor det enkelte konkursbo ikke har økonomisk evne til å bære risikoen for kostnadene. I særlige tilfeller gis det betinget tilsagn når blant annet mistanke om økonomisk kriminalitet tilsier at konkursboet forfølger forholdet privatrettslig eller strafferettslig ved å overføre saken til påtalemyndigheten.

Konkursbo hvor tilsagnene er bortfalt fordi boene inngikk forlik eller fikk rettens medhold, ble ifølge opplysninger fra skattefogdkontorene tilført til sammen ca. 19,4 mill. kroner i 2002 (beløpet inkluderer tilsagn gitt i skatteregnskapet). Dette er

et vesentlig høyere beløp enn de gitte tilsagn, og viser at behovet for en ordning som gjør konkursbo i stand til å forfølge mulige omstøtelige forhold mv., er til stede. Bostyrernes kjennskap til ordningen synes også å være økende. Ordningen er derfor med på å motvirke bevisst økonomisk tapping av virksomheter. I tillegg har det offentlige som kreditor fått bedre dekning ved at konkursbo har fått tilbakeført midler ut over de kostnader ordningen har påført staten.

Av så vel innfordringsmessige som allmennpreventive grunner anser Finansdepartementet ordningen som viktig. Ansvaret for å treffe avgjørelser om nye tilsagn ble i 1998 delegert til Skattedirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet. Ordningen foreslås videreført i 2004 ved at Skattedirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet gis fullmakt til å stille nye, betingede tilsagn om dekning av omkostninger ved fortsatt bobehandling for inntil 8 mill. kroner innenfor en samlet fullmakt for nye og gamle tilsagn på 20,6 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak V.

Finansdepartementet vil på grunnlag av forventet behov foreta en nærmere fordeling mellom de to direktoratene.

6 Andre fullmakter

6.1 Uopklarte differanser og feilposterings i tidligere års statsregnskap

Det oppstår fra tid til annen differanser i regnskapet hos regnskapsførerene i staten. Enkelte av disse differansene blir ikke oppklart til tross for en betydelig innsats med å finne ut av hva de kan skyldes. Det kan også forekomme at beløp blir anvist og postert feil i statsregnskapet, og at feilen først oppdages etter at årsregnskapet er avsluttet.

Oppretting av slike feil ved motsatt postering i et senere års regnskap vil på grunn av ettårsprinsippet medføre at også senere års regnskap blir feil. Etter Finansdepartementets vurdering er det mest korrekt at uopklarte differanser og andre feil korrigeres i statsregnskapet ved posteringer over konto for forskyvninger i balansen. Da vil disse posteringene ikke påvirke bevilgningsregnskapet det året korrigeringen gjøres. Det forutsettes at dette skjer etter posteringsanmodning fra vedkommende departement og i) etter at det som er mulig er gjort for å oppklare differansen og ii) når feilposteringen ikke kan korrigeres på annen måte.

Det må innhentes hjemmel fra Stortinget i den enkelte sak før posteringsanmodning kan sendes Finansdepartementet. For mindre beløp bør Finansdepartementet ha fullmakt.

Stortinget vedtok ved behandling av Innst. S. nr. 252 (1997-98), jf. St.prp. nr. 65 (1997-98), å gi Finansdepartementet slik fullmakt for budsjett- og regnskapsåret 1998. Denne fullmakten har årlig blitt gjentatt i budsjettdokumentene. Det foreslås at Finansdepartementet gis samme fullmakt for budsjett- og regnskapsåret 2004, jf. forslag til romertallsvedtak VI.

6.2 Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger - merinntektsfullmakter

6.2.1 Skatteetaten

Skatteetaten har inntekter i forbindelse med salg av tjenester til andre statsinstitusjoner og kommuner, og tilfeldige inntekter. På grunn av usikkerhet

om størrelsen på inntektene ber Finansdepartementet om fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1618, post 01 Driftsutgifter med et beløp tilsvarende merinntekter under kap. 4618, post 02 Andre inntekter, jf. forslag til romertallsvedtak II.

6.2.2 Statistisk sentralbyrå

Statistisk sentralbyrå har en eksternt finansiert oppdragsvirksomhet (markedsoppdraget) i tillegg til statsoppdraget. Denne virksomheten motsvares av tilsvarende inntekter og er spesifisert under utgiftskapittel 1620 Statistisk sentralbyrå, post 21 Spesielle driftsutgifter, og under inntektskapittel 4620 Statistisk sentralbyrå, post 02 Spesialoppdrag.

På budsjetteringstidpunktet er markedsoppdragets størrelse usikkert. Det foreslås derfor en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II. Det er en forutsetning at markedsoppdraget fortsatt skal utgjøre en begrenset del av den totale virksomheten.

6.2.3 Senter for statlig økonomistyring

Senter for statlig økonomistyring vil ha inntekter i forbindelse med utførelse av tjenester for andre statlige virksomheter og tilfeldige inntekter. På grunn av usikkerhet om størrelsen på inntektene ber Finansdepartementet om fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1631, post 01 Driftsutgifter med et beløp tilsvarende merinntekter under kap. 4631, post 01 Økonomitjenester og post 02 Andre inntekter, jf. forslag til romertallsvedtak II. Finansdepartementet ber om tilsvarende fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1631, post 21 Spesielle driftsutgifter, med et beløp tilsvarende merinntekter under kap. 4631, post 02 Andre inntekter, jf. forslag til romertallsvedtak II.

6.2.4 Statens innkrevingsentral

Statens innkrevingsentral har utgifter i forbindelse med tjenester som utføres for eksterne oppdragsgivere. I all hovedsak gjelder dette innkreving av misligholdt kringkastingsavgift. Finansdepartementet ber om fullmakt til å overskride

bevilgningen under kap. 1634 Statens innkrevings-sentral, post 01, mot tilsvarende merinntekter under kap. 4634 Statens innkrevingsentral, post 02, jf. forslag til romertallsvedtak II.

6.3 Fullmakt til å iverksette sikkerhetstiltak

Statsministerens kontor har ansvaret for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for statsministeren og regjeringens øvrige medlemmer basert på den til enhver tid gjeldende trusselvurdering fra Den sentrale enhet i Politiets sikkerhetstjeneste. Det er vanskelig å budsjettere tiltakene, og tiltakene vil også kunne endre seg i løpet av budsjettåret. Statsministerens kontor ber derfor om samtykke til å overskride bevilgningen under kap. 21 Statsrådet, for å iverksette de nødvendige sikkerhetstiltakene, jf. forslag til romertallsvedtak III.

6.4 Folketrygdfondet – tilsettinger mv.

Det legges opp til en endring i Reglement for Folketrygdfondet av 20. juni 1997 § 4. Endringen innebærer at tjenestemenn i Folketrygdfondet, med unntak av administrerende direktør og ledere som rapporterer til administrerende direktør, i framtiden vil kunne bli ansatt av et eget tilsettingsutvalg, mens de tidligere er blitt ansatt av styret. Etter Finansdepartementets vurdering hører ansettelser på et slikt nivå naturlig hjemme blant administrasjonens oppgaver. Reglementets § 4 er også endret slik at Finansdepartementet heretter bare mottar opplysninger om endringer i lønns- og arbeidsbetingelser til orientering, mens de tidligere ble forelagt til godkjenning. Forslag til endring i reglementet er fremmet i romertallsvedtak VII i denne proposisjonen. En nærmere omtale av Folketrygdfondet er gitt i Nasjonalbudsjettet 2004.

7 Oversiktstabeller for budsjettet

7.1 Utgifter fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004	Pst. endr. 03/04
Regjering					
20	Statsministerens kontor (jf. kap. 3020)	52 818	53 480	55 602	4,0
21	Statsrådet (jf. kap. 3021)	95 924	102 700	103 279	0,6
24	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3024)	38 433	42 260	44 309	4,8
	Sum kategori 00.30	187 175	198 440	203 190	2,4
Stortinget og underliggende institusjoner					
41	Stortinget (jf. kap. 3041)	631 635	776 300	941 509	21,3
42	Forsvarets ombudsmannsnemnd	3 417	3 800	3 900	2,6
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 3043)	27 331	33 000	33 082	0,2
44	Stortingets kontrollutvalg for etterrettings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	3 384	3 600	3 700	2,8
51	Riksrevisjonen (jf. kap. 3051)	272 491	294 600	314 508	6,8
	Sum kategori 00.40	938 258	1 111 300	1 296 699	16,7
	Sum programområde 00	1 125 433	1 309 740	1 499 889	14,5
Finansadministrasjon					
1600	Finansdepartementet (jf. kap. 4600)	321 280	245 714	261 564	6,5
1602	Kredittilsynet (jf. kap. 4602)	123 577	130 650	142 650	9,2
	Sum kategori 23.10	444 857	376 364	404 214	7,4
Skatte- og avgiftsadministrasjon					
1610	Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610)	922 918	971 450	968 497	-0,3
1618	Skatteetaten (jf. kap. 4618)	3 829 584	3 727 435	3 425 131	-8,1
	Sum kategori 23.20	4 752 502	4 698 885	4 393 628	-6,5

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004	Pst. endr. 03/04
	Offisiell statistikk				
1620	Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620)	509 213	487 180	470 085	-3,5
	Sum kategori 23.30	509 213	487 180	470 085	-3,5
	Andre formål				
1630	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring	1 566	12 700	13 157	3,6
1631	Senter for statlig økonomistyring (jf. kap. 4631)	0	0	181 892	-
1632	Kompensasjon for merverdiavgift	1 311 883	1 720 891	9 603 801	458,1
1634	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 4634)	183 472	155 675	161 764	3,9
1637	EU-opplysning	2 000	2 000	2 000	0,0
	Sum kategori 23.40	1 498 921	1 891 266	9 962 614	426,8
	Sum programområde 23	7 205 493	7 453 695	15 230 541	104,3
	Statsgjeld, renter og avdrag mv.				
1650	Statsgjeld, renter m.m.	17 240 828	17 682 000	19 277 000	9,0
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning	47 554 163	4 983 700	42 992 900	762,7
	Sum kategori 24.10	64 794 991	22 665 700	62 269 900	174,7
	Statlige fordringer, avsetninger mv.				
1670	Avsetninger til Den nordiske invester- ingsbank	10 000	10 000	10 000	0,0
	Sum kategori 24.20	10 000	10 000	10 000	0,0
	Sum programområde 24	64 804 991	22 675 700	62 279 900	174,7
	Sum utgifter	73 135 917	31 439 135	79 010 330	151,3

7.2 Inntekter fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004	Pst. endr. 03/04
	Regjering				
3020	Statsministerens kontor (jf. kap. 20)	388	0	0	0,0
3021	Statsrådet (jf. kap. 21)	114	0	0	0,0
3024	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 24)	9 522	3 220	3 212	-0,2
	Sum kategori 00.30	10 024	3 220	3 212	-0,2
	Stortinget og underliggende institusjoner				
3041	Stortinget (jf. kap. 41)	11 617	7 060	15 570	120,5
3043	Stortingets ombudsmann for forvalt- ningen (jf. kap. 43)	485	0	0	0,0
3051	Riksrevisjonen (jf. kap. 51)	9 136	2 000	1 800	-10,0
	Sum kategori 00.40	21 238	9 060	17 370	91,7
	Sum programområde 00	31 262	12 280	20 582	67,6
	Finansadministrasjon				
4600	Finansdepartementet (jf. kap. 1600)	6 509	5 564	9 860	77,2
4602	Kredittilsynet (jf. kap. 1602)	110 355	130 650	142 650	9,2
	Sum kategori 23.10	116 864	136 214	152 510	12,0
	Skatte- og avgiftsadministrasjon				
4610	Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 1610)	172 532	192 750	230 202	19,4
4618	Skatteetaten (jf. kap. 1618)	199 214	66 750	44 864	-32,8
	Sum kategori 23.20	371 746	259 500	275 066	6,0
	Offisiell statistikk				
4620	Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 1620)	130 078	120 300	120 340	0,0
	Sum kategori 23.30	130 078	120 300	120 340	0,0
	Andre formål				
4631	Senter for statlig økonomistyring (jf. kap. 1631)	0	0	13 400	-
4634	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 1634)	848 668	963 500	1 201 094	24,7
	Sum kategori 23.40	848 668	963 500	1 214 494	26,1
	Sum programområde 23	1 467 356	1 479 514	1 762 410	19,1

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004	Pst. endr. 03/04
	Statlige fordringer, avsetninger mv.				
5341	Avdrag på utestående fordringer	15 948	18 894	19 191	1,7
5350	Tilbakeføring av midler fra Statens Banksikringsfond	81 879	0	0	0,0
5605	Renter av statskassens kontantbe- holdning og andre fordringer	2 773 185	3 883 100	2 820 100	-27,4
5692	Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank	55 148	59 000	64 000	8,5
	Sum kategori 24.20	2 926 160	3 960 994	2 903 291	-26,7
	Sum programområde 24	2 926 160	3 960 994	2 903 291	-26,7
	Sum inntekter	4 424 778	5 452 788	4 686 283	-14,1

7.3 Bruk av stikkordet "kan overføres"

Under Finansdepartementet blir stikkordet fore-
slått knyttet til disse postene utenom postgruppe
30-49:

(i 1 000 kr)

Kap.	Post	Betegnelse	Overført til 2003	Forslag 2004
1600	21	Spesielle driftsutgifter	7 525	25 270
1618	22	Større IT-prosjekter	96 138	133 300
1630	21	Spesielle driftsutgifter	12 704	13 157
1631	21	Spesielle driftsutgifter	0	18 000
1632	70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	45 458	134 680

Overførbare bevilgninger på Finansdeparte-
mentets område er knyttet til prosjekter og
ordninger som går over flere år og hvor det kan

være en viss usikkerhet med hensyn til fram-
driften.

7.4 Årsverksanslag per 1. mars 2003 på Finansdepartementets område

Kap.	Betegnelse	Per 1. mars 2003
20	Statsministerens kontor	50
21	Statsrådet	75
24	Regjeringsadvokaten	44
Sum	Regjering	169
41	Stortinget	364
42	Forsvarets ombudsmannsnemnd	4
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen	39
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	1
51	Riksrevisjonen	457
Sum	Stortinget og underliggende institusjoner	865
Sum	Programområde 00	1 034
1600	Finansdepartementet	280
1602	Kredittilsynet	171
Sum	Finansadministrasjon	451
1610	Toll- og avgiftsetaten	1 689
1618	Skatteetaten	6 281
Sum	Skatte- og avgiftsadministrasjon	7 970
1620	Statistisk sentralbyrå	871
Sum	Offisiell statistikk	871
1634	Statens innkrevingsentral	252
Sum	Programområde 23	9 544
	Totalt	10 578

Del II
Budsjettforslaget for 2004

Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner

Programkategori 00.30 Regjering

Utgifter under programkategori 00.30 fordelt på kapitler:

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004	Pst. endr. 03/04
20	Statsministerens kontor (jf. kap. 3020)	52 818	53 480	55 602	4,0
21	Statsrådet (jf. kap. 3021)	95 924	102 700	103 279	0,6
24	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3024)	38 433	42 260	44 309	4,8
	Sum kategori 00.30	187 175	198 440	203 190	2,4

Kap. 20 Statsministerens kontor (jf. kap. 3020)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Driftsutgifter	52 818	53 480	55 602
	Sum kap. 20	52 818	53 480	55 602

Bevilgningen under kap. 20 Statsministerens kontor dekker ordinære driftsutgifter for Statsministerens kontor.

Post 01 Driftsutgifter

Den foreslåtte rammen inkluderer en økning av den administrative staben med én stilling, og en mindre økning av driftsutgiftene.

Kap. 3020 Statsministerens kontor (jf. kap. 20)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	212	0	0
18	Refusjon av sykepenger	176	0	0
	Sum kap. 3020	388	0	0

Kap. 21 Statsrådet (jf. kap. 3021)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Driftsutgifter	95 924	102 700	103 279
	Sum kap. 21	95 924	102 700	103 279

Bevilgningen under kap. 21 Statsrådet skal dekke regjeringens, statssekretærenes og de politiske rådgivernes lønnsutgifter, og utgifter til hjemreise, husleie og diett når vedkommende har utgifter til dobbel husholdning. Videre dekker bevilgningen generelle driftsutgifter for den politiske ledelse i departementene, herunder utgifter til tjenestereiser og alle driftsutgifter forbundet med regjeringens biltjeneste.

Post 01 Driftsutgifter

Økningen i driftsutgiftene skyldes behovet for å anskaffe en ekstra tjenestebil til regjeringens biltjeneste, og noe økt reisevirksomhet for den politiske ledelse i departementene.

Det foreslås videre at Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2004 kan overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for Statsministeren og regjeringens øvrige medlemmer, jf. forslag til romertallsvedtak III.

Kap. 3021 Statsrådet (jf. kap. 21)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	54	0	0
18	Refusjon av sykepenger	60	0	0
	Sum kap. 3021	114	0	0

Kap. 24 Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3024)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Driftsutgifter	34 271	36 130	38 197
21	Spesielle driftsutgifter	4 162	6 130	6 112
	Sum kap. 24	38 433	42 260	44 309

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter ved Regjeringsadvokatembetet. Den foreslåtte rammen inkluderer en styrking av embetets administrasjon med to stillinger, og en mindre økning i driftsutgiftene.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke prosesskostnader og kostnader til leie av advokater. Posten blir også benyttet til oppdrag som Regjeringsadvokaten påtar seg, jf. kap. 3024, post 03 Oppdrag.

Kap. 3024 Regjeringsadvokaten (jf. kap. 24)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Erstatning for utgifter i rettssaker	7 220	2 700	2 694
03	Oppdrag	1 568	520	518
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	595	0	0
18	Refusjon av sykepenger	139	0	0
	Sum kap. 3024	9 522	3 220	3 212

Post 01 Erstatning for utgifter i rettssaker

Inntektsforslaget dekker inntekter som følge av at staten tilkjennes saksomkostninger i sivile saker. Bevilgningsforslaget er noe usikkert.

Post 03 Oppdrag

Posten skal dekke inntekter fra oppdrag som Regjeringsadvokaten tar på seg, blant annet for statsforetakene, jf. kap. 24, post 21.

Programkategori 00.40 Stortinget og underliggende institusjoner

Utgifter under programkategori 00.40 fordelt på kapitler:

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004	Pst. endr. 03/04
41	Stortinget (jf. kap. 3041)	631 635	776 300	941 509	21,3
42	Forsvarets ombudsmannsnemnd	3 417	3 800	3 900	2,6
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 3043)	27 331	33 000	33 082	0,2
44	Stortingets kontrollutvalg for etterrettings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	3 384	3 600	3 700	2,8
51	Riksrevisjonen (jf. kap. 3051)	272 491	294 600	314 508	6,8
	Sum kategori 00.40	938 258	1 111 300	1 296 699	16,7

Programkategorien omfatter lønns- og driftsutgifter til Stortinget, Forsvarets ombudsmannsnemnd, Stortingets ombudsmann for forvaltningen, Stortingets kontrollutvalg for etter-

retnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste og Riksrevisjonen. Forslaget er i samsvar med forslag fra Stortingets administrasjon.

Kap. 41 Stortinget (jf. kap. 3041)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	505 050	533 100	586 330
21	Spesielle driftsutgifter	766	0	8 000
32	Kjøp av leiligheter, <i>kan overføres</i>	0	6 000	7 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	58 293	152 600	245 848
70	Tilskudd til partigruppene	67 526	84 600	94 331
	Sum kap. 41	631 635	776 300	941 509

Hovedoppgaver og organisasjon

Stortingets administrasjon har som hovedoppgave å bistå Stortinget i dets konstitusjonelle og administrative gjøremål, slik disse er nedfelt i Grunnloven, lov, stortingsvedtak og gjennom konstitusjonell praksis, og ellers på best mulig måte å legge forholdene til rette for stortingsrepresentantenes utøvelse av sine oppgaver.

Budsjettet omfatter den parlamentariske virksomheten i vid forstand, medregnet Stortingets deltakelse i internasjonale parlamentarikerforsamlinger, øvrige reiser og stortingsrepresentantenes godtgjørelser. Budsjettet omfatter også den administrative drift av Stortinget.

Stortingets direktør er Stortingets øverste administrative leder og direkte underlagt Stortingets presidentskap. Administrasjonen er organisert i et konstitusjonelt kontor og fire avdelinger: Drifts- og serviceavdelingen, Forvaltningsavdelingen, Informasjons- og dokumentasjonsavdelingen og Internasjonal avdeling.

Rapport 2002

Stortinget har hatt 108 møter, Odelstinget 42 og Lagtinget 12 møter i 2002. Her er det behandlet 433 budsjettinnstillinger, odelstingsinnstillinger og stortingsinnstillinger. I tillegg er det behandlet til sammen 396 private forslag (dokument 8), odelstings- og stortingsmeldinger, odelstings- og stortingsproposisjoner foruten at 1439 spørsmål er besvart. Det er gjennomført 91 åpne høringer med til sammen 1667 deltakere. Den internasjonale virksomhet er opprettholdt på samme nivå som i 2001. Norge hadde formannskapet i Nordisk ministerråd og ledervervet i den såkalte tolv-pluss-gruppen (gruppen av vestlige land i Den Interparlamentariske Union).

VIS-prosjektet (Videreutvikling av Informasjonssystemene i Stortinget) ble igangsatt 2001 og består av 8 ulike delprosjekt. I løpet av 2002 har et nytt dokumentlager, portalsystem, publiserings- og agentverktøy kommet på plass, og den første versjonen av en ny elektronisk portal i prøvedrift fikk navnet "Løveporten". Diverse tiltak har redusert papirforbruket i 2002 med 30 tonn i forhold til 2001, og det ble igangsatt et pilotforsøk med skanning av arkivverdige dokumenter for elektroniske dokumentarkiv. Fellesperson, en hoveddatabase for over 30 personregistre i Stortingets administrasjon, er spesifisert, opprettet og satt i drift, og videre har det blitt lagt fram forslag til forenkling av informasjonsflyt som kan redusere trykkekostnadene vesentlig.

Budsjett 2004

Det er en kraftig økning i budsjettforslaget for 2004 i forhold til 2003. Den viktigste årsaken til dette er Stortingets presidentskaps beslutning av 11. april 2002 om etablering av "Komitéhuset" i Akersgaten 18, samt omfattende istandsetting av nye lokaler og integrering av disse i Stortingets øvrige bygningsmasse. Andre faktorer som bidrar til økningen er det redegjort for under omtalen av den enkelte post. Kapittel 41 blir ikke tilført midler fra den sentrale lønnsreserven i staten, og det må følgelig legges inn en viss lønnsreserve i budsjettet.

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under post 70

Posten omfatter lønn og godtgjørelser for stortingsrepresentanter og ansatte, og utgifter til Stortingets kjøp av varer og tjenester. Posten omfatter også utgifter til reiser, og deltakelse i faste internasjonale parlamentarikerforsamlinger. Utgifter til trykking av Stortingets publikasjoner, drift av Stortingets bibliotek og arkiv, samt vedlikehold og drift av bygninger og Stortingets leiligheter inngår i denne posten.

Økningen skyldes blant annet behov for økt bemanning i forbindelse med nye arealer og sikkerhetstiltak, samt kostnader til leie og drift av nye lokaler. I tillegg har pensjoner og godtgjørelser til representantene økt.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

30. januar 2003 ble granskningskommissjonen for Mehamn-ulykken opprettet, og det forventes at den avlegger sin rapport 1. juni 2004.

Post 32 Kjøp av leiligheter, kan overføres

Posten omfatter utgifter til kjøp av leiligheter til stortingsrepresentantene.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Her budsjetteres kjøp av teknisk utstyr, fornyelse og videreutbygging av Stortingets edb-anlegg, kjøp av kunst, ombyggingsarbeider og større vedlikeholdsarbeider mv. i stortingsbygningene. Den markante økningen er en følge av tidligere vedtak om renovering av Stortingskvartalet og oppbygging av et opplevelsessenter.

Post 70 Tilskudd til partigruppene

Posten omfatter Stortingets tilskudd til partienes gruppesekretariater. Tilskuddet til hver stortingsgruppe avhenger av partiets representasjon på Stortinget. Det gis et fast, felles grunntilskudd til

hver partigruppe som blir representert. I tillegg gis et tilskudd per stortingsrepresentant.

Den stegvise opptrappingen av gruppetilskuddene, vedtatt av Stortinget 11. juni 2001, blir sluttført høsten 2003, og 2004 er det første året med full overføring etter den nye fordelingen.

Kap. 3041 Stortinget (jf. kap. 41)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Salgsinntekter	455	60	6 552
03	Leieinntekter	7 868	2 000	2 018
40	Salg av leiligheter	3 294	5 000	7 000
	Sum kap. 3041	11 617	7 060	15 570

Under dette kapitlet budsjetteres blant annet salgsinntekter og leieinntekter. I 2003/04 vil Stor-

tinget sette i stand og selv ta i bruk tidligere utleide lokaler.

Kap. 42 Forsvarets ombudsmannsnemnd

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Driftsutgifter	3 417	3 800	3 900
	Sum kap. 42	3 417	3 800	3 900

Hovedoppgaver

Nemnda skal bidra til å sikre de allmenne retteligheter for Forsvarets personell, og ved sitt arbeid også søke å medvirke til å effektivisere Forsvaret. Nemndas formann benevnes som Ombudsmannen for Forsvaret. Personellet i Forsvaret kan bringe inn alle typer saker for Ombudsmannen, dersom det mener seg urettmessig behandlet av Forsvarets ordinære forvaltningsorganer. Saker av prinsipiell karakter, eller som har allmenn interesse, forelegges nemnda etter forberedelse av Ombudsmannen.

Stortingets forsvarskomiteé, forsvarsministeren og forsvarssjefen kan forelegge saker for nemnda til uttalelse.

Som ledd i tilsynet med tjenesteforholdene i Forsvaret foretar Ombudsmannsnemnda rutinemessige befaringer. Medlemmer av Forsvarets ombudsmannsnemnd er også medlemmer av Ombudsmannsnemnda for sivile vernepliktige. Også utgifter vedrørende sistnevnte nemnd dekkes over kap. 42.

Rapport 2002

Ved utgangen av hvert år sender Ombudsmannsnemnda rapport om sin virksomhet til Stortinget (Dok. nr. 5). Gjenpart av rapporten sendes Forsvarsdepartementet. Nemnda kan også, når den finner det ønskelig, sende rapport til Stortinget om enkeltsaker i årets løp.

Av nemndas rapport for 2002 framgår at det samlede klageantall holder seg stabilt. Det journalførte antall klager i 2002 var 101, mot 87 i 2001.

Klagesakene knytter seg i hovedsak til spørsmål vedrørende utsettelse av førstegangstjeneste, repetisjonstjeneste og HV-øvelser. Det registreres også stadige klager vedrørende økonomiske ytelser som bostøtte, sosial stønad, erstatninger mv.

Ved sine befaringer ved de militære avdelinger landet over søker Ombudsmannsnemnda å bidra

til en stadig bedring av tjenesteforholdene i Forsvaret. Nemnda har uttalt tilfredshet med Forsvarsdepartementets oppfølging av befaringsrapportene. Ombudsmannsnemnda for sivile vernepliktige sender rapport til Stortinget hvert fjerde år.

Budsjett 2004

Budsjettforslaget er basert på samme virksomhetsnivå som i 2003.

Kap. 43 Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 3043)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Driftsutgifter	27 331	33 000	33 082
	Sum kap. 43	27 331	33 000	33 082

Hovedoppgaver

Bestemmelser om Stortingets ombudsmann er gitt i lov av 22. juni 1962 med senere endringer og i Stortingets instruks for Ombudsmannen av 19. februar 1980. Hovedoppgaven er å undersøke og uttale seg om klager på forvaltningen fra enkeltpersoner. Ombudsmannen kan også ta opp saker av eget tiltak og gjennomføre systematiske undersøkelser. Videre gjennomfører ombudsmannen besøk i lukkede institusjoner for å få et bedre grunnlag for behandlingen av klagesakene.

Rapport 2002

Ombudsmannens årsmelding for 2002 ble overlevert Stortinget innen 1. april 2003. Meldingen er inntatt i Dok. nr. 4 for 2002-2003. Klagetallet holder seg noenlunde stabilt på godt over 2000 i året. Det antas at saksbehandlingstiden fortsatt kan reduseres.

Mål/budsjett 2004

Det er viktig å få ytterligere redusert saksbeholdningen og den tiden det tar å behandle klagesakene. Videre er det et mål å foreta flere undersøkelser av mer systematisk karakter.

Kap. 3043 Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 43)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	485	0	0
	Sum kap. 3043	485	0	0

Kap. 44 Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Driftsutgifter	3 384	3 600	3 700
	Sum kap. 44	3 384	3 600	3 700

Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-utvalget) er et permanent utvalg, opprettet i 1996. Utvalget har syv medlemmer som alle er valgt for fem år. I budsjettproposisjonen for 1996 er det redegjort nærmere for opprettelsen av utvalget.

Hovedoppgaver

EOS-utvalget skal kontrollere både den sivile overvåkingstjenesten, den militære etterretningstjenesten og sikkerhetstjenesten (EOS-tjenestene). Kontrollutvalgets oppgaver er å føre regelmessig tilsyn med den virksomhet som tjenestene utfører, undersøke alle klager og på eget initiativ ta opp saker og forhold som utvalget ut fra formålet finner det riktig å behandle. Hovedformålet er å ivareta den enkeltes rettssikkerhet.

Det avgis årlig melding til Stortinget om utvalgets virksomhet, og ellers gis innberetning ved behov.

Rapport 2002

Stortingets kontrollutvalg (EOS-utvalget) har i 2002 gjennomført 24 inspeksjoner av ulike etater

og avdelinger. Det er avholdt 16 interne arbeidsmøter. Videre er det gjennomført 5 inspeksjonsreiser. Det har i 2002 innkommet 28 klagesaker til utvalget, og utvalget har tatt opp 12 saker av eget tiltak. Nærmere opplysninger om virksomheten er gitt i utvalgets årsmelding (Dok. nr. 16 for 2002-2003).

Budsjett 2004**Post 01 Driftsutgifter**

Posten dekker godtgjørelse for utvalgets medlemmer, og honorar til sakkyndige og andre bistandspersoner.

Posten dekker også lønnsutgifter for én kontormedarbeider. Sekretariatslederen er fra og med 1997 tilknyttet Sivilombudsmannens organisasjon, og lønnsutgiftene dekkes under kap. 43. Posten dekker videre kontorutgifter, reiseutgifter for utvalgets medlemmer og sekretariat, lokalleie mv. Enkelte fellestjenester, som regnskapsføring mv., blir utført av Stortingets administrasjon.

Kap. 51 Riksrevisjonen (jf. kap. 3051)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Driftsutgifter	272 491	294 600	314 508
	Sum kap. 51	272 491	294 600	314 508

Hovedoppgaver og organisering:

Riksrevisjonen ledes av et kollegium som består av

fem riksrevisorer valgt av Stortinget for en periode på fire år. Riksrevisjonens oppgaver følger av Grunnloven § 75 k, lov om statens revisionsvesen

av 8. februar 1918 og Stortingets instruksjer og vedtak. Den overordnede oppgaven er å føre kontroll med at statens inntekter blir innbetalt som forutsatt og at statens midler og verdier blir brukt og forvaltet på en økonomisk forsvarlig måte, og i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger.

Riksrevisjonen har blant annet i oppgave å:

- revidere statsregnskapet og innstille til Stortinget om desisjon (avgjørelse)
- informere Stortinget om større prinsipielle saker som Riksrevisjonen har behandlet
- revidere alle regnskaper avlagt av underordnede forvaltningsorganer, statlige virksomheter og andre myndigheter som er regnskapspliktige til staten (regnskapsrevisjon)
- gjennomføre systematiske undersøkelser av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra Stortingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon)
- kontrollere forvaltningen av statens interesser i selskaper, banker m.m. (selskapskontroll)
- veilede forvaltningen i spørsmål vedrørende regnskap og økonomi

Det skjer betydelige endringer i forvaltningen med blant annet endrede tilknytningsformer for statlige oppgaver. Siden Riksrevisjonen primært har ansvaret for å revidere statlige regnskaper, det vil si regnskaper som inngår i statsregnskapet, medfører fristilling av statlige virksomheter at omfanget av Riksrevisjonens regnskapsrevisjon reduseres. Samtidig øker kontrollomfanget knyttet til statens eierskapsforvaltning og etterspørselen etter forvaltningsrevisjon. I forbindelse med statens overtakelse av spesialisthelsetjenesten har Stortinget bestemt at Riksrevisjonen skal utføre forvaltningsrevisjon i helseforetakene. Blant annet på denne bakgrunn er det gjennomført en organisasjonsendring per 1. juli 2002 som innebærer at kontrollen med fristilte virksomheter (selskapskontrollen) organiseres sammen med forvaltningsrevisjonen. Riksrevisjonen er fortsatt organisert i syv avdelinger, men nå med fire regnskapsrevisjonsavdelinger, to forvaltningsrevisjonsavdelinger og en administrasjonsavdeling.

Rapport 2002

Riksrevisjonen har i 2002 oversendt Stortinget følgende dokumenter:

- Dokument nr. 1 (2002-2003), antegnelser til statsregnskapet og enkelte andre saker.
- Dokument nr. 2 (2001-2002), melding om Riksrevisjonens virksomhet i 2001.

- Dokument nr. 3-serien, resultatene av gjennomførte forvaltningsrevisjoner og selskapskontrollen og enkelte andre saker (9 dokumenter).

I Dokument nr. 2 (2002-2003) har Riksrevisjonen orientert om virksomheten i 2002. Omstillingen av offentlig sektor med blant annet endrede tilknytningsformer for statlige oppgaver stiller andre og nye krav til revisjonsmetoder og revisjonsfokus. Nye reformer, en stadig raskere IKT-utvikling, mulig endrede budsjett- og regnskapsprinsipper samt et stadig mer komplekst trusselbilde med hensyn til økonomisk kriminalitet krever høy grad av revisjons- og kontrollfaglig profesjonalitet.

Det arbeides kontinuerlig med den revisjonsfaglige utviklingen. Det er etablert metodeutvalg og en IT-ressursgruppe som evaluerer og videreutvikler standarder og retningslinjer. Et prosessorientert IT-revisjonsverktøy er utviklet over flere år og ble tatt i bruk i 2002.

Det er satset bevisst på kompetanseutvikling og rekruttering av medarbeidere med høy faglig kompetanse. Andelen av medarbeidere med høyere utdanning har økt.

Riksrevisjonen utfører flere internasjonale revisjonsoppdrag. Sammen med øvrig internasjonal virksomhet bidrar dette også til revisjonsfaglig utvikling og kompetanseheving.

Alle dokumenter som sendes Stortinget, administrative rapporter og annen informasjon om Riksrevisjonen er tilgjengelig på Internett. Det samme er Riksrevisjonens offentlige journal etter at midlertidig instruks om offentlighet ble gjort gjeldende fra 1. januar 2001.

Mål og budsjett for 2004

Riksrevisjonens hovedmål vil være å gjennomføre en målrettet og forsvarlig revisjon og være et effektivt kontrollorgan for Stortinget. Det viktigste fundamentet er godt kvalifiserte medarbeidere. Riksrevisjonen må derfor rekruttere og beholde medarbeidere med et høyt faglig nivå, og bevisst videreutvikle medarbeidernes kompetanse. Budsjettet tar utgangspunkt i full bemanning. På enkelte områder vil det være nødvendig å engasjere ekstern spisskompetanse, blant annet i forbindelse med IKT-utvikling og enkelte forvaltningsrevisjonsprosjekter.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter og utgifter til Riksrevisjonens kjøp av varer og tjenester. Nye oppgaver og satsing på kompetanse medfører at lønnsutgiftene øker. Riksrevisjonen vil fortsatt satse på

videreutvikling av IT-basert revisjonsstøtteverktøy og informasjonssikkerhet. Økt bruk av netjtjenester, reiser i forbindelse med revisjonsaktiviteter og

Riksrevisjonens internasjonale engasjement, bidrar vesentlig til økning av vare- og tjenestebudsjettet.

Kap. 3051 Riksrevisjonen (jf. kap. 51)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Refusjon innland	391	800	1 000
02	Refusjon utland	358	1 200	800
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	3 319	0	0
18	Refusjon av sykepenger	5 068	0	0
	Sum kap. 3051	9 136	2 000	1 800

Riksrevisjonen vil motta refusjoner i forbindelse med inngått leieavtale med IDI-sekretariatet, og for oppdrag i utlandet.

Programområde 23 Finansadministrasjon

Programkategori 23.10 Finansadministrasjon

Utgifter under programkategori 23.10 fordelt på kapitler:

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004	Pst. endr. 03/04
1600	Finansdepartementet (jf. kap. 4600)	321 280	245 714	261 564	6,5
1602	Kredittilsynet (jf. kap. 4602)	123 577	130 650	142 650	9,2
	Sum kategori 23.10	444 857	376 364	404 214	7,4

Kap. 1600 Finansdepartementet (jf. kap. 4600)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Driftsutgifter	211 275	214 800	226 434
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	20 005	25 350	25 270
50	Overføring fra Finansmarkedsfondet	0	5 564	9 860
90	Finansmarkedsfond	90 000	0	0
	Sum kap. 1600	321 280	245 714	261 564

Hovedoppgaver

Finansdepartementets arbeidsoppgaver kan deles i fire hovedområder:

1. Samordning av den økonomiske politikken, som omfatter:

- overvåke og analysere den økonomiske utviklingen i et kort, et mellomlangt og et langsiktig perspektiv
- generell finanspolitikk
- penge- og valutakurspolitikk
- inntekts- og fordelingspolitikk
- strukturpolitikk, herunder funksjonsmåten til arbeidsmarkedet og produktmarkedene

- internasjonalt økonomisk samarbeid
- statlig fordrings-, fonds- og gjeldsforvaltning
- offisiell statistikk, herunder overordnet styring av Statistisk sentralbyrå

2. Arbeidet med statsbudsjettet, som omfatter:

- statsbudsjettets utgiftsside, herunder statsbankene, og inntekter under de enkelte fagdepartementene
- effektivitet og ressursbruk i statsforvaltningen, og økonomiske og administrative virkninger av offentlige utgifter

- forvaltning og utvikling av regelverk for økonomistyring i statsforvaltningen, samt tiltak for å tilrettelegge for økonomistyringen i virksomhetene
 - saker fra fagdepartementene med økonomiske og administrative konsekvenser
 - overordnet styring av Senter for statlig økonomistyring
3. Arbeidet på skatte- og avgiftsområdet, som omfatter:
- skatte- og avgiftsforslag som ledd i den samlede finanspolitikken
 - regelverksutvikling for skatter, avgifter og toll
 - skatte- og avgiftssystemenes virkninger på det offentlige inntekter, ressursutnyttelsen i økonomien og fordelingsvirkninger
 - overordnet styring av skatteetaten, toll- og avgiftsetaten og Statens innkrevingsentral
 - internasjonalt samarbeid på skatte-, toll- og avgiftsområdet
4. Arbeidet med finansmarkedsspørsmål, som omfatter utforming av regelverk for og overvåking av:
- finansinstitusjonene, herunder banker, øvrige kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper, eiendomsmeglere mv.
 - verdipapirmarkedet, autoriserte markedsplasser og børs
 - struktur- og konkurransepolitikk for finansmarkedet
 - regnskaps- og revisjonslovgivning
 - overordnet styring av Kredittilsynet

Rapport

Økonomisk politikk og forvaltning av statens gjeld og finansielle aktiva

Arbeidet med å utforme og samordne Regjeringens økonomiske politikk er en av Finansdepartementets hovedoppgaver. Politikken og de analysene den bygger på, gis en bred omtale i de løpende budsjettokumentene til Stortinget. Departementet arbeider også fortløpende med forvaltning av statens gjeld og finansielle aktiva, herunder oppfølging av Statens petroleumsfond. Den nye retningslinjen for bruken av oljeinntekter (handlingsregelen) ble gjort gjeldende fra og med 2002-budsjettet. Det ble i løpet av 2002 og 2003 gjort visse endringer i sammensetningen av Petroleumsfondets aksje- og obligasjonsporteføljer. Graverutvalget leverte våren 2003 en innstilling (NOU 2003: 22 Forvaltning for fremtiden) med forslag til etiske retningslinjer for Statens petroleumsfond.

Arbeidet med statsbudsjettet og økonomistyring i staten

Finansdepartementet har et overordnet ansvar for effektiv ressursbruk i statsforvaltningen. Dette ivaretas blant annet ved å fastsette og forvalte felles prinsipper og normer for økonomistyring i staten (økonomiregelverket mv.) og ved ulike tiltak for å legge til rette for økonomistyringen i statlige virksomheter. Departementets arbeid i 2002 omfattet blant annet utredning med sikte på å samordne ressurser innenfor statlig økonomistyring (jf. pkt. 2.1.4 i del I) og en samlet revisjon av økonomiregelverket for staten, som etter planen skal slutføres i 2003. Videre har arbeidet i 2002 og 2003 omfattet nye rammeavtaler med banker om betalingsformidlings- og kontoholdstjenester for staten, og tilrettelegging for internettbasert innsending av regnskapsrapporter fra statlige virksomheter til statsregnskapet. Det vises til videre omtale under kap. 1630 Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring og kap. 1631 Senter for statlig økonomistyring.

Skatte- og avgiftsområdet

I budsjettet for 2003 foreslo Finansdepartementet regler om skattefritak for arbeidsgivers dekning av behandlingsutgifter og behandlingsforsikringer. Forslaget ble vedtatt av Stortinget og har fått virkning fra og med inntektsåret 2003. Departementet har også regelfestet ordningen med bruttolønns-trekk for hjemme-PC.

Departementet har fulgt opp ESA-saken om differensiert arbeidsgiveravgift. Saken er nærmere omtalt i St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

I Ot.prp. nr. 42 (2002-2003) fremmet departementet forslag om nye regler for beskatning ved lån av verdipapirer og nye regler for beskatning ved shortsalg av verdipapirer. De nye reglene ble vedtatt av Stortinget i mai 2003, og trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

I Ot.prp. nr. 42 (2002-2003) fremmet departementet også forslag til nye regler om skattemessig bosted ved inn- og utflytting fra Norge. Forslaget ble vedtatt av Stortinget 8. mai 2003, og lovendringen gis virkning fra og med inntektsåret 2004.

I Ot.prp. nr. 92 (2002-2003) fremmet departementet forslag om å oppheve fjerningstilskuddsloven. Etter loven har oljeselskapene fått tilskudd fra staten til dekning av en andel av utgifter til fjerning av innretninger på kontinentalsokkelen. Samtidig har det ikke vært gitt skattemessig fradrag for slike utgifter ved likningen av oljeselskapene. Stortinget vedtok 19. juni 2003 å oppheve fjerningstil-

skuddsloven, og behandle oljeselskaperes fjerningsutgifter innenfor det ordinære petroleumsskattesystemet, jf. Innst. O. nr. 123 (2002-2003). Videre ble det innført en ordning slik at oljeselskaper som ved opphør av virksomheten på norsk sokkel har underskudd som skriver seg fra fjerningsutgifter, skal få utbetalt skatteverdien av dette underskuddet fra staten.

Finansdepartementet har i samarbeid med Olje- og energidepartementet vurdert enkelte sider ved de konsesjonsbaserte ordningene og skattereglene for kraftnæringen. Endringene skal skje innenfor en om lag provenynøytral ramme, både for kraftselskapene, kraftkommunene og staten. Et høringsnotat med forslag til en rekke endringer ble fremlagt i juni 2003. Høringsfristen gikk ut i august 2003. Det fremmes forslag for Stortinget i forbindelse med budsjettet for 2004.

Et forslag om forenkling av reglene for beskatning av godtgjørelse til dekning av økte levekostnader til tjenestemenn i utlandet (utenlandstillegg) har vært på høring. Arbeidet med dette forslaget og høringsuttalelsene har vist at det er behov for en bredere gjennomgang av reglene. Det tas sikte på å fremme forslag til nye regler i løpet av 2004.

Et ekspertutvalg, ledet av Arne Skauge, avgav sin innstilling NOU 2003: 9 Skatteutvalget – Forslag til endringer i skattesystemet, i februar 2003. Innstillingen har vært sendt på høring med frist 15. mai 2003. Regjeringen tar sikte på å fremme en stortingsmelding om reform av skattesystemet.

Departementet oppnevnte i april 2000 et utvalg som skulle gjennomgå systemet med tilleggsskatt, herunder forholdet mellom tilleggsskatt og straff sett i lys av den utvikling som har skjedd ved praktiseringen av Den europeiske menneskerettskonvensjon. Utvalget leverte sin utredning – NOU 2003: 7 Tilleggsskatt m.m. - i februar 2003. Departementet sendte utredningen på høring i mars 2003 med frist i juni 2003. Det tas sikte på å fremme forslag til nye regler i løpet av 2004.

Et utkast til ny lov om register over opplysninger om valutaveksling og overføring av betalingsmidler inn og ut av Norge har vært på høring. I høringsutkastet ble det foreslått å etablere et nytt register som skal erstatte dagens BRAVO-register. BRAVO-registeret håndteres av Norges Bank til bruk for valutastatistikken og utenriksregnskapet. I tillegg ivaretar BRAVO-registeret sentrale kontrollhensyn for skatte-, avgifts- og politimyndighetene. Dagens BRAVO-system er under avvikling, og det legges opp til at et nytt system skal være i funksjon fra 2005.

Finansdepartementet startet i 2002 et arbeid med å evaluere reglene om offentlige skattelister. I Innst. S. nr. 14 (2002-2003) ble Regjeringen bedt

om å gjennomføre evalueringen og vurdere ulike interessenters behov for informasjon. Høringsnotat ble sendt ut i juni 2003. Høringsfristen utløp i september 2003, og departementet arbeider videre med saken.

Finansdepartementet nedsatte i januar 2002 et utvalg som skulle vurdere løsninger som virker nøytralt for kommunenes beslutninger i forhold til merverdiavgiften. Utvalget la fram sin utredning i desember 2002 - NOU 2003: 3 Merverdiavgiften og kommunene - Konkurransavidninger mellom kommuner og private. Utredningen ble sendt på høring i januar 2003 med høringsfrist i april 2003. Utredningen og høringen er nærmere omtalt i St.meld. nr. 2 (2002-2003). I lys av dette arbeidet har Finansdepartementet i St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak og Ot.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte- og avgiftsopplegget 2004 – lovendringer, fremmet forslag om en ny ordning som sikrer nøytralitet.

Ved behandlingen av Ot.prp. nr. 2 (2000-2001) – merverdiavgiftsreformen 2001, ble det vedtatt å unnta persontransporttjenester fra den generelle merverdiavgiftsplikt ved omsetning av tjenester. Unntaket for persontransporttjenester gir opphav til en rekke avgrensingsproblemer og konkurransavidninger som vil kunne løses ved at unntaket oppheves. I statsbudsjettet for 2004 foreslås persontransport innlemmet i merverdiavgiftssystemet med en redusert sats fra 1. mars 2004, jf. omtale i St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak og Ot.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte- og avgiftsopplegget 2004 – lovendringer.

EFTAs overvåkningsorgan (ESA) åpnet i juli 2002 formell undersøkelsesprosedyre av enkelte av de norske miljøavgiftene med utgangspunkt i de nye retningslinjene for miljøstøtte som ESA vedtok i mai 2001, jf. omtale senest i St.meld. nr. 2 (2002-2003). Med bakgrunn i at ESA har ansett dagens el-avgiftsfritak for industrien som statsstøtte, har Regjeringen i St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak, fremmet forslag om endringer i el-avgiften.

Departementet har 10. januar 2003 iverksatt nye og enklere regler for avgiftsfritt reisegods. Verdigransen ble økt med 1 000 kroner, og det ble mulig å ta med inntil 10 kg kjøtt og ost. En rekke kvoter og forbud ble fjernet.

Som ledd i en revisjon av reisegodsregelverket sendte Finansdepartementet 30. juni 2003 på høring et forslag om nye regler for innførsel av alkoholholdig drikk som reisegods mot forenklet fortolling (dvs. at avgiften fastsettes etter sjablonmessige satser). Forslaget innebærer mulighet for slik fortolling uten forhåndstillatelse fra Sosial- og helsedirektoratet, med inntil 27 liter alkohol over

2,5 tom. 22 vol.pst. alkohol, og 4 liter drikk med over 22 tom. 60 vol.pst. alkohol. Det vises til nærmere omtale i St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Tollovens strafferammer ble i april 2003 økt fra 2 til 6 år for grov smugling, jf. Ot.prp. nr. 38 (2002-2003) og Innst. O. nr. 69 (2002-2003).

Registrering i småbåtregisteret ble frivillig fra 1. januar 2003. Registeret driftes inntil videre av Toll- og avgiftsdepartementet, jf. omtale i St.prp. nr. 1 (2002-2003). Det vises til egen omtale om omorganiseringen av småbåtregisteret under kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten.

Finansdepartementet har utarbeidet forslag til ny forskrift om preferensielle opprinnelsesregler inntatt i Norges frihandelsavtaler. Med opprinnelsesregler menes regler som definerer vilkårene for at en vare skal kunne sies å ha opprinnelse i et bestemt land. Preferensielle opprinnelsesregler definerer vilkårene for å oppnå en gunstigere tollbehandling enn den ordinære tollbehandling et land pålegger varer. Preferansen gis normalt i form av lavere toll eller tollfrihet. Formålet med forskriften er å gi bedre tilgjengelighet og oversikt over gjeldende rett på området. Forslaget ble sendt på høring 23. april 2003 med høringsfrist 1. september 2003. Departementet vurderer nå høringsuttalelsene og tar sikte på at forskriften kan iverksettes i løpet av våren 2004.

Finansmarkedsområdet

På finansmarkedsområdet har hovedtyngden av regelverksarbeidet vært konsentrert om å videreutvikle lover og forskrifter, og gjennomføre internasjonale forpliktelser. Arbeidet har resultert i flere, større lovforslag og en rekke nye eller endrede forskrifter.

I Ot.prp. nr. 50 (2002-2003) foreslo departementet endringer i reglene om eierkontroll i finansinstitusjoner. Lovforslaget bygger på NOU 2002: 3 om eierbegrensning og eierkontroll i finansinstitusjoner. Forslaget ble vedtatt av Stortinget 5. juni 2003 og sanksjonert av Kongen 20. juni 2003, jf. Innst. O. nr. 88 (2002-2003). Lovendringen er ikke trådt i kraft.

Departementet fremmet i Ot.prp. nr. 72 (2002-2003) forslag til lov om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv. (hvitvaskingsloven). Forslaget gjennomfører EUs andre hvitvaskingsdirektiv og internasjonale anbefalinger fra FATF, en internasjonal organisasjon som arbeider mot hvitvasking og terrorfinansiering. Forslaget

ble vedtatt i Stortinget 12. juni 2003 og sanksjonert av Kongen 20. juni 2003. Loven er ikke trådt i kraft.

I Ot.prp. nr. 68 (2002-2003) foreslo departementet endringer i lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond og lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel. Videre ble det foreslått endringer i lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer, og mindre endringer i enkelte andre lover. Forslaget ble vedtatt av Stortinget 12. juni 2003 og sanksjonert av Kongen 20. juni 2003. Lovendringene trådte i kraft 13. august 2003.

I Ot.prp. nr. 81 (2002-2003) foreslo departementet endringer i sentralbankloven, opphevelse av valutareguleringsloven og penge- og kredittreguleringsloven, og dessuten enkelte endringer i finansieringsvirksomhetsloven. Lovforslaget innebærer for det første endringer i reglene for oppnevning til Norges Banks hovedstyre og representantskap. Praksisen med at stortingsgruppene foreslår medlemmer til hovedstyret vil ikke bli videreført. Forslaget innebærer videre et prinsipp om offentlighet rundt grunnlaget for hovedstyrets rentebeslutninger. For det andre innebærer forslaget enkelte andre endringer i sentralbankloven i tilknytning til Norges Banks organisering og virksomhet. Dette er endringer som generelt har til formål å modernisere loven. For det tredje innebærer forslaget at valutareguleringsloven og penge- og kredittreguleringsloven oppheves. Forslaget ble vedtatt av Stortinget 12. juni 2003 og sanksjonert av Kongen 20. juni 2003. Loven er ikke trådt i kraft.

I Kredittmeldinga blir det hvert år gitt en mer detaljert orientering om regelverksutvikling og viktige forvaltningssaker på finansmarkedsområdet. Det blir også redegjort for virksomheten til blant andre Kredittilsynet og Norges Bank. Kredittmeldinga 2001 framgår av St.meld. nr. 8 (2002-2003).

På finansmarkedsområdet er følgende utredninger fra offentlig oppnevnte utvalg avgitt til departementet:

- NOU 2002: 20 Ny bokføringslov
- NOU 2003: 11 Konkurranselov i kollektiv livsforsikring (utredning nr. 10 fra Banklovkommissjonen)
- NOU 2003: 23 Evaluering av regnskapsloven

Budsjett 2004

I kap. 2 i denne proposisjonens del I omtales flere prioriterte oppgaver for Finansdepartementet i 2004. Videre framgår det av rapportdelen ovenfor at flere av de sakene som er omtalt der, krever oppfølging også etter 2003.

Økonomisk politikk og forvaltning av statens gjeld og finansielle aktiva

Arbeidet med å utforme og samordne Regjeringens økonomiske politikk vil være en hovedoppgave for Finansdepartementet også i 2004. Politikken og de analyser den bygger på, vil bli gitt en bred omtale i de løpende budsjettokumentene til Stortinget.

Områder som forutsettes å kreve særlig innsats i 2004, er:

Oppfølging av forvaltningen av Statens petroleumsfond

I arbeidet med Petroleumsfondet vil departementet spesielt følge opp Graver-utvalget, som la fram sin innstilling om etiske retningslinjer for Statens petroleumsfond våren 2003. Forslag til etiske retningslinjer for fondet planlegges lagt fram i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2004.

Arbeidet med Pensjonskommisjonen

Pensjonskommisjonen, som er gitt i oppgave å avklare hovedmål og prinsipper for et samlet pensjonssystem, vil legge fram sin innstilling for Finansdepartementet og Sosialdepartementet innen 15. desember 2003. Pensjonskommisjonens rapport vil bli fulgt opp i en egen stortingsmelding.

Arbeidet med statsbudsjettet og økonomistyring i staten

Senter for statlig økonomistyring skal etter planen etableres fra 1. januar 2004. Overføringen av funksjoner og oppgaver til dette senteret fra blant annet Finansdepartementet, vil bli foretatt i 2004. Videre vil forvaltningen av økonomiregelverket og andre felles normer for økonomistyring i staten fortsatt kreve betydelig oppmerksomhet fra departementets side. Ved innføringen av et revidert økonomiregelverk, som etter planen skal fastsettes høsten 2003, vil det bli lagt vekt på formidling og opplæring gjennom seminarer, kurs og rådgivning. Det vises også til omtale under kap. 1630 Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring og kap. 1631 Senter for statlig økonomistyring. Videre vises det til omtale av statlig økonomistyring i Gul bok 2004, kap. 10.

Skatte- og avgiftsområdet

Arbeidet på skatte- og avgiftsområdet har som målsetting at landet har et skatte-, toll- og avgiftssystem som tilfredsstiller politiske, faglige og adminis-

trative krav, og en forvaltning som ivaretar dette. I 2004 vil blant annet følgende saker forutsette særlig innsats:

Revisjon av reglene for betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav

Finansdepartementet sendte i juli 2003 forslag til ny lov om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skatteinnkrevsingsloven) på høring. Forslaget er først og fremst en teknisk revisjon av den gjeldende skattebetalingsloven og en innarbeidelse av innkrevsingsreglene for de øvrige skatter og avgifter som hører under Finansdepartementet. Høringsfristen utløper 1. november 2003. Finansdepartementet vil i 2004 arbeide videre med oppfølging av forslagene i høringsnotatet, og tar sikte på å fremme en lovproposisjon i løpet av året.

Forslag om valutaregisterlov

Departementet arbeider med et forslag om nye regler for registrering av opplysninger om valuta-veksling og overføring av betalingsmidler inn og ut av Norge. Det vises til nærmere omtale i rapportdelen ovenfor.

Revisjon av tollregelverket

Finansdepartementet nedsatte i 2002 en prosjektgruppe med oppgave å utarbeide forslag til en revidert struktur i tollregelverket. Prosjektgruppen la fram sin rapport 30. juni 2003. Departementet tar sikte på å følge opp arbeidet med en høring i 2004.

Uttaksbestemmelsene i merverdiavgiftsloven

Finansdepartementet varslet i St.prp. nr. 1 (2001-2002) at det i lys av Merverdiavgiftsreformen 2001 var behov for en gjennomgang av uttaksbestemmelsene i merverdiavgiftsloven. En arbeidsgruppe i regi av Finansdepartementet har foretatt en bred gjennomgang av dette regelverket. Rapporten ble sendt på høring i mai 2003, med høringsfrist i september 2003. Departementet vil vurdere arbeidsgruppens rapport og høringsuttalelsene i 2004.

Merverdiavgift for alternativ medisin

I budsjettet for 2003 ble det lagt til grunn at en del tjenester innen alternativ behandling skal unntas merverdiavgift. Finansdepartementet gjennomførte våren 2003 en høring der det ble foreslått å utvide unntaket med fem nye behandlingsformer, og endringene ble fastsatt i juni 2003 med virkning fra 1. juli 2003. Departementet vil arbeide videre

med ytterligere utvidelser av unntaket. Det vises til Ot.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte- og avgiftsopplegget 2004 – lovendringer.

Revisjon av reglene om teknisk sprit

I de seneste årene er det gjennomført en rekke endringer knyttet til regler om alkohol under departementets område, med sikte på en opprydding og modernisering av regelverket. Det gjenstår fortsatt betydelig arbeid knyttet til regelverket om teknisk sprit, herunder en vurdering av monopolordningen for innførsel og handel med teknisk sprit som er tildelt Arcus Produkter AS. Departementet tar sikte på å sende et utkast til regelverk om dette på høring og følge opp saken i 2004.

Fleksibel årsavgift

Stortinget ba i Innst. S. nr. 175 (2002-2003), jf. Dokument 8:67 (2002-2003) om at Regjeringen i budsjettet for 2004 legger fram forslag om endringer i årsavgiften for biler slik at den blir mer fleksibel og knyttet opp mot den tid eieren faktisk disponerer kjøretøyet. Det vises til nærmere omtale av denne problemstillingen i St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Intern prising

Departementet arbeider med implementeringen av OECDs retningslinjer om skattemessig behandling av intern prising mellom beslektede selskaper. Det tas sikte på utsendelse av høringsnotat i løpet av høsten 2004.

Dokumentavgift

Det er besluttet at Statens kartverk skal overta ansvaret for tinglysing av dokumenter som gjelder fast eiendom. Overføringen av denne oppgaven fra de lokale tinglysendommerne har konsekvenser for dokumentavgiften. Det vises til egen omtale i St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Finansmarkedsområdet

På finansmarkedsområdet forutsettes det særlig innsats på følgende områder i 2004:

- regelverksarbeid på regnskapsområdet, herunder oppfølging av Regnskapslovutvalgets og Bokføringsutvalgets arbeid
- oppfølging av internasjonale forpliktelser som følge av blant annet EØS-avtalen
- arbeid med ny livsforsikringslovgivning

Oppfølging av prosjektet "Grønn Stat"

Miljøverndepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet satte i 1998 i gang prøveprosjektet "Grønn Stat". Basert på erfaringene fra prosjektet er det et mål at alle statlige etater og virksomheter innen utgangen av 2005 skal ha innført miljøledelse som en integrert del av organisasjonens styringssystem.

Som en del av departementets oppfølging av "Grønn Stat" har Finansdepartementet foretatt en kartlegging av hvordan departementets egen drift påvirker miljøet og utarbeidet en intern miljøhandlingsplan. Miljøhandlingsplanen er delt inn i de fire hovedkategoriene innkjøp, transport, energiforbruk og avfall. På hvert av områdene er det utarbeidet operative miljømål, identifisert konkrete tiltak og utarbeidet indikatorer for å måle graden av måloppnåelse. Tiltakene følges opp i den løpende driften av departementet.

I forhold til underliggende etater har Finansdepartementet i tildelingsbrevene for 2003 bedt etatene følge opp Regjeringens mål om innføring av miljøledelse i virksomhetene innen 2005. Etatene er pålagt å rapportere om status i arbeidet i årsrapportene framover. Til hjelp i arbeidet med utarbeiding av interne miljøhandlingsplaner har Miljøverndepartementet utarbeidet en veiledning.

Post 01 Driftsutgifter

Driftsbevilgningen dekker lønnsutgifter og andre utgifter til drift av departementet. Finansdepartementet har i underkant av 300 ansatte, og lønnsrelaterte utgifter utgjør om lag 65 pst. av budsjettet. Av øvrige driftsutgifter utgjør lokalleie den største enkeltposten. I tillegg til rene driftsutgifter dekker bevilgningen også utgifter til styrer, råd og utvalg under Finansdepartementet. For 2004 foreslås det bevilget 226,4 mill. kroner. Økningen i forhold til 2003 skyldes blant annet prisjustering, nødvendig oppgradering av eksisterende IT-infrastruktur og omfattende utvalgsarbeid.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Posten omfatter hovedsakelig utgifter til kjøp av forsknings- og utredningsoppdrag under Finansdepartementet. En vesentlig del av midlene brukes til støtte av forskning i regi av Norges forskningsråd, blant annet knyttet til skatteøkonomi, økonomisk kriminalitet og helseøkonomi. Bevilgningen dekker også utgifter til kjøp av utviklingstjenester fra Statistisk sentralbyrå. En viktig oppgave som Statistisk sentralbyrå ivaretar for departementet, er å vedlikeholde det økonomiske modellapparatet som

brukes ved utforming av den økonomiske politikken. I tillegg brukes midlene på posten til en rekke enkeltstående utredningsarbeider, blant annet kjøp av eksterne konsulenttjenester knyttet til departementets oppfølging av Statens petroleumsfond. For 2004 foreslås det bevilget 25,3 mill. kroner.

Post 50 Overføring fra Finansmarkedsfondet

I forbindelse med statsbudsjettet for 2002 ble det opprettet et finansmarkedsfond med en fondsavsetning på 90 mill. kroner. I Budsjett-innst. S. nr. 6 (2001-2002) ble det lagt til grunn at fondet skal ha til formål å bidra til økt kunnskap om, og forståelse for finansielle markeds virkemåte, og dessuten fremme innsikt og øke bevissthet med hensyn til næringslivsetikk på finansmarkedsområdet. Fondets avkastning skal inntektsføres i statsbudsjettet og gi grunnlag for en utgiftsbevilgning til nevnte formål. Styre for fondet ble oppnevnt av Finansdepartementet 10. april 2003. Det arbeides med fastsettelse av nærmere regler for Fondets virksomhet. I forbindelse med behandlingen av Ot.prp. nr. 39 (2001-2002) om lov om registrering av finansielle instrumenter (verdipapirregisterloven) gav Stortinget sin tilslutning til forslaget fra Regjeringen om at Verdipapirsentralen (VPS) omdannes til et allmennaksjeselskap, og at aksjene i det nystiftede selskapet selges, jf. Innst. O. nr. 47 (2001-2002). Med hensyn til anvendelse av salgsprove-

nyet besluttet Stortinget at "den del av vederlaget ved salget som svarer til bokført egenkapital i Verdipapirsentralen" overføres til Finansmarkedsfondet. Den overskytende del av vederlaget skal overføres til staten. Et anslag på det samlede salgsprovenyet av aksjene i det nystiftede selskapet var inntatt i kap. 5309 i St.prp. nr. 1 (2002-2003). Salget av aksjene innbrakte 338,209 mill. kroner. Avslutningsregnskapet for VPS viste at den bokførte egenkapitalen utgjorde 111,113 mill. kroner. Dette beløpet vil i 2003 bli foreslått bevilget under kap. 1600, post 90 Finansmarkedsfond. Departementet vil komme tilbake til de budsjettmessige forhold i tilknytning til dette i forbindelse med ny saldering av statsbudsjettet for 2003.

Kapitalen i fondet er plassert som et kontolån til staten med rente tilsvarende renten på statsobligasjoner med 10 års bindingstid fra valuteringsstidspunktet. Førrige års avkastning fra fondskapitalen føres inn på inntektssiden i statsbudsjettet etterfølgende år. For 2003 anslås avkastningen til 9,86 mill. kroner, og dette beløpet foreslås inntektsført under kap. 4600 Finansdepartementet, post 80 Avkastning fra Finansmarkedsfondet. Det samme beløpet foreslås utgiftsført under kap. 1600 Finansdepartementet, post 50 Overføring fra Finansmarkedsfondet. Kostnader til drift av fondet, herunder styrehonorar og andre administrasjonskostnader, vil bli belastet fondet og redusere det beløp som skal fordeles til fondets formål.

Kap. 4600 Finansdepartementet (jf. kap. 1600)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Diverse inntekter	1	0	0
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	3 592	0	0
18	Refusjon av sykepenger	2 916	0	0
80	Avkastning fra Finansmarkedsfondet	0	5 564	9 860
	Sum kap. 4600	6 509	5 564	9 860

Post 80 Avkastning fra Finansmarkedsfondet

I forbindelse med statsbudsjettet for 2002 ble det vedtatt å opprette et Finansmarkedsfond med en fondsavsetning på 90 mill. kroner. I forbindelse med salget av Verdipapirsentralen (VPS) blir fondet tilført 111,113 mill. kroner. Førrige års avkast-

ning inntektsføres i statsbudsjettet, og gir grunnlag for en utgiftsbevilgning til fondets formål. Avkastningen i 2003 anslås til 9,86 mill. kroner. Dette beløpet inntektsføres under kap. 4600, post 80 i 2004. Det vises til nærmere omtale av fondet under kap. 1600, post 50 Overføring fra Finansmarkedsfondet.

Kap. 1602 Kredittilsynet (jf. kap. 4602)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Driftsutgifter	121 868	129 950	141 936
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 709	700	714
	Sum kap. 1602	123 577	130 650	142 650

Formål, hovedoppgaver og organisering

Kredittilsynet skal se til at institusjonene under tilsyn virker på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lov og bestemmelser gitt i medhold av lov, og med den hensikt som ligger til grunn for institusjonens opprettelse, dens formål og vedtekter. Kredittilsynets oppgaver er fastlagt i lov av 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper og verdipapirhandel mv. (kredittilsynsloven) og de ulike særlovene for områdene under tilsyn.

Kredittilsynets arbeidsoppgaver omfatter finanssektoren med bank-, forsikring- og verdipapirvirksomhet, og dessuten eiendomsmegling-, inkasso-, revisor- og regnskapsførervirksomhet.

Gjennom tilsyn med foretak og markeder skal Kredittilsynet bidra til finansiell stabilitet og ordnede markedsforhold, og til at brukerne kan ha tillit til at finansielle avtaler og tjenester blir fulgt opp etter sin hensikt. I tillegg til sitt forebyggende arbeid skal Kredittilsynet ha beredskap for å bidra til å løse problemer som kan oppstå. Ved brudd på regelverk skal tilsynet kunne reagere raskt.

I Kredittilsynets nye strategiplan, vedtatt høsten 2003, er det overordnede målet formulert slik:

”Kredittilsynet vil arbeide for at finansforetak og markeder fungerer trygt og effektivt til beste for samfunnet og brukerne av finansielle tjenester, og for at de som utfører virksomheten har hensiktsmessige rammebetingelser.”

Av strategiplanen framgår det videre at arbeidet er innrettet mot fire områder:

- Foretak
- Markeder og markeds plasser
- Brukere av finansielle tjenester
- Kredittilsynets virksomhetsutøvelse

Kredittilsynet ledes av et styre på fem medlemmer, supplert med to representanter fra de ansatte ved behandling av administrative saker. Virksomheten

hadde per 1. mars 2003 en bemanning tilsvarende om lag 171 årsverk.

Sentrale innsatsområder

Kredittilsynets arbeid er innrettet mot følgende sentrale områder:

Foretak

- Følge opp at foretakene har egnet ledelse og at de utvikler systemer for styring og kontroll i samsvar med foreliggende rammebetingelser og risikofaktorer.
- Påse at foretakenes risikoeksponering er tilpasset soliditet og kvalitet på styrings- og kontrollsystemer.
- Gjennomføre analyser av makroøkonomiske utviklingstrekk og strukturendringer som tidlig kan gi indikasjoner om endringer i foretakenes risiko.
- Utvikling av et risikobasert tilsyn for å tilpasse tilsynsmetodene til endringene i finansmarkedene og endringer i kapitaldeknings- og annet regelverk.
- Følge opp overvåking av operasjonell risiko gjennom økt vekt på IKT-rettet tilsynsvirksomhet og regelmessige risiko- og sårbarhetsanalyser for IKT-området.

Markeder og markeds plasser

- Bidra til en hensiktsmessig regulering av markeder og markeds plasser og følge opp endringene i den internasjonale reguleringen av verdipapirområdet.
- Overvåke utviklingstrekk og institusjoner innenfor den finansielle infrastrukturen.
- Bidra til bekjemping av organisert økonomisk kriminalitet gjennom tiltak for å forhindre hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme.

- Sikre at det er klare og hensiktsmessige atferdsregler i verdipapirmarkedet.
- Bidra til at det gis god, rettidig og samtidig informasjon til markedet fra de verdipapirutstedende foretakene.

Brukere av finansielle tjenester

- Arbeide for at finansmarkedet er preget av en effektiv konkurranse og prisdannelse.
- Påse at foretakene har rutiner og systemer som sikrer at kontrakter og finansielle avtaler overholdes, og at kundemidler behandles forsvarlig.
- Se til at foretakene har personale og kunderådgivere med høy kompetanse som gir pålitelig og objektiv informasjon.
- Samarbeide med forbrukermyndighetene og bransjeorganisasjonene for å bidra til bedret informasjon til forbrukerne om finansielle produkter og risiko forbundet med disse.

Kredittilsynets virksomhetsutøvelse

- Sikre en effektiv ressursbruk ved jevnlig å foreta en systematisk gjennomgang av forenklings- og effektiviseringsmuligheter innenfor ansvarsområdet.
- Øke bruken av elektroniske løsninger i rapporteringen fra tilsynsenhetene og i interne systemer.
- Følge internasjonale standarder for tilsyn og videreutvikle metodikk for tilsyn av enkeltinstitusjoner. Overvåking av tilstanden i finansmarkedet og finansiell stabilitet.
- Legge vekt på offentlighet og aktiv informasjon om forvaltning og håndheving av regelverket for å sikre forutsigbarhet og for å forebygge overtredelser.
- Det skal årlig fastsettes konkrete mål for saksbehandlingstid for forvaltningssaker som er viktige for brukerne, og for inspeksjonsrapporter og –merknader. Målene og resultatoppnåelsen offentliggjøres.

Rapport 2002

Tabell 8.1 Ressursbruk fordelt på tilsynsområder

Tilsynsområder	Regnskap 2001		Plantall	Regnskap 2002		Plantall	Foreløpige plantall
	Årsverk	Pst.	Pst.	Årsverk	Pst.	Pst.	Pst.
Banker	37,7	25,5	24,7	43,0	26,2	26,2	27,0
Finansieringsselskaper og kredittforetak	5,5	3,7	3,5	5,7	3,5	3,5	3,2
Forsikring	38,8	27,0	26,7	39,7	24,2	25,9	25,1
Pensjonskasser og fond	5,8	3,9	4,2	7,4	4,5	4,4	4,3
Verdipapirhandel	30,8	20,8	22,4	35,9	21,9	22,3	22,3
Eiendomsmeglere	7,0	4,7	4,8	8,0	4,9	3,9	3,8
Inkassoforetak	3,3	2,2	2,6	4,6	2,8	2,4	2,3
Revisorer og regnskapsvirksomhet, IT-tilsyn, mv.	18,9	12,8	11,1	19,5	12,0	11,4	12,0
Sum	147,8	100,0	100,0	163,8	100,0	100,0	100,0

Generelt

Ressursinnsatsen, målt i årsverk, økte med ca. 10,8 pst. fra 2001 til 2002 (ca. 16 årsverk). Den betydelige økningen skyldes at Kredittilsynet ble tilført

nye tilsynsoppgaver i forbindelse med varederivater, endringer i inkassoloven og utviklingen av risikobasert tilsyn. Det var lav gjennomtrekk i 2002, og det gikk raskt å besette ledige og nyopprettede stillinger. Ressursinnsatsen økte på de fleste til-

synsomsrådene. Økningen var særlig sterk på bank- og verdipapirområdet.

Det var i 2002 en betydelig økt ressursinnsats i inspeksjonsvirksomheten. Ellers fortsatte tendensen med økende ressursinnsats til forvaltning og håndheving av lover og regler. Også innsatsen på internasjonalt samarbeid er stadig økende. Den generelle overvåking av finansmarkedet ble styrket gjennom utarbeiding av en "Tilstandsrapport for finansmarkedet" som ble offentliggjort sammen med årsmeldingen for 2002.

Nedenfor gis en kort oversikt over prioriteringer og viktige oppgaver i 2002. For en mer detaljert gjennomgang vises til Kredittmeldingen 2002 som blir lagt fram for Stortinget høsten 2003.

Bank og finans

Kredittilsynet har fulgt utviklingen i tap, mislighold og soliditet. Det ble i 2002 gjennomført en rekke undersøkelser av bankenes kredittisiko. Som ledd i det løpende tilsynsarbeidet med bankenes kredittvirksomhet ble det høsten 2002 gjennomført en kartlegging av de største bankenes bruk av kredittisikomodeller. Det ble høsten 2002 også gjennomført en likviditetsundersøkelse i de elleve største bankene. Kredittilsynet prioriterte også videreutvikling av tilsynet med operasjonell risiko forbundet med bruk av IKT-systemer.

Forsikring

Det føres løpende tilsyn med at forsikringsselskapene oppfyller solvensmarginkravene. Kredittilsynet la i 2002 betydelig vekt på oppfølging av utviklingen i forsikringsselskapene. Ekstraordinære rapporteringer av livsforsikringsselskapenes risikokoesponering og bufferkapital ble gjennomført ved flere anledninger, og det ble løpende brukt stresstester for å vurdere selskapenes sårbarhet for videre fall i aksjemarkedene og eventuelle fall i rentemarkedene. I det stedlige tilsyn med forsikringsselskap og pensjonskasser er kapitalforvaltningen og organiseringen av denne et sentralt tema.

Kredittilsynet anvender betydelige ressurser på regelverksutvikling og forvaltningsarbeid på forsikrings- og pensjonsområdet.

Verdipapirmarkedet

På grunn av markedssituasjonen og det fallende aktivitetsnivået var tilsynet med verdipapirforetakene i større grad enn tidligere rettet mot økono-

miske forhold, særlig kapitaldekning og likviditet. Det har også vært gjennomført et antall undersøkelser rettet mot foretakenes etterlevelse av bestemmelsene om god forretningsskikk og krav til organisering av virksomheten. Krav til korrekt føring av ordrejournaler ble fulgt særlig opp.

I tilsynet med forvaltningsselskaper for verdipapirfond fortsatte Kredittilsynet arbeidet med å sikre at forvaltningsselskapene har tilstrekkelig beredskap i forhold til å håndtere suspensjon av verdiberegning og innløsning av verdipapirfond i situasjoner der verdiberegning er vesentlig vanskelig.

Kredittilsynet har tilsynsansvar med markedets infrastruktur. Dette innebærer tilsyn med Verdipapirsentralen ASA, Oslo Børs ASA, NOS Clearing ASA, Nord Pool ASA, Nord Pool Clearing ASA og Imarex.

Det var svært høye kraftpriser vinteren 2002/2003. Store svingninger i kraftderivatmarkedet førte til at Kredittilsynet måtte følge også kraftmarkedet nøye.

Kredittilsynet har ansvar for tilsynet med håndhevingen av de generelle atferdsregler fastsatt i verdipapirhandelloven, herunder forbudet mot ulovlig innsidehandel og kursmanipulasjon. Det ble også i 2002 foretatt undersøkelser i en rekke saker hvor det har vært mistanke om overtredelse av verdipapirhandellovens atferdsregler.

Andre forhold

Tendensen til tregere omsetning i eiendomsmarkedet i siste halvår av 2002, økning i antall eiendomsmeglerforetak og svakere inntjening i bransjen gjorde det nødvendig med en tettere oppfølging av soliditeten i eiendomsmeglerforetakene enn i de senest foregående år.

Fra 1. januar 2002 ble inkassoloven endret. Det er nå krav om foretaksbevilling for alle foretak, også foretak som driver egeninkasso.

Kredittilsynet har som tidligere gjennomført forskjellige former for tilsyn med revisorenes virksomhet. Det ble i 2002 gjennomført et tematilsyn rettet mot de fem største revisjonsselskapene, der temaet var revisors rådgiving til revisjonsklienter.

Kredittilsynets oppgaver overfor regnskapsførere omfatter godkjenning av enkeltpersoner og foretak i henhold til lovkrav, i tillegg til registerføring og tilsyn. Et høyt antall saker, kombinert med mange henvendelser, har medført at saksbehandlingstiden fortsatt er svært lang. Forslag om endringer i, eventuelt opphevelse av autorisasjonsordningen, er til behandling i Finansdepartementet.

Budsjett 2004

Budsjettforslaget for 2004 innebærer en nominell økning på 9,2 pst. fra 2003. Budsjettøkningen gir mulighet for kompetanseoppbygging og en opptrapping av ressursbehovet som vil følge av nye kapitaldekningsregler og utvikling av et risikobasert tilsyn. Full innføring av det nye systemet er utsatt til 2006. Nytt regelverk knyttet til prospektkontroll ble vedtatt av Det Europeiske Råd 15. juli 2003. Nytt regelverk om kontrollen av internasjonale regnskapsstandarder (IAS) er fortsatt til behandling i EUs organer. Innføring og gjennomføring av disse regelverkene vil først skje fra 2005. Blant de spørsmål som må løses, er hvilke organer - Kredittilsynet eller andre - som skal ha ansvaret for den løpende oppfølgingen av disse direktivene. Uavhengig av dette vil imidlertid Kredittilsynet måtte utføre en rekke forberedende oppgaver i 2004. Budsjettforslaget tar hensyn til dette. Forslaget gir også mulighet til å styrke IT-tilsynet, noe som er viktig som følge av den teknologiske utvikling i finansnæringen. Det er også tatt hensyn til økte utgifter knyttet til den internasjonale virksomheten, til ny teknisk plattform for bankstatistikken (samarbeid mellom Norges Bank, Statistisk sentralbyrå og Kredittilsynet) og til økte utgifter til lokalleie for de tilleggslokaler som er tatt i bruk.

Prioriterte oppgaver i 2004:*Foretak*

- Gjennomføre stedlig tilsyn i tilstrekkelig omfang, blant annet for å sikre at foretakenes ledelse er egnet og at risikoen står i rimelig forhold til soliditet og kvalitet på risikostyrings- og kontrollsystemer.
- Følge utviklingen i tap og mislighold og følge opp kredittrisiko og likviditetsrisiko i bankene.
- Følge opp at livsforsikringsselskap og pensjonskasser benytter betryggende beregningsgrunnlag for premier.
- Følge opp solvens- og bufferkapital i livsforsikringsselskap og pensjonskasser, og vurdere aktivasammensetningen på bakgrunn av soliditetshensyn.
- Fortsatt oppfølging av skadeforsikringsselskapenes tiltak for å bedre resultatutviklingen.
- Overvåking av endringer i norsk og internasjonal økonomi med betydning for tilsynet med norske finansinstitusjoner og sparemarkeder. Også i 2004 utarbeides en rapport om tilstanden i finansmarkedet.
- Øke omfanget av IKT-rettet tilsynsvirksomhet.
- Fortsette arbeidet med å tilpasse norsk kapitaldekningsregelverk til Basel II/EU-kravene, og

arbeidet med tilrettelegging av et risikobasert tilsyn.

- Fortsette å føre et aktivt tilsyn med de største revisjons- og regnskapsførerselskap. Blant annet er det viktig å sikre den alminnelige tillit til revisorenes uavhengighet.

Markeder og markedsplasser

- En effektiv håndheving av atferdsreglene i verdipapirmarkedet og markedet for kraftderivater.
- Fortsatt prioritere internasjonalt arbeid og samarbeid, blant annet for å bidra til at norske aktører har rammebetingelser som samlet sett tilsvarer de som gjelder for aktørene i andre EØS-land.
- Bidra med tiltak for å forhindre hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme.
- Nødvendig oppfølging av det som skjer innenfor det internasjonale regelverket for prospekt- og regnskapskontroll.
- Økt innsats i tilsynsarbeidet rettet mot utviklingstrekk og institusjoner innenfor infrastrukturen, slik som børser, verdipapirregistre, oppgjørssentraler og betalingssystemer.

Brukere av finansielle tjenester

- Fortsette samarbeidet med forbrukermyndighetene og bransjeorganisasjonene, for å bidra til bedret informasjon til brukerne om finansielle produkter og risiko forbundet med disse.
- Se til at virksomheten i foretakene drives i samsvar med god forretningsskikk, at kundemidler behandles forsvarlig og at finansiell rådgiving er mest mulig objektiv.

Kredittilsynets virksomhetsutøvelse

- Forsterke interaksjonen mellom dokumentbasert tilsyn, stedlig tilsyn og makroøkonomiske analyser.
- Fortsette utviklingen med økt bruk av elektroniske løsninger i rapporteringen fra tilsynsenhetene.
- Sikre tilstrekkelig kompetanse for å kunne utføre oppgavene på en korrekt og effektiv måte.
- Aktiv informasjon om virksomheten og vektlegging av offentlighet.
- Prioritere arbeidet med regelverksforenkling.
- Fortsatt fastsette konkrete mål for saksbehandlingstid for utvalgte forvaltningssaker og for inspeksjonsrapporter og –merknader og rapportere om resultatoppnåelse.

Kap. 4602 Kredittilsynet (jf. kap. 1602)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Bidrag fra tilsynsenhetene	108 131	130 650	142 650
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	1 072	0	0
18	Refusjon av sykepenger	1 152	0	0
	Sum kap. 4602	110 355	130 650	142 650

Tilsynets utgifter dekkes i sin helhet av de institusjoner som er under tilsyn etter tilsynslovens § 1 eller annen lovhjemmel. Utlikningen foretas av Kredittilsynet og godkjennes av Finansdepartementet. Inndekningen av utgiftene er hjemlet i § 9 i tilsynsloven. Det totale bidrag fra tilsynsenhetene i 2004 er budsjettert til 142,7 mill. kroner. På grunn av at beregningen og betalingen av den

enkelte tilsynsenhets bidrag skjer etterskuddsvis, vil ikke de budsjetterte inntektene for 2004 bli inntektsført før i 2005. Bakgrunnen for dette er at det totale utlikningsbeløpet ikke vil være klart før på slutten av budsjettåret. Oversikten over hvilke enheter som utgiftene skal utliknes på, vil heller ikke foreligge før året er omme.

Programkategori 23.20 Skatte- og avgiftsadministrasjon

Utgifter under programkategori 23.20 fordelt på kapitler:

(i 1 000 kr)

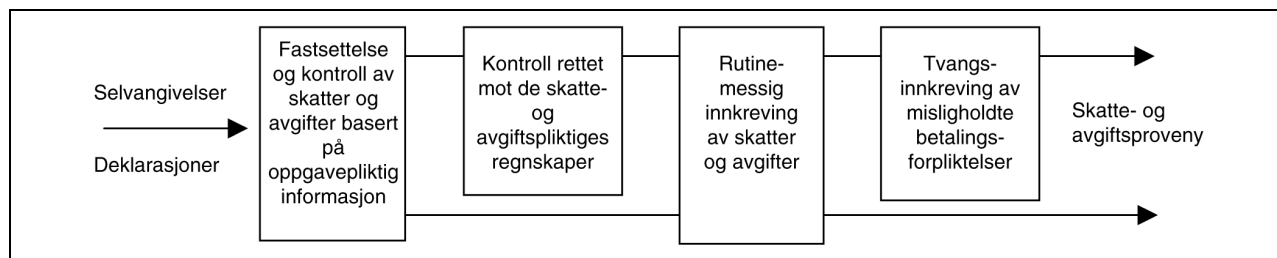
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004	Pst. endr. 03/04
1610	Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610)	922 918	971 450	968 497	-0,3
1618	Skatteetaten (jf. kap. 4618)	3 829 584	3 727 435	3 425 131	-8,1
	Sum kategori 23.20	4 752 502	4 698 885	4 393 628	-6,5

Organisering, hovedoppgaver og hovedmål

Finansdepartementet har det overordnede ansvaret for forvaltning av skatte- og avgiftssystemene. Dette omfatter arbeid med skatte- og avgiftslovgivningen og styringen av den statlige delen av skatte-, avgifts- og tolladministrasjonen (skatteetaten og toll- og avgiftsetaten). De kommunale skatteopprekverne hører administrativt til kommunene, men er underlagt Finansdepartementets og skatteetatens faglige instruksjonsmyndighet for innkreving av skatt og folketrygdavgifter, og kontrollfunksjoner overfor arbeidsgivere. Også kommunerevisjonen hører administrativt til kommunene, og er underlagt Finansdepartementets instruksjonsmyndighet og tilsyn på de samme områder. I Ot.prp. nr.

70 (2002-2003) har Kommunal- og regionaldepartementet foreslått at det gis adgang til å konkurranseutsette kommunerevisjonen, unntatt revisjon på skatteområdet. Denne revisjonsoppgaven foreslås overført til staten. Det er foreslått at endringen trer i kraft fra 1. juli 2004. Det vises til nærmere omtale av saken under kap. 2.2.10 i del I.

Finansdepartementet og den øvrige skatte- og avgiftsadministrasjonen skal blant annet sikre en tilfredsstillende etterlevelse av regelverket for skatter, avgifter og toll. Etatene har som primære oppgaver å utføre fastsettelse, innkreving og kontroll. Ved siden av regelverksutvikling, informasjon og veiledning, er skatte- og avgiftsadministrasjonens arbeid i grove trekk som vist i figur 8.1.

Figur 8.1 Skatte- og avgiftsadministrasjonens arbeid med fastsetting og innkreving av skatter og avgifter

Etatenes overordnede mål er å sikre riktig fastsettelse og riktig og rettidig innbetaling av skatter, avgifter og toll. I tillegg har toll- og avgiftsetaten som mål å forhindre ulovlig inn- og utførsel av varer, blant annet av narkotika. Skatteetaten har i tillegg som et mål å sørge for et korrekt og oppda-

tert folkeregister. Skatteetaten yter også økonomitjenester til andre statlige etater. Fra 1. januar 2004 vil det imidlertid opprettes en statlig virksomhet for økonomistyring som vil overta disse oppgavene, jf. omtale under kap. 2.1.4 i del I, og under kap. 1631. Det gis en nærmere beskrivelse av eta-

tenes hovedmål og resultater mv. under henholdsvis kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten og kap. 1618 Skatteetaten.

For årene 2000–2002 fordelte skatte- og avgiftsinnkomstene seg som vist i tabell 8.2.

Tabell 8.2 Innbetaling av skatter, avgifter og toll (mill. kroner)

	Regnskapstall		
	2000 ¹	2001 ²	2002 ³
Innbetaling av skatter, avgifter og toll			
Skatter på inntekt og formue	98 144	104 358	127 576
Arbeidsgiveravgift	70 116	75 075	79 411
Trygdeavgift	51 890	53 299	57 674
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	61 455	112 106	89 701
Merverdi- og investeringsavgift	121 710	130 306	128 318
Andre avgifter på skatteetatens og toll- og avgiftsetatens område	59 036	61 153	61 414
Tollinntekter	2 029	1 784	1 672
Sum skatte-, avgifts- og tollinntekter over statsbudsjettet	464 380	538 081	545 766
Kommune- og fylkeskommuneskatt på inntekt og formue ⁴	90 251	104 427	87 474
Samlede skatte-, avgifts- og tollinntekter	554 632	642 508	633 241

¹ Jf. St.meld. nr. 3 (2000-2001)

² Jf. St.meld. nr. 3 (2001-2002)

³ Jf. St.meld. nr. 3 (2002-2003)

⁴ Kilde: Statistisk sentralbyrå

Innbetalte beløp som andel av fastsatte beløp har de senere årene ligget på et stabilt høyt nivå for de viktigste skattene og avgiftene. Det vises til

nærmere omtale under kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten og kap. 1618 Skatteetaten.

Kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Driftsutgifter	874 671	930 150	918 200
21	Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 388	2 150	2 197
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	43 065	39 150	48 100
70	Tilbakebetaling av avgifter som er avviklet	3 794	0	0
	Sum kap. 1610	922 918	971 450	968 497

Formål, hovedoppgaver og organisering

Toll- og avgiftsetatens overordnede mål er å sikre korrekt fastsettelse og innbetaling av toll og avgifter, og hindre ulovlig inn- og utførsel av varer. Etaten skal yte god service.

Etaten legger vekt på å fordele ressurser slik at primæroppgavene prioriteres, blant annet med sikte på å øke risikoen for å bli avslørt ved forsøk på ulovlig inn- og utførsel av varer, og toll- og avgiftsunndragelser.

Dagens organisering av etaten med et sentralt direktorat og 10 tolldistrikter med 34 underliggende tollsteder skal endres. I løpet av 2004 skal den ytre forvaltning under Toll- og avgiftsdirekto-

ratet organiseres i 6 tollregioner med 21 underliggende tollsteder. Det vises til nærmere omtale av omorganiseringen under kap. 2.1.6 i del I.

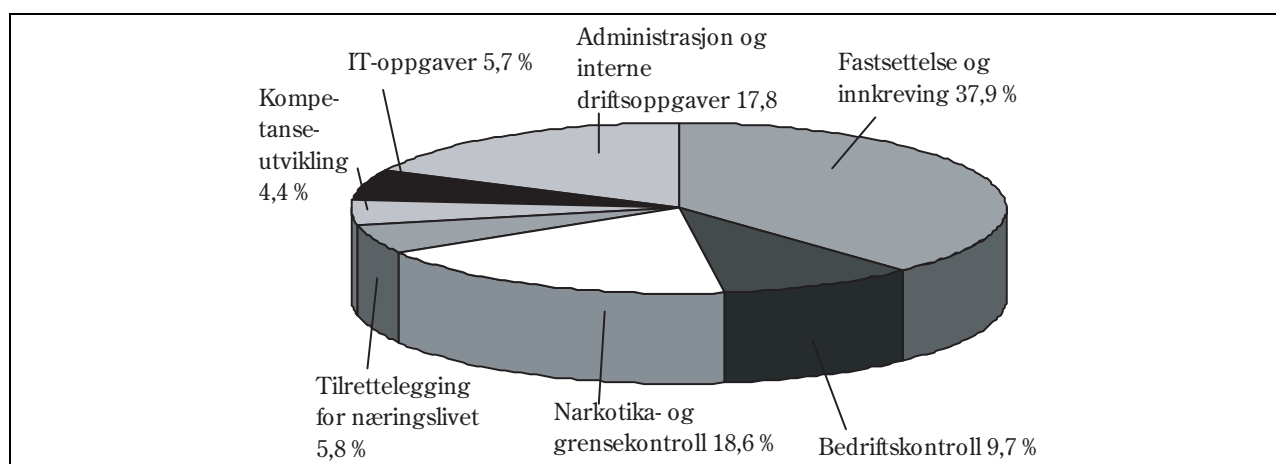
Per 1. mars 2003 hadde etaten en bemanning tilsvarende ca. 1 690 årsverk.

Rapport 2002

Fordeling av toll- og avgiftsetatens ressurser i 2002

Årsverksressursene var fordelt med 85,1 pst. til tolldistriktene og 14,9 pst. til Toll- og avgiftsdirektoratet.

Etatens ressurser fordelt på funksjonsområder framgår av figur 8.2.

Figur 8.2 Toll- og avgiftsetatens ressurser fordelt på funksjonsområder

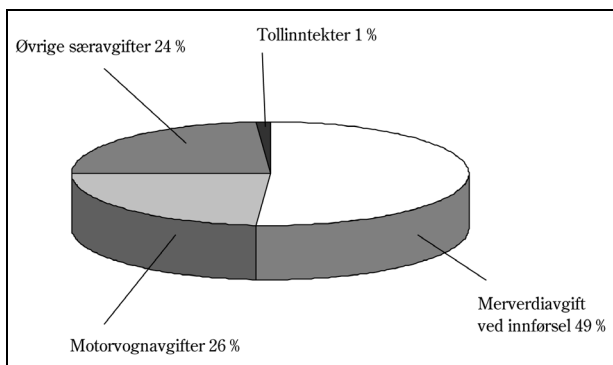
Ressursbruken fordelt på funksjonsområder har i hovedsak vært stabil de siste årene.

Tabell 8.3 Nøkkeltall for toll- og avgiftsetaten

	2000	2001	2002
Antall deklarasjoner i mill.	4,8	4,8	4,8
Inntekter i mill. kroner	125.046	128.499	123.947
– tollinntekter	2.029	1.784	1.672
– merverdiavgift ved innførsel ¹	63.887	65.562	60.753
– avgift på motorvogner	30.510	30.289	32.227
– øvrige særavgifter	28.620	30.864	29.295
Akkumulerte restanser i mill. kroner	1.338	1.503	1.646
Nye restanser i året i mill. kroner	546	706	865

¹ For merverdiavgiftspliktige næringsdrivende er merverdiavgiften som oppkreves ved innførsel, fradragsberettiget i deres merverdiavgiftsoppgjør med fylkesskattekontorene, jf. også fotnote 3 til tabell 8.5 under kap. 1618 Skatteetaten.

Toll- og avgiftsetatens samlede inntekter utgjorde 123,9 mrd. kroner i 2002, jf. tabell 8.3. Dette er en nedgang på ca. 4,6 mrd. kroner fra 2001. Nedgangen er størst for merverdiavgiften. Dette skyldes blant annet høy kronekurs i forhold til viktige handelspartneres valutaer og helårsvirkning av merverdiavgiftsreformen som ble iverksatt 1. juli 2001. Merverdiavgiftsreformen innebar blant annet en halvering av merverdiavgift på importerte matvarer. I tillegg medførte omlegging av engangsavgiften per 1. april 2001 fra innførselsavgift til registreringsavgift, at engangsavgiften ikke lenger er en del av beregningsgrunnlaget for merverdiavgiften. Satsene for engangsavgiften ble som følge av dette økt for å kompensere for tap av merverdiavgiften. Inntektene på motorvognavgifter er økt med vel 1,9 mrd. kroner i forhold til året før. Blant motorvognavgiftene har engangsavgiften økt med over 2 mrd. kroner, mens årsavgiften har økt med 235 mill. kroner. Det vises for øvrig til omtale i St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Figur 8.3 Fordeling av inntekter i toll- og avgiftsetaten i 2002

Mål og resultater

Hovedmål 1: Sikre riktig fastsettelse av toll og avgifter

Antall kontrollerte inn- og utførselsdeklarasjoner lå noe lavere i 2002 enn i 2001, mens andelen fysiske kontroller har økt. Antall virksomhetskontroller (ettersyn og kontroll av næringsdrivendes regnskaper mv.) økte i 2002 i forhold til 2001. Toll- og avgiftsetaten har som mål å styrke kontrollen i fastsettelsesfasen. Det skal satses på økt kompetanse hos medarbeiderne og å forbedre kvaliteten på kontrollene. Ved utvelgelse av kontrollobjekter skal risiko og vesentlighet vektlegges.

Hovedmål 2: Sikre rettidig innbetaling av toll og avgifter

Restansene økte i 2002 i forhold til 2001, jf. tabell 8.3. Nye restanser som andel av fastsatt beløp har økt fra 0,53 pst. i 2001 til 0,68 pst. i 2002, mens akkumulerte restanser som andel av fastsatt beløp økte fra 1,14 pst. til 1,29 pst. For kontrollkrav, dvs. krav som oppstår som følge av etatens kontrollarbeid, økte restansene, men for alle andre kravtyper ble restansene redusert. Restansenivået vurderes fortsatt som lavt.

Hovedmål 3: Forhindre ulovlig inn- og utførsel av varer

Toll- og avgiftsetatens kontrollinnsats og samlede resultater på dette området er i hovedtrekk stabile. Erfaringsmessig varierer beslagene fra år til år, og enkeltbeslag kan gjøre store utslag på årsresultatet. Grensekontrollen baseres i økende grad på risikoanalyser og sikrere kontrollmetoder for å avdekke den profittmotiverte smuglingen.

Tabell 8.4 Beslag av narkotika, alkohol og tobakk

	2000	2001	2002
Antall narkotikabeslag	1 785	1 679	1 710
Cannabis (i kg)	256,9	344,3	368,0
Heroin (i kg)	31,3	4,2	35,0
Amfetamin (i kg)	38,7	12,0	38,9
Kokain (i kg)	5,4	19,1	25,0
Ecstasy (i stk. tabl.)	17 967	30 280	53 191
Brennevin (i liter)	13 433	10 260	13 206
Sprit ¹ (i liter)	122 258	254 787	84 009
Sigaretter (mill. stk.)	11,2	6,5	6,0

¹ Brennevin med mer enn 60 pst. alkohol

Beslagmengden for harde narkotiske stoffer økte betydelig fra 2001 til 2002. Beslagene av heroin og amfetamin er på samme nivå som i 2000, og kokain og ecstasy har økt betydelig hvert år fra 1998. Spritbeslagene i 2002 er i mengde bare en tredjedel sammenlignet med 2001, jf. tabell 8.4. I løpet av året ble det kjent at store mengder innsmuglet metanol ble omsatt som drikkelig sprit (etanol). Dette antas å ha økt skepsisen til smuglersprit og redusert markedet for illegal etanol.

Sentrale utfordringer og tiltak

Toll- og avgiftsetaten står overfor flere utfordringer de nærmeste årene. Nedenfor er enkelte sentrale utfordringer og tilhørende tiltak fra etaten nærmere beskrevet.

Internasjonalisering

Økt internasjonalisering stiller toll- og avgiftsetaten overfor nye utfordringer på flere områder. Den frie verdenshandelen øker i omfang, samtidig som virksomheter etableres, avvikles, fusjoneres og flyttes i større grad og raskere tempo enn tidligere. Samtidig endrer transportmønsteret seg, og trafikken over enkelte grenseoverganger har økt betydelig.

Utviklingen krever blant annet økt kompetanse og aktiv bruk av informasjonsteknologi, økt samarbeid nasjonalt og internasjonalt, og mer fleksibel grensekontroll. Det er etablert et samarbeidsprosjekt med svenske tollmyndigheter med sikte på å

la kvalitetssikrede transaksjoner mellom autoriserte aktører i de to land ha en tilnærmet uhindret flyt, mens kontrollarbeidet kan rettes mot varestrømmen for øvrig.

Skjerpet innsats mot terror i forbindelse med kontroll og ekspedisjon av trafikken over grensene stiller toll- og avgiftsetaten overfor nye utfordringer. Oppgavene skal utføres samtidig som det legges til rette for rask avvikling av trafikken.

Økte krav til samarbeid

Toll- og avgiftsetaten har en stor internasjonal kontakflate, og er representert i en rekke komiteer og arbeidsgrupper. I det internasjonale samarbeidet er tollavtaler viktig, ikke minst for å sikre at norsk næringsliv har samme konkurransevilkår som våre handelspartnere. Etaten har samarbeidsavtaler med blant annet EØS-landene, USA og Russland for å avdekke smugling og økonomisk kriminalitet. Det samarbeides også om kontrollmetodikk, spesielt mellom de nordiske lands tollmyndigheter.

Økt internasjonalisering krever også tettere nasjonalt samarbeid mellom offentlige myndigheter og private organisasjoner. Det er også utviklet et tett, faglig samarbeid med skatteetaten, fiskerimyndighetene, politiet og spesielt ØKOKRIM om smugling og økonomisk kriminalitet.

Økt innsats for å styrke grensekontrollen

Flere reisende og økning i godsmengdene som transporteres over grensene, gir store utfordringer for toll- og avgiftsetaten på grunn av økt fare for

smugling. I tillegg viser utviklingen at smuglingsmetoder og -ruter stadig endres. Det synes å være en tendens til at store aktører kommer inn på det ulovlige markedet, og at de i tillegg til narkotika og sprit, også smugler andre vareslag. Blant annet som følge av denne utviklingen ble strafferammen i tolloven for særlig grov overtredelse hevet fra 2 til 6 års fengsel i 2003.

Toll- og avgiftsetatens tilstedeværelse på grensen har en preventiv effekt på ulovlig innførsel av varer, samtidig som den gir resultater i form av beslag. Utviklingen krever at kontrollressursene brukes fleksibelt over tolldistriktsgrensene. Etaten satser derfor på bruk av mobile grupper som dekker større geografiske områder, i tillegg til samordnede aksjoner mellom tolldistriktene. Som følge av ny regionsstruktur i toll- og avgiftsetaten vil frigjorte ressurser etter hvert kunne settes inn i grensekontrollen.

Økt grenseberedskap er også et virkemiddel mot terrorvirksomhet. Toll- og avgiftsetatens kontrollhjelm i tolloven gjør det mulig å kontrollere all vareførsel over grensen, herunder varer som kan benyttes i terrorøyemed. Som et ledd i en satsing på økt grensekontroll og terrorberedskap, vil anskaffelse av mobilt røntgenutstyr for skanning av containere og lastekjøretøyer være et viktig virkemiddel, jf. St.prp. nr. 63 (2001-2002). Det ble i desember 2002 underskrevet kontrakt om levering av to mobile skannere. Endelig leveranse forventes ultimo 2003. Tilsvarende prosess er startet for anskaffelse av portaler for detektering av radioaktivt eller spaltbart materiale, jf. St.prp. nr. 54 (2001-2002) og Innst. S. nr. 252 (2001-2002).

Større krav til service og kvalitet

Elektronisk forvaltning

Toll- og avgiftsetaten arbeider videre med utvikling av flere og bedre elektroniske tjenester. Siden 1994 har det vært et døgnåpent tilbud om elektronisk fortolling av varesendinger gjennom TVINN-systemet. Det tilbys videre elektronisk innrapportering av vrakmeldinger på kjøretøyer, innrapportering av elektroniske manifeste (det vil si detaljert oversikt over lasten og andre opplysninger i tilknytning til lasten til skip til/fra utlandet) og elektronisk sending av transitteringsmeldinger i forbindelse med innførsel og utførsel av varer. I tillegg ble det fra 1. januar 2003 etablert en forenklet elektronisk fortollingsløsning også for privatpersoner. Etaten arbeider også videre med en ny elektronisk informasjonstjeneste (web-tjeneste).

Toll- og avgiftsetatens elektroniske transittering - TET

Det er utviklet et nytt transitteringssystem i samarbeid mellom de 22 landene som utgjør avtalepartene til Transitteringskonvensjonen, jf. omtale i St.prp. nr. 1 (2002-2003) for Finansdepartementet. Innen 1. juli 2003 var alle EU-land tilknyttet systemet med alle sine tollsteder. Med dette er 18 land tilknyttet systemet, noe som har ført til stor økning i antall transitteringer som startes og fullføres elektronisk. For Norge har det hatt spesielt stor betydning at Sverige og Danmark knyttet seg til systemet tidligere i 2003.

Regelverksforenkling

Det er en prioritert oppgave å modernisere og forenkle gjeldende regelverk for næringsliv, publikum og avgiftsmyndighetene, og gjøre regelverk og andre rettskilder lettere tilgjengelig.

Bedre ressursutnyttelse

Omorganisering av etatens ytre forvaltning

Regjeringen har besluttet at toll- og avgiftsetatens ytre forvaltning skal omorganiseres i løpet av 2004, blant annet for å oppnå bedre samordning og prioritering av ressursene. Det vises til nærmere omtale av omorganiseringen under kap. 2.1.6 i del I.

Autorisasjonsordninger for næringslivet

Det er igangsatt et arbeid med å innføre autorisasjonsordninger som kan gi forenklinger for næringslivet i forbindelse med vareførsel til og fra landet. Toll- og avgiftsetaten ønsker å legge til rette for løsninger som er åpne for alle aktører som tilfredsstillter etatens krav knyttet til de ulike autorisasjonsordningene. Toll- og avgiftsetaten vil samtidig gå bort fra ordningen med særavtaler mellom etaten og enkeltaktører.

Andre saker

Nytt valutaregister

Det er med virkning fra 2005 besluttet å utvikle BRAVO (Bank Rapport Valuta Oppgave), som er et rapporteringssystem for valutaoverføringer til og fra utlandet. Ordningen håndteres i dag av Norges Bank til bruk for valutastatistikken og utenriksregnskapet. BRAVO er også en sentral informasjonsskilde for skatte-, avgifts- og politimyndighetene. Norges Bank og Statistisk sentralbyrå har igangsatt et arbeid med å etablere andre rapporteringsrutiner som skal ivareta valutastatistikken og

utenriksregnskapet. Toll- og avgiftsdirektoratet har fått i oppdrag å utvikle et nytt register for kontrollformål. Det nye systemet skal være i drift fra 2005.

Det nye systemet utvikles i samarbeid med skatteetaten, ØKOKRIM og Norges Bank. Registeret er tenkt å inneholde opplysninger om valuta-veksling og all fysisk og elektronisk valutaførsel mellom Norge og utlandet. Rapporteringspliktige til registeret vil være banker, kredittkortselskap og finansieringsinstitusjoner. Registeret skal ivareta kontroll- og etterforskningsformål og være tilgjengelig for skatteetaten, toll- og avgiftsetaten og politiet. Det vil bare være brukergrupper som har tjenstlig behov for opplysninger som vil få tilgang til registeret. Kredittilsynet er tiltenkt kontrollen med at de rapporteringspliktige følger opp meldepplikten. Som følge av at valutaloven er foreslått opphevet, må registeret hjemles i en ny lov. Et forslag om dette er sendt på høring.

Arbeid relatert til norsk fiskeeksport

Etter anmodning fra EU startet toll- og avgiftsetaten høsten 2000 en omfattende kontroll av om norske fiskeeksportører kan dokumentere sine egne opprinnelsesbevis for hvitfiskforsendelser til EU.

Det har vært et tett samarbeid med EU-kommisjonen underveis, og det samarbeides med Fiskeridirektoratets kontrollverk og skatteetaten. Fiskeridirektoratet, Skattedirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet har inngått en samarbeidsavtale med sentrale organisasjoner i fiskerinæringen, med sikte på blant annet å hindre ulovligheter og bedre næringens omdømme.

Toll- og avgiftsdirektoratet har gitt ut et temahefte om frihandelsavtaler og opprinnelsesregler ved eksport av fisk og skaldyr. Det er et nært samarbeid med fiskerinæringens organisasjoner. Opp-lærings tiltak for toll- og avgiftsetaten og næringslivet, spesielt rettet mot fiskerinæringen, er under vurdering.

Småbåtregisteret

Departementet foreslo i St.prp. nr. 1 (2002-2003) og Ot.prp. nr. 1 (2002-2003) å avvikle registreringsplikten i småbåtregisteret fra 1. januar 2003. I påvente av en framtidig konkurranseutsetting ble driften av registeret foreløpig beholdt i toll- og avgiftsetaten. Komitéflertallet sluttet seg i Budsjett-innst. S. nr. 6 (2002-2003) og Innst. O. nr. 27 (2002-2003) til forslaget.

Departementet har som mål å gjennomføre en omorganisering av registeret, slik at driften av registeret fullt ut blir lagt under privat virksomhet

så raskt som mulig. Ett alternativ som vurderes er å etablere en stiftelse med formål å drive registeret videre. Toll- og avgiftsdirektoratet deltar sammen med aktuelle interessenter i det videre arbeidet. Stortinget vil bli holdt orientert.

Tvangsinnfordring av årsavgiften

Toll- og avgiftsetaten har inngått en samarbeidsavtale med Statens innkrevingsentral om innfordring av misligholdt årsavgift for 2002. I januar 2003 ble om lag 38 000 misligholdte årsavgiftskrav og om lag 32 200 krav om tilleggsavgift for 2002 sendt til Statens innkrevingsentral for innfordring. Per 1. august 2003 var 48,2 mill. kroner av de utestående kravene inntektsført i statsregnskapet. Innfordring av misligholdt årsavgift for 2003 vil bli iverksatt innen utgangen av 2003.

Ny statlig kontrollstasjon ved Svinesund

Stortinget har vedtatt at det skal bygges ny bru over Svinesund og ny E6 i tilknytning til brua, jf. Innst. S. nr. 111 (1999-2000). Det har vært en forutsetning at kontrollfunksjonene til toll- og avgiftsetaten, politiet og vegvesenet skal samlokaliseres i en ny, felles kontrollstasjon langs den nye vegstrekningen.

Den nye kontrollstasjonen skal stå klar til åpningen av ny Svinesundbru med tilhørende ny vegstrekning 7. juni 2005. Grunnarbeidene ble igangsatt i september 2003, og byggingen av kontrollstasjonen vil begynne i februar/mars 2004.

Startbevilgning på 25 mill. kroner ble gitt ved Stortingets behandling av Innst. S. nr. 260 (2002-2003). Bevilgninger til prosjektet går over kap. 2445 Statsbygg. I budsjettforslaget for 2004 er det avsatt 163,3 mill. kroner. Kostnadsrammen for kontrollstasjonen er foreløpig på 317,4 mill. kroner. På grunn av prosjektets størrelse og art blir det i løpet av høsten 2003 gjennomført en egen, ekstern kvalitetssikring av kostnadsrammen. Endelig kostnadsramme som grunnlag for kontrakter utover bevilgninger hittil, vil senere bli lagt fram for Stortinget.

Budsjett 2004

Toll- og avgiftsetatens budsjetttramme foreslås satt til 968,5 mill. kroner. Dette er en nedgang på 0,3 pst. i forhold til saldert budsjett 2003. Den foreslåtte bevilgningen skal anvendes i samsvar med driftsmålene og utviklingsstrategiene som er omtalt foran.

En hovedutfordring i 2004 vil være å gjennomføre omorganiseringen i etatens ytre forvaltning

slik at de forutsatte gevinster ved omleggingen oppnås, jf. omtale under kap. 2.1.6 i del I.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter, utgifter til leie og drift av kontorlokaler, IT-drift, utgifter til opplæring, reiser, kontorutstyr mv. Det foreslås bevilget 918,2 mill. kroner for 2004.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, overslagsbevilgning

Posten omfatter samtlige utgifter til etatens innfordring av restanser. Det foreslås bevilget 2,2 mill. kroner for 2004.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Posten omfatter anskaffelser til IT-formål, herunder større utskiftninger i etatens IT-infrastruktur, og bilkjøp. Det foreslås bevilget 48,1 mill. kroner i 2004.

Kap. 4610 Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 1610)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Ekspedisjonsgebyr	15 073	8 900	9 220
02	Andre inntekter	2 134	1 850	1 917
03	Pante- og tinglysingsgebyrer	836	1 100	1 140
04	Gebyr for registrering av småbåter	9 031	3 000	0
05	Gebyr ved kontroll av teknisk sprit	375	400	414
11	Gebyr på kredittdeklarasjoner	110 122	177 200	217 200
13	Gebyr ved avskilting av kjøretøy	126	300	311
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	239	0	0
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	13 661	0	0
17	Refusjon lærlinger	150	0	0
18	Refusjon av sykepenger	20 785	0	0
	Sum kap. 4610	172 532	192 750	230 202

Post 01 Ekspedisjonsgebyr

Posten omfatter gebyrer for privat rekvirert tollbehandling og ekspedisjonsgebyr for utført tollforretning utenfor kontorsted og ekspedisjonstid. Satsene for privat rekvirert tollbehandling foreslås økt med 10 kroner per time til 260 kroner for 50 pst. overtid og 330 kroner for 100 pst. overtid. Ekspedisjonsgebyret foreslås økt med 10 kroner til 135 kroner per påbegynt halvtid. Økningen skal kompensere for økte kostnader.

Post 02 Andre inntekter

Posten omfatter leieinntekter, inntekter fra auksjonssalg av overliggende, inndratte varer, og forsinkelsesrenter.

Post 03 Pante- og tinglysingsgebyrer

Posten omfatter gebyrer og lignende fra toll- og avgiftsinnkrevingen, jf. kap. 1610, post 21.

Post 04 Gebyr for registrering av småbåter

Som følge av arbeidet med overføring av småbåtre-gisteret til privat virksomhet, jf. nærmere omtale foran, foreslås det ingen bevilgning under post 04.

Post 05 Gebyr ved kontroll av teknisk sprit

Gebyrinntektene omfatter gebyrer i forbindelse med kontroll av teknisk sprit.

Post 11 Gebyr på kredittdeklarasjoner

Gebyret på kredittdeklarasjoner foreslås økt fra 61 kroner til 75 kroner fra 1. januar 2004 for å dekke en større del av kostnadene ved ordningen.

Post 13 Gebyr ved avskilting av kjøretøy

Posten omfatter gebyr ved avskilting av kjøretøy ved manglende innbetalt motorvognavgift. Gebyret er satt til 900 kroner.

Kap. 1618 Skatteetaten (jf. kap. 4618)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1631 post 01</i>	3 348 696	3 252 135	3 120 231
21	Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	68 330	61 000	63 000
22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	345 893	288 200	133 300
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	66 665	126 100	108 600
	Sum kap. 1618	3 829 584	3 727 435	3 425 131

Formål, hovedoppgaver og organisering

Skatteetatens overordnede mål er å sikre korrekt fastsettelse og innbetaling av skatter og avgifter og sørge for et oppdatert folkeregister. Etaten skal yte god service.

Fra 1. januar 2004 vil en ny statlig virksomhet for økonomistyring overta skatteetatens oppgave med å yte økonomitjenester til andre statlige etater, jf. omtale under kap. 2.1.4 i del I. Skatteetatens hovedoppgaver kan inndeles på følgende måte:

- folkeregistrering
- gjennomføre forskudds- og forhåndsskattutskrivning
- sikre skatte- og avgiftsprovenyet, herunder kontrollere grunnlaget for oppgavene fra skatte- og avgiftspliktige og tredjepart
- fastsette og kontrollere skatt på formue og inntekt, i tillegg til folketrygdavgifter
- fastsette, kontrollere og innkreve merverdi- og arveavgift mv.
- kontroll og tilsyn med de kommunale skatteoppkrevernes innkreving av direkte skatter, arbeidsgiveravgift og statens og folketrygdens andel av fellesskatten

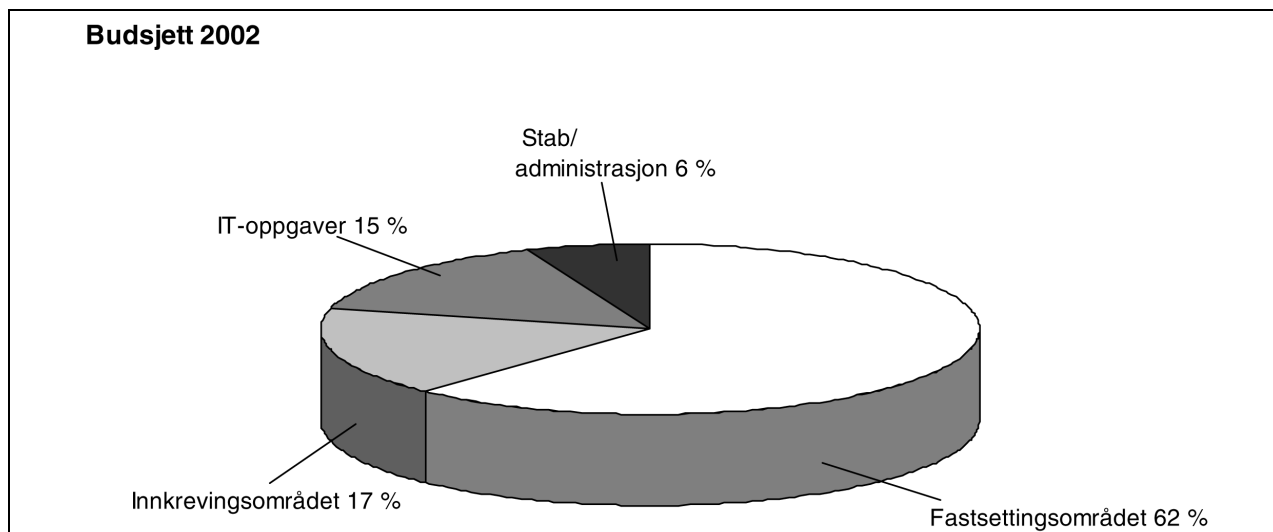
- informasjon og veiledning til publikum

Skatteetaten omfatter Skattedirektoratet, 19 fylkes-skattekontor, 18 skattefogdkontor og 99 likningskontor/folkeregistre, i tillegg til Sentralskattekontoret for utenlandssaker, Sentralskattekontoret for storbedrifter og Oljeskattekontoret. Per 1. mars 2003 hadde etaten en bemanning på ca. 6 280 årsverk.

Rapport 2002**Fordeling av skatteetatens budsjettmessige ressurser i 2002**

Etatens ressurser for 2002 var fordelt med 50,5 pst. til fylkesskattekontorene og likningskontorene, 27 pst. til Skattedirektoratet, 13 pst. til IT-prosjekter, 7 pst. til skattefogdkontorene og 2,5 pst. til sentralskattekontorene.

Fastsettelsesfunksjonen, herunder hele den lokale likningsforvaltningen, er det mest ressurskrevende aktivitetsområde i skatteetaten. Etatens budsjett for 2002 fordelt på funksjonsområder framgår av figur 8.4.

Figur 8.4 Skatteetatens budsjett fordelt på funksjonsområder (økonomitjenesteområdet er inkludert i innkrevingsdelen)

Nøkkeltall

Fastsatte skatter og avgifter

Tabell 8.5 Fordeling av fastsatte skatter og avgifter (i mill. kroner)

	2000	2001	2002
Skatt og trygdeavgift ¹	230 300	253 500	263 100
Petroleumsskatt	24 300	92 000	98 400
Arbeidsgiveravgift ²	66 100	67 300	75 900
Arveavgift	1 300	1 500	1 200
Merverdiavgift ³	121 000	128 100	129 500
Sum	443 000	542 400	568 100

¹ Eksklusive petroleumsskatt

² Eksklusive sentralt beregnet arbeidsgiveravgift for statsansatte

³ Beløpet inkluderer den fradragsberettigede merverdiavgift som oppkreves av toll- og avgiftsetaten ved innførsel, jf. fotnote ¹ i tabell 8.3 under kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten.

Det ble fastsatt skatt og avgifter på ca. 568 mrd. kroner i 2002. Dette er en økning på ca. 26 mrd. kroner i forhold til året før. Fastsatt skatt fra petroleumsvirksomheten økte i denne perioden med ca. 6 mrd. kroner, en økning som i stor grad kan tilskrives høye oljepriser. Det vises for øvrig til omtale i St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Sentralskattekontorene

Sentralskattekontoret for storbedrifter, Sentralskattekontoret for utenlandssaker og Oljeskattekontoret er opprettet for å ivareta spesielle områder innen bedriftsbeskatning, beskatning av utenlandske selskaper og arbeidstakere med midlertidig tilknytning til landet og petroleumsvirksomheten.

Sentralskattekontoret for storbedrifter liknet i 2002 ca. 2 800 selskaper, noe som er en økning på 200 selskaper i forhold til 2001. Det ble utliknet skatt for ca. 11,5 mrd. kroner i 2002, en økning på ca. 0,5 mrd. kroner i forhold til 2001.

Sentralskattekontoret for utenlandssaker liknet i 2002 ca. 19 000 lønnstakere og sjømenn. Dette er ca. 3 000 færre enn året før. Antall liknede selskaper og næringsdrivende økte fra 460 i 2001 til 486 i 2002. Totalt utliknet skatt utgjorde ca. 1,3 mrd. kroner i 2002, som var en reduksjon på ca. 0,1 mrd. kroner i forhold til året før.

Oljeskattekontoret liknet 43 selskaper i 2002, og utliknet skatt var ca. 98,4 mrd. kroner. Dette er en økning på 6,4 mrd. kroner sammenliknet med

2001, og skyldes stabil oljeproduksjon og høye oljepriser.

Mål og resultater

Etatens hovedproduksjon innen skatt, avgift, folkeregistrering og økonomitjenester er i all hovedsak gjennomført som forutsatt.

Hovedmål 1: Skatter og avgifter skal fastsettes riktig og til rett tid

I 2002 ble det fastsatt skatt og avgift for ca. 3 710 000 personlige skattytere, 159 000 selskaper og 307 000 merverdiavgiftspliktige, jf. tabell 8.6.

Tabell 8.6 Antall skattytere og merverdiavgiftspliktige

	2000	2001	2002
Antall forskuddspliktige	3 424 000	3 609 000	3 710 000
Antall etterskuddspliktige	149 000	155 000	159 000
Antall merverdiavgiftspliktige ¹	268 000	305 000	307 000

¹ Økningen i antall merverdiavgiftspliktige fra 2000 til 2001 skyldes hovedsakelig merverdiavgiftsreformen.

Skatteetaten er opptatt av å utvikle gode tjenester og produkter, tilpasset etatens brukere. Brukerorienteringen er fulgt aktivt opp gjennom utbygging og økt bruk av internettjenester og informasjons- og veiledningstiltak.

For skatteåret 2002 valgte 1 113 000 skattytere å levere selvangivelsen via Internett eller telefon.

Dette er en økning på ca. 26 pst. sammenliknet med 2001, og innebærer at over en tredjedel av skattyterne som mottok forhåndsutfylt selvangivelse, valgte å levere via Internett eller telefon.

Nytt i 2002 var muligheten til å levere selvangivelsen via tekstmelding (sms). 191 000 skattytere benyttet denne muligheten.

Tabell 8.7 Antall behandlede oppgaver

	2000	2001	2002
Forhåndsutfylt selvangivelse	3 097 000	3 185 000	3 183 000
Selvangivelse personlig næringsdrivende	578 000	567 000	609 000
Selvangivelse etterskuddspliktige selskaper	152 000	160 000	159 000
Grunnlagsdata ¹	35 200 000	36 900 000	39 400 000
Merverdiavgiftsoppgaver ²	1 212 000	1 264 000	1 458 000
Arve- og gavemeldinger	53 000	55 000	43 000

¹ Med grunnlagsdata menes lønns- og trekkoppgaver, bankoppgaver mv.

² Økningen i antall oppgaver fra 2001 til 2002 skyldes i hovedsak nye avgiftspliktige som følge av merverdiavgiftsreformen fra 1.7.2001.

Etaten har de senere år registrert en økende tendens til for sen levering av selvangivelsen. Etter skjerping av rutinene for ileggelse av forsinkelsesavgift, var det en positiv utvikling i 2002. Antall for sent leverte selvangivelser er redusert fra ca. 47 000 selvangivelser i 2001 til ca. 40 000 i 2002. Av innkomne selvangivelser i 2001 ble 98,7 pst. levert innenfor fristen, og denne andelen økte til 98,9 pst. i 2002. Ilagt forsinkelsesavgift i 2002 fordeler seg med 42 mill. kroner på forskuddspliktige og 22 mill. kroner på etterskuddspliktige skattytere.

Utskrevet forskudd i pst. av utliknet skatt for inntektsåret 2001 utgjorde 99,9 pst. Dette er en positiv utvikling i forhold til forrige år, hvor utskrevet forskudd utgjorde 98,1 pst. 72,8 pst. av skattyterne hadde skatt til gode. Totalt ble det utbetalt ca. 19,8 mrd. kroner i skatt til gode. Dette er en økning på ca. 2,2 mrd. kroner fra forrige år. Økningen antas å ha sammenheng med en generell nedgang i kapitalinntekter, herunder spesielt aksjeutbytte. Ca. 16 pst. av skattyterne hadde mer enn 10.000 kroner til gode, noe som er en økning på ca. 1 prosentpoeng i forhold til året før. 4,9 pst. av skattyterne fikk mer enn 10 000 kroner i restskatt. Det er 1,1 prosentpoeng færre skattytere enn året før. Ved utlegg av likningen ble det oppdaget tekniske feil i forhold til 1,5 pst. av forskuddspliktige skattytere. Feilraten er på et akseptabelt nivå.

Arve- og gavesaker

Alle arve- og gavemeldinger var på landsbasis registrert innen 3 uker etter mottak. Sammenlik-

net med 2001 er dette en resultatforbedring på ca. 10 prosentpoeng.

Restansene for arve- og gavesaker har hatt en positiv utvikling, med en reduksjon fra ca. 18 000 saker i 2000 til ca. 10 000 saker i 2002.

Skatteetatens kontrollvirksomhet

Skatteetaten hadde også i 2002 fokus på kontrollområdet og innsatsen mot svart økonomi. Fylkes-skattekontorene benyttet 77 pst. av revisorårsverkene til stedlige kontroller. I tillegg gjennomførte likningskontorene flere stedlige kontroller hos næringsdrivende. Fylkesskattekontorene og likningskontorene gjennomførte til sammen ca. 9 400 kontroller, herunder 5 148 bokettersyn. Dette er en økning på ca. 2 350 stedlige kontroller i forhold til 2001 (33 pst. økning), herav nesten 1 200 flere bokettersyn. Likningskontorene brukte 30 pst. av disponible ressurser til likning av næringsdrivende. Dette er en økning på 9 prosentpoeng i forhold til 2001, og gjenspeiler en prioritering av området i 2002.

Arbeidsgiverkontrollen har vært prioritert også i 2002, og resultatene viser en forbedring i forhold til de siste årene.

Det ble behandlet 177 saker i klagenemnda for merverdiavgift i 2002, og gjennomsnittlig behandlingstid for alle saker var ca. 11 måneder, mot ca. 14 måneder i 2001.

Tabell 8.8 Behandlede saker i klagenemnder

	2000	2001	2002
Behandlet i likningsnemnd og overlikningsnemnd	61 000	55 000	56 000
Behandlet i Klagenemnda for petroleumsskatt	19	17	17
Behandlet i Klagenemnda for merverdiavgift ¹	211	190	177
Behandlet i Riksskattenemnda	33	59 ²	57

¹ Ekskl. saker vedr. saksomkostninger og saker som ble returnert til fylkesskattekontorene.

² Antall saker behandlet i Riksskattenemnda i 2001 var 59, og ikke 57 som opplyst i St.prp. nr. 1 (2002-2003).

Hovedmål 2: Skatter og avgifter skal betales til rett tid Skatt og arbeidsgiveravgift

Per 30. juni 2003 utgjorde samlede innbetalinger for forskuddsordningen 99,5 pst. av de fastsatte krav for inntektsåret 2002. Dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra året før. Videre er samlede

innbetalinger for etterskuddsordningen per 30. juni 2003 91,5 pst. av sum krav for inntektsåret 2001. Dette er en nedgang på 7,2 prosentpoeng sammenlignet med året før. Nedgangen skyldes i hovedsak én større enkeltsak, hvor det er stilt konserngaranti for kravet. Ser man bort fra dette kravet, er resultatet for etterskuddsordningen 98,6

prosent, en nedgang på 1,0 prosentpoeng fra året før. Totalt innbetalt arbeidsgiveravgift for avgiftsåret 2002 per 30. juni 2003 er 99,6 pst. av sum krav. Dette er likt resultatet for de to foregående år.

Tabell 8.9 Skatt og arbeidsgiveravgift for avgiftsårene 2000-2002

		(i mill. kroner)		
Inntektsår		2000	2001	2002
Forskuddsordningen ¹	Sum krav	207 052	222 418	233 310
	Totalt innbetalt pst.	99,6 %	99,6 %	99,5 %
	Aktiv restanse	920	984	1 053
Etterskuddsordningen ²	Sum krav	35 122	33 811	-
	Totalt innbetalt pst.	98,7 %	91,5 % ³	-
	Aktiv restanse	428	2 855 ³	-
Arbeidsgiveravgift ¹	Sum krav	66 771	72 162	76 659
	Totalt innbetalt pst.	99,6 %	99,6 %	99,6 %
	Aktiv restanse	238	278	330

¹ Målt pr. 30.06. - ½ år etter inntektsåret

² Målt pr. 30.06. - 1 ½ år etter inntektsåret

³ Det noe lave resultatet skyldes i hovedsak et større enkeltkrav (med konserngaranti). Ser man bort fra dette kravet, vil resultatet være 98,6 pst. og aktiv restanse 398 mill kroner.

Merverdiavgift og investeringsavgift

Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden for avgiftsinnkreving var på landsbasis 25 dager både i 2001 og 2002.

Tabell 8.10 Merverdiavgift og investeringsavgift for avgiftsårene 1999-2001

		(i mill. kroner)		
Avgiftsår		1999	2000	2001
Sum krav ¹		97 165	102 895	114 047
Totalt innbetalt i pst. av sum krav		99,2 pst.	99,3 pst.	99,0 pst.
Aktiv restanse ²		89	341	495

¹ Målt pr. 31.12. - 1 år etter avgiftsåret.

² Ekskl. restkrav og konkurser.

Innbetalt merverdiavgift og investeringsavgift per 31. desember 2002 for avgiftsåret 2001 viser en nedgang på 0,3 prosentpoeng, sammenliknet med

avgiftsåret 2000. Dette gjenspeiler seg i økningen i den aktive restansen.

Tabell 8.11 Akkumulert restanse for merverdiavgift og investeringsavgift for årene 2000-2002

Avgiftsår	(i mill. kroner)		
	2000	2001	2002
Akkumulert restanse (unntatt restkrav)	2 917	3 517	4 612 ¹

¹ Akkumulert restanse er korrigert for en feilpostert innbetaling på 228 mill. kroner.

Det framgår av tabell 8.11 at det har vært en økning i akkumulert restanse fra 2001 til 2002. Deler av restanseøkningen antas å skyldes generelt sett vanskeligere økonomisk situasjon for mange næringsdrivende i 2002. Restanseøkningen ble forsterket av økt antall konkurser, herunder en enkelt sak på ca. 620 mill. kroner. Videre har det vært en restanseøkning knyttet til krav fastsatt ved skjønn. Erfaringsmessig er dette krav som det er vanskeligere å kreve inn enn krav knyttet til oppgaver næringsdrivende sender inn selv.

Det er satt i verk flere typer tiltak for å redusere restansen, blant annet tettere oppfølging og bedre styringsverktøy.

Skatteoppkreverfunksjonen i kommune 2312 - sokkelkommunen

Arbeidstakere og oppdragsgivere med midlertidig opphold/oppdrag på land eller sokkel i Norge (og som ikke har tilknytning til andre kommuner), knyttes til denne "kommunen". Sentralskattekontoret for utenlandssaker er likningsmyndighet for sokkelkommunen.

Per 1. juli 2002 ble skatteoppkreverfunksjonen for krav fastsatt ved Sentralskattekontoret for utenlandssaker overført fra skatteoppkreveren i Stavanger til Rogaland skattefutkontor. Den akkumulerte, aktive restansen samlet for de ulike skatte- og avgiftsartene var 554 mill. kroner ved utgangen av 2002. Dette er en nedgang på ca. 27 mill. kroner sammenlignet med restansen pr. 31. desember 2001. De aktiviteter og grep som er gjort i forhold til selve organiseringen, oppgavefordelingen og oppfølgingen, ser ut til å gi positive effekter. Overføringen av denne oppgaven vil bli evaluert innen utgangen av 2004.

Hovedmål 3: Skatteetaten skal sikre et folkeregister med høy kvalitet

Et oppdatert folkeregister er viktig for mange institusjoner i samfunnet. Det har gjennomgående for 2002 vært en nedgang i måloppnåelsen når det gjelder registrering av de forskjellige meldingstyper. En medvirkende grunn til nedgangen i 2002, er merarbeid for folkeregistrene i forbindelse med innføring av bolignummer for hver boenhet.

For å sikre et folkeregister med høy kvalitet er skatteetaten blant annet avhengig av at andre instanser melder endringer til etaten. Informasjon og tiltak overfor instanser som skifterett, sykehus, kirke m.fl., er en prioritert oppgave. Skattedirektoratet har for øvrig startet et arbeid med sikte på å evaluere resultatkravene og bedre oppfølgingen av folkeregisterarbeidet.

Det er igangsatt et arbeid for elektronisk inn-sending av fødselsmeldinger. Dette vil etter hvert kunne videreutvikles til også å gjelde andre meldingstyper. Etaten vil i løpet av 2003 få lesetilgang til Utlendingsdirektoratets saksbehandlingssystem, noe som vil forenkle saksbehandlingen ved innvandring og utvandring. Det avholdes jevnlig møter med Rikstrygdeverket og andre store brukere av folkeregisteret med sikte på å heve registerets kvalitet.

Hovedmål 4: Skatteetaten skal levere økonomitjenester av høy kvalitet

Driftsresultatene på økonomitjenestområdet er tilfredsstillende for 2002. Resultatkravene knyttet til rettidig utbetaling av lønn, rapportering til det sentrale statsregnskapet, gjennomføring av instruksfestede avstemminger og tilfredshet hos etatens kunder på området vurderes som oppfylt. Resultatet viser en stabilisering av gode resultater og god kvalitet på lønns- og regnskapstjenester. Etatens økonomitjeneste arbeider planmessig med å tilby veiledning og kompetansetiltak til sine kun-

der. I 2003 er det lagt større vekt på veiledning og kompetanseheving, med vekt på sikker økonomistyring i statlige virksomheter.

Økonomitjenesteområdet har utviklet sine tjenester slik at kunden har mulighet til å velge tilleggsfunksjonalitet. I tillegg er det satt i gang flere utviklingsaktiviteter, herunder et pilotprosjekt for nytt lønns- og personalsystem for et utvalg kunder.

Sentrale utfordringer og tiltak

I skatteetatens strategiske plan for 2001-2004 er det fokusert på fire hovedstrategier for etatens utvikling. Etaten skal:

- øke kunnskapen om og styrke innsatsen i forhold til næringslivet
- utvikle gode tjenester og produkter tilpasset etatens målgrupper
- aktivt utvikle organisasjonen for å bedre etatens oppgaveløsning
- utvikle skatteetaten som en kompetansebasert organisasjon

Nedenfor er sentrale utfordringer og tilhørende tiltak på utvalgte områder beskrevet nærmere.

Internasjonalt samarbeid

Økt internasjonalisering, nye konserndannelser og lokalisering ut fra skatte- og avgiftstaktiske hensyn krever tettere internasjonalt samarbeid. Den teknologiske utvikling bidrar til at stadig større deler av handel og næringsvirksomhet foregår via elektroniske kanaler. For å bygge opp kompetansen på internasjonal skattekontroll samarbeider skatteetaten med, og utveksler informasjon og erfaringer med andre lands skattemyndigheter og interesseorganisasjoner. Skatteetaten er videre aktiv deltager i Østersjøsamrådet og deltar i internasjonale fora som OECD og Intra-European Organisation of Tax Administrations (IOTA).

Innsats mot svart økonomi

Den svarte økonomien omfatter alt fra hvitvasking av penger til skjult kontantøkonomi. For skatteetaten er svart økonomi spesielt knyttet til omsetning og svart arbeid som ikke oppgis til beskatning. Skatteetaten ser det som viktig å bidra både til avdekking og forebygging av svart økonomi og økonomisk kriminalitet.

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi er et viktig hjelpemiddel for å avdekke svart økonomi. Samarbeid på tvers av etater og landegrenser er nødvendig for å bekjempe svart økonomi. Det er opprettet flere samarbeidsfora med kon-

trolletater og bransjeorganisasjoner både sentralt og lokalt for å bekjempe svart økonomi. Lokale samarbeidsgrupper i hvert fylke gjennomfører blant annet holdningsskapende aktiviteter overfor ungdom og utvalgte bransjer. Skatteetaten kan også vise til gode resultater ved kontroller av næringsdrivende i utvalgte bransjer.

Endret årssyklus for næringsdrivende

Selvangivelsesfristen for næringsdrivende er foreslått endret fra utgangen av februar til 31. mai, jf. Ot.prp. nr. 1 (2003-2004). Videre foreslås likningsperioden utvidet til 12 måneder og delt i to faser. Første fase vil strekke seg fra 31. mai til utleggelse av skatteoppgjøret. Den andre fasen vil strekke seg fra utleggelse av skatteoppgjøret til 31. mai året etter. Det legges opp til at endringer som foretas under ordinær likningsbehandling i den andre fasen, underlegges noe strengere saksbehandlingsregler enn endringer under den ordinære likningsbehandlingen i den første fasen. Forslaget innebærer at skatteoppgjøret vil kunne skje tidligere, og at ressursene på likningskontorene må disponeres noe annerledes enn i dag.

Nettbaserte tjenester

Skatteetaten arbeider med å gi publikum lettere tilgang til etatens tjenester, blant annet gjennom å bygge ut etatens internettbaserte tjenester.

Det er startet et arbeid for å utvikle ny løsning for levering av forhåndsutfylt selvangivelse på Internett. Løsningen skal bedre effektiviteten, og den skal oppleves som en forenkling og heving av servicenivået for brukerne. Prosjektet antas å vare fram til 2006. Tjeneste for levering av flyttemelding til folkeregisteret på Internett er under etablering.

Skatteoppkreverfunksjonen

Skatteoppkreverfunksjonen innebærer oppgaver som kontroll av arbeidsgivere, innkreving av skatt, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift, i tillegg til føring av skatteregnskapet. Som ledd i Regjeringens arbeid for modernisering, effektivisering og forenkling av offentlig sektor, skal det gjennomføres en utredning av tiltak for resultatforbedring i den kommunale skatteinnfordringen og kontroll av arbeidsgivere. Slike tiltak skal vurderes både i forhold til en videreføring av dagens kommunale løsning og i forhold til en statlig overtakelse av ansvaret, jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003) og St.prp. nr. 63 (2001-2002). Utredningsarbeidet startet i 2003 og skal være ferdig våren 2004, jf. omtale under kap. 2.2.9 i del I.

Endringer i nemndstrukturen i likningsforvaltningen

Etter omorganiseringen av likningsforvaltningen er antallet likningskontorer redusert fra 435 til 99. Dette innebærer at de fleste likningskontorene vil likne skattytere i flere kommuner. Da omorganiseringen ikke berørte de folkevalgte nemndene, er det fortsatt både likningsnemnd og overlikningsnemnd i hver kommune. Hvert likningskontor har derfor fra én til åtte likningsnemnder og et tilsvarende antall overlikningsnemnder å forholde seg til.

Finansdepartementet vil legge fram forslag til endringer i likningsloven slik at det blir én likningsnemnd og én overlikningsnemnd for hvert likningskontor, jf. Ot.prp. nr. 1 (2003-2004). En slik reduksjon i antallet nemnder vil føre til flere saker til behandling, og vil gi nemndsmedlemmene et bredere erfaringsgrunnlag og økt kompetanse. Færre nemnder vil også åpne for bedre og mer målrettet opplæring og oppfølging av nemndsmedlemmene og gjennom dette en mer ensartet likningspraksis.

Organisering av skatteetaten

Gjennom de siste årene har det vært gjennomført flere endringsprosesser hvor deler av skatteetaten har blitt omorganisert, blant annet omorganiseringen av likningskontorene og omorganisering av Skattedirektoratet. Etaten har satt i gang et internt prosjekt hvor etatens regionale organisering vil bli vurdert. Siktemålet med arbeidet er å bedre etatens oppgaveløsning og få den samlede virksomhet til å fungere bedre, blant annet med de muligheter som ny teknologi gir. I tillegg vil etaten evaluere omorganiseringen av likningsforvaltningen og den valgte kontorinndelingen, og også arbeide videre med problemstillinger knyttet til bemannings- og kompetansebehov og disponering av effektiviseringsgevinster. Utredningsarbeidet vil fortsette i 2004.

Effektiv utnyttelse av ny teknologi og nye IT-systemer

Etaten vektlegger aktiv og effektiv utnyttelse av ny teknologi i oppgaveløsningen. Det legges betydelige ressurser i forvaltning, drift og vedlikehold av etatens IT-systemer for å sikre korrekt informasjon og korrekte avgjørelser. På viktige områder utarbeides nye versjoner av systemene hvert år for å imøtekomme nye skatteregler, forskrifter og lover. Etaten mottar og behandler dessuten store mengder digitaliserte opplysninger fra tredje part.

For å sikre en god og riktig utvelgelse av kontrollområder og kontrollobjekter er det viktig å utnytte eksisterende registre og opplysninger til analyseformål.

Nedenfor følger en nærmere beskrivelse av de store IT-prosjektene i etaten. Slike prosjekter er generelt beheftet med risiko med hensyn til kvalitet, økonomi og framdrift.

System for likning av næringsdrivende (SLN-prosjektet)

I St.prp. nr. 1 (2001-2002) er det redegjort for SLN-prosjektet. SLN-prosjektet skal gi et landsdekkende tilbud om elektronisk innrapportering av selvangivelser og likningsoppgaver fra næringslivet, i tillegg til IT-støttet saksbehandling internt i skatteetaten. Utviklingsarbeidet i prosjektet omfatter to systemer:

- system for elektronisk overlevering av likningsopplysninger til offentlige etater
- system for likningsbehandling av næringsdrivende

Fra 2002 har det vært et landsdekkende tilbud om elektronisk overlevering av likningsoppgaver. Rapporteringsgraden i 2002 var ca. 15 pst., noe som er 5 pst. høyere enn forventet. Det ventes en rapporteringsgrad på ca. 30 pst. i 2003 og 50 pst. i 2004. Denne avgiverløsningen er planlagt erstattet av ny løsning i 2004 (AltInn).

Likningsbehandlingssystemet ble satt i pilotdrift ved 5 fylkesskattekontor og 7 likningskontor for 22 kommuner i 2002. I 2003 bruker 25 likningskontor fordelt på 18 fylker, SLN i sitt arbeid. Prosjektet avsluttes 31.12.2003, og systemet vil settes i landsdekkende drift fra 2004.

Kostnadsrammen for SLN-prosjektet ble i St.prp. nr. 1 (2000-2001) oppgitt til 346 mill. kroner for perioden 2000-2003. I tillegg kommer justeringer for prisstigning og innføring av merverdiavgift på tjenester. I budsjettet for 2004 er det foreslått avsatt 70,3 mill. kroner til innføring og drift i skatteetaten.

Elektronisk innrapportering til det offentlige (AltInn-prosjektet)

Prosjektet er omtalt under kap. 2.1.7 i del I.

AltInn-prosjektet er planlagt avsluttet i mai 2004. Det tas sikte på at løsningen settes i pilotdrift fjerde kvartal 2003. Parallelt med utvikling av teknisk løsning arbeides det med etablering av en permanent, felles forvaltningsorganisasjon. I budsjettet for 2004 er det foreslått avsatt 19,1 mill. kroner i forbindelse med AltInn-prosjektet. Videre foreslås

det å bevilge 23,4 mill. kroner i 2004 til etablering og drift av den permanente forvaltningsorganisasjonen for AltInn, jf. omtale i St.prp. nr. 1 (2003-2004) for Nærings- og handelsdepartementet.

Nytt forvaltningssystem for skatteinnkreving (SKARP-prosjektet)

I St.prp. nr. 1 (2002-2003) er det redegjort for SKARP-prosjektet, herunder usikkerhet knyttet til prosjektets framdrift og kostnader. Kostnadsrammen er fastsatt til 905 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002).

SKARP-prosjektet utvikler en ny systemløsning for et samlet regnskap for all skatt, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift. Løsningen skal bidra til en mer effektiv innfordring, bedre informasjonstilgang og bedre tjenester overfor næringsliv og brukere. Prosjektet er delt opp i tre deler:

- utvikling av basisløsning og pilotdrift av denne
- utvikling av utvidelser som er nødvendige for landsdekkende innføring
- landsdekkende innføring av løsningen

Skattedirektoratet har valgt å benytte ekstern leverandør for utvikling av basisløsning til nytt skateregnskap. På grunn av vesentlig forsinkelse av leveransen hevet Skattedirektoratet i februar 2003 kontrakten med hovedleverandøren. I den forbindelse har skatteetaten mottatt en erstatning på 115 mill. kroner, i tillegg til en restitusjon på 5 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 65 (2002-2003).

Det ble inngått kontrakt med ny leverandør i august 2003. Planlagt tidspunkt for pilotdrift (annet halvår 2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003), vil måtte utsettes, og tidspunkt for planlagt innføring av systemet på landsbasis, vil måtte forskyves. Det ventes oppstart av pilotdrift høsten 2005 og start av landsdekkende innføring tidligst 2. halvår 2006. Det er knyttet risiko til prosjektet.

I budsjettet for 2004 er det foreslått avsatt 119,2 mill. kroner til prosjektet.

Nytt aksjonærregister

I St.prp. nr. 1 (2001-2002) er det redegjort for arbeidet med å utvikle og etablere et aksjonærregister. Hensikten med registeret er i hovedsak å legge til rette for enklere beregning av skattemessig gevinst og tap ved salg av aksjer. I Ot.prp. nr. 1 (2003-2004) foreslås endringer i ligningsloven som følge av opprettelsen av aksjonærregisteret. Det vises til nærmere omtale av forslaget i Ot.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte- og avgiftsopplegget 2004 - lovendringer.

Preutfylt selvangivelse (PSA) på web

Skatteetaten har satt i gang et arbeid med å videreutvikle den web-baserte selvangivelsen. Målet er å tilby tilnærmet alle skattytere muligheten til å levere PSA via web. Systemet vil utbedres slik at skattyter på sikt skal ha mulighet til å korrigere og tilføye opplysninger på tilnærmet alle poster og vedlegg.

I budsjettet for 2004 er det foreslått avsatt 15 mill. kroner til prosjektet.

Nytt system for arveavgift

Dagens system for arveavgift er bygget på gammel teknologi. Det tas derfor sikte å starte arbeidet med utvikling av et nytt system for forvaltning av arveavgiften i løpet av 2004. Det nye systemet knyttes opp mot det eksisterende MVA3-systemet. I budsjettet for 2004 er det satt av 10 mill. kroner til formålet.

Budsjett 2004

Den foreslåtte bevilgningen skal brukes i samsvar med de mål og strategier som er omtalt foran. Skatteetatens budsjettramme for 2004 foreslås satt til 3 425,1 mill. kroner. Dette er en reduksjon på 8,1 pst. i forhold til saldert budsjett for 2003. Nedgangen skyldes i hovedsak en halvering av bevilgningen under post 22 Større IT-prosjekter i 2004 i forhold til året før, blant annet som følge av forsinkelser i SKARP-prosjektet, avsluttede bevilgninger til MVA3-systemet og lavere bevilgningsbehov i SLN-prosjektet. Nedgangen skyldes også overføring av ressurser til Senter for statlig økonomistyring, jf. kap. 1631.

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 1631 post 01

Posten omfatter lønnsutgifter, utgifter til opplæring, utgifter til leie og drift av kontorlokaler, reiser, kontorutstyr mv. Posten dekker også betalingsformidlingsutgifter mv. i forbindelse med skattebetalingsordningen og midler til innkreving av skatt på undersjøiske petroleumsforekomster.

For 2004 foreslås det bevilget 3 120,2 mill. kroner under post 01. Bevilgningsforslaget inkluderer blant annet 17 mill. kroner til dekning av skatteetatens merutgifter knyttet til innføringen av merverdiavgift på persontransporttjenester fra 1. mars 2004. Videre er innarbeidet 18 mill. kroner i forbindelse med at staten tar over ansvaret for kontroll og revisjon av den kommunale skatteoppkreverfunksjonen, jf. kap. 2.2.10 i del I.

Det foreslås at bevilgningen gis stikkord "kan nyttes under kap. 1631 post 01". Tilsvarende stikkord er foreslått under kap. 1631 Senter for statlig økonomistyring. Med dette legges til rette for å justere den del av budsjetttrammen som er overført fra skatteetaten i forbindelse med overføring av oppgaver til det foreslåtte, nye senteret.

Det foreslås videre en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II og omtale i kap. 6.2.1 i del I.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, overslagsbevilgning

Posten omfatter skatteetatens utgifter til innkreving, og de kommunale skatteoppkrevernes utgifter til innkreving av arbeidsgiveravgift, skatt og trygdeavgift. Posten dekker også utgifter til faglig bistand i skattesaker på petroleumsområdet, og

omkostninger knyttet til tvangsforretninger, tinglysning, skifte og garantistillelser.

For 2004 foreslås det bevilget 63 mill. kroner under post 21.

Post 22 Større IT-prosjekter, kan overføres

Posten omfatter bevilgning til utvikling av nytt system for skatteoppkreving (SKARP) og nytt system for web-basert, elektronisk innrapportering (AltInn-prosjektet). For 2004 foreslås det bevilget 133,3 mill. kroner under post 22.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Posten omfatter en avsetning til IT-formål, herunder utgifter til større IT-utskiftninger i etaten. For 2004 foreslås det bevilget 108,6 mill. kroner under post 45.

Kap. 4618 Skatteetaten (jf. kap. 1618)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Utledds- og tinglysningsgebyr (Namsmannen)	15 555	25 900	16 576
02	Andre inntekter	47 421	17 250	20 000
03	Lignings-ABC	146	400	0
04	Gebyr for folkeregisteropplysninger	624	1 100	725
05	Gebyr for utleggsforretninger	5 899	8 600	6 423
06	Økonomitjenester	14 528	11 400	0
07	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser	919	2 100	1 140
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	7 688	0	0
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	34 326	0	0
17	Refusjon lærlinger	13	0	0
18	Refusjon av sykepenger	72 095	0	0
Sum kap. 4618		199 214	66 750	44 864

Post 01 Utledds- og tinglysningsgebyr (Namsmannen)

Posten omfatter gebyrinntekter ved utleggsforretninger som utføres av de ordinære namsmenn for skattefogdkontorene, jf. kap. 1618, post 21.

Post 02 Andre inntekter

Posten omfatter inntekter knyttet til blant annet refusjon av fellesutgifter i bygg der skatteetaten er største bruker, refusjon fra kommuner i forbindelse med utsendelse av skatteoppgjør, kursstøtte

fra Statskonsult og andre tilfeldige inntekter. Det foreslås en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II og omtale i kap. 6.2.1 i del I.

Post 03 Lignings-ABC

Posten omfatter royaltyinntekter ved salg av Lignings-ABC. Lignings-ABC er nå tilgjengelig for alle via Internett. I 2003 er det solgt noen nettrechtigheter, og salg av papireksemplarer er redusert. Post 03 foreslås slått sammen med post 02 Andre inntekter fra og med 2004.

Post 04 Gebyr for folkeregisteropplysninger

Posten omfatter inntekter knyttet til salg av folke-registeropplysninger. Det er usikkerhet knyttet til inntektene i 2004.

Post 05 Gebyr for utleggsforretninger

Posten omfatter gebyrinntekter ved utleggsforretninger som skattefogdkontorene selv utfører.

Post 06 Økonomitjenester

Posten omfatter betaling fra skattefogdkontorenes kunder til dekning av direkte utgifter ved lønnskjøring for disse. Bruk av posten utgår som følge av utskillelse av økonomitjenesten fra og med 2004.

Post 07 Gebyr for bindende forhåndsuttalelser

Posten omfatter inntekter fra gebyrer for utstedelse av bindende forhåndsuttalelser i skatte- og avgiftssaker.

Programkategori 23.30 Offisiell statistikk

Utgifter under programkategori 23.30:

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004	Pst. endr. 03/04
1620	Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620)	509 213	487 180	470 085	-3,5
	Sum kategori 23.30	509 213	487 180	470 085	-3,5

Kap. 1620 Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Driftsutgifter	327 293	356 100	352 149
21	Spesielle driftsutgifter	115 063	110 100	110 000
22	Folke- og bolig telling mv., <i>kan overføres</i>	54 336	13 200	0
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 521	7 780	7 936
	Sum kap. 1620	509 213	487 180	470 085

Hovedoppgaver og organisering

Statistisk sentralbyrå er det sentrale organ for inn-samling, utarbeiding og formidling av offisiell statistikk. Ifølge statistikkloven har Statistisk sentralbyrå ansvar for å:

- kartlegge og prioritere behov for offisiell statistikk
- samordne omfattende statistikk som blir utarbeidet av forvaltningsorganer
- utvikle statistiske metoder og utnytte statistikken til analyse og forskning
- gi opplysninger til statistisk bruk for forskningsformål og for offentlig planlegging
- ha det norske hovedansvaret for internasjonalt statistisk samarbeid

Statistikkloven fastslår videre at Statistisk sentralbyrå er en faglig uavhengig institusjon, administrativt underlagt Finansdepartementet. Denne uavhengigheten er avgjørende for den tillit og autoritet offisiell statistikk må ha hvis den skal fylle sin rolle i det norske og internasjonale samfunn. Samtidig er datasikkerhet og personvern en avgjørende forutsetning for tillit hos oppgavegiverne og dermed for Statistisk sentralbyrås virksomhet.

Statistisk sentralbyrå har eget styre, og har virksomhet i både Oslo og Kongsvinger. Det ble utført 856 årsværk i 2002. Statistisk sentralbyrå har 20 rådgivende utvalg eller kontaktutvalg, med representanter for brukere og oppgavegivere, som gir råd om mål og prioriteringer innen ulike statistikkområder.

Rapport 2002

Løpende statistikkproduksjon

Det var 839 statistikkfrigivninger i 2002, en økning på 2,7 prosent i forhold til året før. Det ble utgitt 161 papirpublikasjoner i 2002, en nedgang fra 274 i 2001. Antall papirutgivelser har avtatt siden toppåret 1999, noe som er i tråd med planene om å redusere omfanget av papirpublikasjoner og publisere mer på Statistisk sentralbyrås internettsider. Den store nedgangen fra 2001 til 2002 skyldtes i første rekke at en del mindre hefter som Ukens statistikk, Månedssstatistikk for utenrikshandel og Bank- og kredittstatistikk ikke lenger kommer i papirform.

Statistisk sentralbyrå har de senere årene satset mye på å videreutvikle webtjenesten for formidling av offisiell statistikk. Antall oppslag på Statis-

tisk sentralbyrås internettsider økte ytterligere fra 26,7 mill. oppslag i 2001 til 31,2 mill. oppslag i 2002. Statistikkbanken ble etablert 1. juli 2002. Her kan brukerne selv velge statistikk, og hvordan de vil ha denne presentert i tabellform. I Statistikkbankens første driftshalvår ble det konstruert totalt 160 000 tabeller.

I 2002 ble i alt 90 prosent av statistikkene publisert på tidspunktet som var annonsert på forhånd i statistikkalenderen. Dette var en forbedring på 3 prosentpoeng fra året før. Statistikkens aktualitet måles med antall uker fra referanseperiodens utløp til statistikken blir frigitt eller publisert. Aktualiteten var tilfredsstillende for månedssstatistikken i 2002, mens målene for kvartals- og årsstatistikken ikke ble nådd. I løpet av de siste årene har imidlertid aktualiteten for årsstatistikken blitt gradvis bedre, jf. tabell 8.12.

Tabell 8.12 Statistikkens aktualitet. Varighet fra referanseperiodens utløp til publisering (i uker)

	Antall	2000		2001		2002	
		Mål	Resultat	Mål	Resultat	Mål	Resultat
Månedssstatistikk	12	3,8	4,1	3,8	3,9	3,8	3,8
Kvartalsstatistikk	14	8,4	8,4	8,9	9,1	8,1	8,8
Årsstatistikk	82	44,7	46,9	43,3	44,8	42,0	43,1

Gjennomgående er svarprosentene på Statistisk sentralbyrås undersøkelser høye, særlig for undersøkelser med oppgaveplikt, jf. tabell 8.13. Det ble registrert oppgang i svarprosentene for frivillige undersøkelser fra 2001 til 2002. Dette skyl-

des både at noen undersøkelser som var nye i 2002, hadde høyere svarprosent enn undersøkelser som bare ble utført i 2001, og forbedring for flere enkeltstatistikker som ble utført begge årene.

Tabell 8.13 Svarprosent. Resultater

Undersøkelser	Antall	2000		2001		2002	
		Mål	Resultat	Mål	Resultat	Mål	Resultat
Med oppgaveplikt							
– lønnsstatistikker ¹	11	100	97	100	97	100	96
– andre	17	96	94	95	94	97	95
Frivillige	21	78	72	77	73	79	77

¹ Lønnsstatistikkene er skilt ut som egen gruppe for å unngå for sterk påvirkning på samlet prosent.

For den delen av oppgavebyrden som angår næringslivet, ble det registrert en oppgang fra 94 årsverk i 2001 til 98 årsverk i 2002, jf. tabell 8.14. Økningen er knyttet til oppgaveinnhenting for FoU-statistikken og innovasjonsundersøkelsen som ble gjennomført i 2002. Statistisk sentralbyrå

sender skjema til rundt 125 000 næringslivsenheter. I forhold til det offentliges totale oppgavebelastning på næringslivet er Statistisk sentralbyrås andel beregnet å tilsvare snaut 2 prosent. Samlet er oppgavebelastningen i 2002 anslått av Statistisk sentralbyrå til 178 årsverk.

Tabell 8.14 Oppgavebyrde. Årsverk

	1997	1998	1999	2000	2001 ¹	2002
I alt	200	196	196	189	169	178
Næringslivet	110	113	113	97	94	98

¹ Oppgavebelastningen knyttet til Folke- og bolig telling 2001 er ikke regnet med i tallene for 2001. Anslått oppgavebyrde er 368 årsverk.

Folke- og bolig telling og bolig adresseprosjektet *Boligtellingen* ble gjennomført etter planen med tellingstidspunkt 3. november 2001 og to purrerunder i januar og mars 2002. Svarprosenten ble på om lag 97 prosent. Vel 210 000 familier eller 10 prosent av populasjonen, svarte via Internett. Foreløpige tall fra bolig tellingen ble publisert 22. april 2002, og endelige tall fra bolig delen ble publisert fra 2. september 2002. Persondelen av tellingen, som er basert på registerdata, følger i hovedsak planene. De første resultatene fra persondelen ble publisert i oktober 2002.

Hovedfasene i *bolig adresseprosjektet* er nå avsluttet (kommunenes adressering og bolig tellingen). I august ble *Det sentrale folkeregisteret* (DSF) oppgradert med bolig nummer hentet inn gjennom bolig tellingen. Det gjenstår imidlertid noe arbeid før bolig adresseprosjektet kan avsluttes. Det gjenstående arbeidet gjennomføres i to trinn. Fase 1 i arbeidet omfatter oppretting av adresser i samarbeid med kommunene, kontakt med boligeiere som ikke har fordelt adressemerker med bolig nummer, og utsending av nye bolig nummer til de boliger som mangler. Fase 2, som omfatter utsending av blanketter til de som mangler komplett adresse i folkeregisteret, blir gjennomført i løpet av 2003.

Statistikk for offentlig sektor - KOSTRA

KOSTRA ble avsluttet som prosjekt 1. juli 2002 og er nå i ordinær drift. Alle kommuner og fylkeskommuner deltar nå i KOSTRA. Høsten 2002 ble KOSTRA evaluert av Cap Gemini Ernst & Young, etter oppdrag fra Kommunal- og regionaldepartementet. Rapporten gir i hovedsak god omtale av

KOSTRA, men peker også på områder for videreutvikling. I rapporten anbefales det blant annet å intensivere arbeidet med direkte uttrekk av data fra kommunale og fylkeskommunale fagsystemer, og det bør utvikles enda bedre veiledningsmaterieell. Det pekes videre på at KOSTRAS innhold bør utvikles slik at nye organisasjonsformer og konkurranseutsetting i kommunene ivaretas.

Spesialisthelsetjenestene var som fylkeskommunal arbeidsoppgave en del av KOSTRA-systemet. Det at staten overtok ansvaret for spesialisthelsetjenesten fra fylkeskommunene 1. januar 2002, har betydning for arbeidet med statistikkutviklingen på området. Det har vært et hovedanliggende for Statistisk sentralbyrå at den statistikkutviklingen/forbedringen som er gjort gjennom KOSTRA-prosjektet, skal videreføres i størst mulig utstrekning, også etter omorganiseringen. I det nye statistikksystemet for helseforetakene har Statistisk sentralbyrå derfor lagt opp til å videreføre løsningene (både faglig og teknisk) og intensjonene i KOSTRA. All innrapportering vil være elektronisk, og så langt mulig vil en benytte elektroniske filuttrekk fra eksisterende datasystemer.

Evaluering - IMF's ROSC-rapport

IMF (Det internasjonale valutafondet) har foretatt en evaluering blant annet av kvaliteten i nasjonalregnskapet, utenriksregnskapet, offentlige finanser, konsum- og produsentprisindeks og kredittmarksstatistikk. En foreløpig evalueringsrapport ble overlevert 25. november 2002. Statistisk sentralbyrå kom godt ut av evalueringen. Den makroøkonomiske statistikken ble vurdert til å

kunne brukes som grunnlag for effektiv overvåking av den økonomiske utviklingen.

Tallrevisjon av nasjonalregnskapet

Arbeidet ble i første halvår 2002 konsentrert om sluttvurdering og kvalitetssikring av nye, endelige årstall i løpende og faste priser for perioden 1991-1999. Tallene ble publisert 14. juni 2002. I andre halvår 2002 ble kapitalslit i offentlig forvaltning revidert for årene 1970-1990. Det ble også gjennomført tilbakeregninger for årene 1970-1990 av ny formålsguppering for konsum i husholdninger. Kvartalsvise nasjonalregnskapstall for årene 1991-1999 ble i andre halvår 2002 revidert og avstemt mot de nye, endelige årstallene fra tallrevisjonen.

Deflatering av detaljomsetningsindeksen

I 2002 ble det konstatert at prisindeksen for detaljhandel hadde en systematisk annen utvikling enn prisveksten i delvis sammenlignbare delindekser i konsumprisindeksen. Som følge av dette ble metoden for beregning av prisindeksene for detaljhandel lagt om. Tidlig i 2003 ble total volumindeks og delindeksene med ny deflator publisert med reviderede tall tilbake til august 1999.

Konsumprisindeksen

I forbindelse med prosjektet "Bedre prismålinger i konsumprisindeksen" ble det utviklet og etablert nye undersøkelser for finansielle tjenester og mobiltelefoni. Elektronisk datainnhenting er etablert tilnærmet i fullskala innenfor dagligvarebransjen, og det er etablert kontakt med andre bransjer.

Sykefraværstatistikk

I 2002 ble statistikken totaldekkende ved at også egenmeldt sykefravær ble inkludert i tallene. Tall fra utvalgsundersøkelsen over egenmeldt sykefravær og registerstatistikken over legemeldt sykefravær er fra og med 1. kvartal 2003 publisert samlet.

Bedrifts- og foretaksdemografi

Kvaliteten i Bedrifts- og foretaksregisteret har nådd et nivå som gjør det mulig å publisere offisiell statistikk for bedrifts- og foretaksdemografi på

tvers av alle næringer. Statistikken gir tall blant annet for nyregistreringer og nyetableringer, avganger og andre typer endringer i populasjonen. Videre publiseres det bestandstall for hele populasjonen med tilhørende økonomiske størrelser.

Forskningsvirksomheten

Det ble publisert om lag samme antall artikler i internasjonale tidsskrifter i 2002 som i 2001. Utgivelser av bøker og bokartikler var derimot lavere i 2002 enn året før. Statistisk sentralbyrås analyseverktøy ble oppdatert og videreutviklet også i 2002. Verktøyet er stilt til disposisjon for bruk i departementer eller til bruk i oppdrag for andre, blant annet Stortinget. Arbeidet med utarbeiding av økonomiske og sosiale rapporter for allmennheten har fortsatt som i tidligere år.

Internasjonalt statistisk samarbeid

I 2002 ble det lagt vesentlig vekt på å komme à jour i forhold til EUs rettsakter som er tatt inn i EØS-avtalen. Ved utgangen av 2002 omfattet statistikk-samarbeidet over 100 rettsakter, etter at 22 nye rettsakter ble formelt tatt inn i avtalen i løpet av året. Videre ble det gitt høy prioritet til arbeidet med å levere data til EUs strukturindikatorer. Norge er representert med 63 av i alt 75 strukturindikatorer, som er presentert som vedlegg til EU-kommisjonens rapport til toppmøtet våren 2003. Samlet sett er dette meget bra dekning, også sett i forhold til andre land.

Brukerfinansierte oppdrag

Inntektene fra de brukerfinansierte oppdragene i 2002 var 108,5 mill. kroner, jf. tabell 8.15. Dette var 4,4 mill. kroner lavere enn i 2001. Reelt økte likevel oppdragsvirksomheten fra 2001 til 2002, men regnskapsføring etter kontantprinsippet har for 2002 gitt et stort tilfeldig utslag. Departementene og andre statsetater er de viktigste brukergruppene. Fra 2001 til 2002 har det vært en nedgang i inntektene fra brukergruppen forskningsinstitutter og universiteter. I 2001 gjennomførte imidlertid Statistisk sentralbyrå, på oppdrag fra en forskningsinstitusjon, en større intervjuundersøkelse i forbindelse med stortingsvalget dette året. Det forklarer nedgangen i inntektene fra denne brukergruppen fra 2001 til 2002.

Tabell 8.15 Brukerfinansierte oppdrag etter kundegruppe – 2001 og 2002

	2001		2002	
	Mill. kroner	Prosent	Mill. kroner	Prosent
Departementer	48,9	43,3	50,0	46,1
Andre statlige etater	22,9	20,3	22,1	20,4
Private kunder	11,9	10,5	13,2	12,2
Kommunale kunder	1,0	0,9	1,0	0,9
Utenlandske kunder	4,4	3,9	4,0	3,7
Forskningsinstitutter og universiteter	12,9	11,4	5,0	4,6
Norges forskningsråd	10,9	9,7	13,2	12,2
I alt	112,9	100,0	108,5	100,0

Systematisk kvalitetsarbeid

Statistisk sentralbyrå har de siste årene arbeidet systematisk for å utbre en aktiv holdning til kvalitet i alle produkter og i alt arbeid. Kvalitetsopplæring har vært en viktig del av Statistisk sentralbyrås opplæring i prosjekt- og teamarbeid, og høsten 2002 ble det gjennomført kurs for interne kvalitetsløser. Statistisk sentralbyrå har nå i alt vel 30 kvalitetsløser.

Sentrale utfordringer og prioriteringer

Statistisk sentralbyrås Strategi 2002-

I Statistisk sentralbyrås strategiplan Strategi 2002- presenteres retningslinjer og prinsipper for offisiell statistikk som Statistisk sentralbyrå legger til grunn for sitt arbeid. Strategiplanen gir også en gjennomgang av hvordan institusjonen tenker seg utviklingen i offisiell statistikk generelt og i Statistisk sentralbyrås virksomhet spesielt. I sine prioriteringer framover legger Statistisk sentralbyrå til grunn at:

- Statistikk om struktur og utvikling i norsk økonomi er nødvendig som et fundament for samfunnsdebatten om den økonomiske utviklingen og for utformingen av den økonomiske politikken.
- Statistikk om befolkning og levekår er av grunnleggende betydning for samfunnsforståelsen og for utformingen av politikk knyttet til sosiale forhold.
- Miljøstatistikken skal gi grunnlag for internasjonale avtaler, nasjonale og lokale handlingsplaner og den offentlige debatt.

- Tjenesteytende virksomhet utgjør en stadig større del av norsk økonomi. Informasjonsteknologi og kunnskap spiller en viktig rolle i denne sammenhengen.
- Kravet til styringsinformasjon og innsikt i offentlig sektors ressursbruk krever god statistikk på dette området. Statistikk og analyser til sammenlikning av kommuner og institusjoner er viktig.
- Næringslivet er viktig både som statistikkbruker og oppgavegiver.
- Egen forskningsvirksomhet skal gi kunnskap om virkemåten til norsk økonomi og om sosiale prosesser, og bidra til å heve kvaliteten på statistikken. Forskningen skal holdes på et høyt internasjonalt nivå.
- Internasjonaliseringen har gitt økt behov for internasjonal statistisk sammenlikning og standardisering. Dette kan også ses i sammenheng med økende forpliktelser som følger av krav fra EU til statistikken.

Satsingen på kvalitetsarbeid skal videreføres. Denne avspeiles i hvordan statistikken produseres og formidles:

- Offisiell statistikk og forskningsresultater skal som et felles gode være gratis og samtidig tilgjengelig for alle gjennom Internett.
- Statistisk sentralbyrå skal samarbeide med andre om produksjon og formidling av offisiell statistikk der det er hensiktsmessig for brukerne og samfunnsøkonomisk lønnsomt. Det planlegges opprettet et statistikkråd. Dette rådet skal koordinere produksjon og formidling av offisiell statistikk. Dette skal bidra til et hel-

hetlig statistikkssystem med felles krav til kvalitet og uavhengighet.

- Innhenting og produksjon av statistikk skal enkle. Statistisk sentralbyrå skal samarbeide tillitsfullt med oppgavegivere og registreiere, og oppgavebyrden må søkes redusert. Det er et mål at mest mulig av rapporteringen skal kunne foregå ved direkte uttrekk fra oppgavegivers datasytemer. Det skal i tillegg være et tilbud for alle om rapportering over Internett. I denne sammenheng er Statistisk sentralbyrås satsing på elektronisk datafangst gjennom AltInn svært viktig.
- Statistisk sentralbyrå skal utføre sine oppgaver kostnadseffektivt, faglig kompetent og med sterk vekt på faglig uavhengighet, sikkerhet og innovasjon.

Overføring av valutastatistikken/Oppbygging av ny statistikk for utenrikstransaksjoner (UT-prosjektet)

BRAVO (Bank Rapport Valuta Oppgave), som er et rapporteringssystem for valutaoverføringer til og fra utlandet, skal utvikles fra 2005. Statistisk sentralbyrå har i samarbeid med Norges Bank igangsatt et prosjekt (UT-prosjektet) som skal utarbeide et nytt rapporteringssystem for valutaoverføringer til og fra utlandet. Det nye systemet for innhenting av statistikk over transaksjoner mellom nordmenn og utlendinger vil i hovedsak basere seg på direkte datafangst fra foretak. Det nye systemet medfører redusert rapporteringsbyrde for bankene, men samtidig noe utvidet datafangst fra enkelte foretak, institusjoner og privatpersoner. Det er imidlertid et potensial for effektivisering av datafangsten ved utnyttning av administrative registre, elektronisk innhenting av oppgaver og større grad av standardisering og samordning.

I 2004 vil aktivitetene i prosjektet gå over fra en utviklingsperiode til en tilpasning av løsninger til det som skal bli et driftsformat fra 2005. En vesentlig del av aktivitetene i 2004 vil bestå i å etablere løsninger med direkte rapportering fra fagsystemene fra så mange foretak som mulig.

BRAVO-systemet ivaretar også sentrale kontrollhensyn for skatte-, avgifts- og politimyndighetene. Når BRAVO utvikles, har myndighetene behov for et nytt system. Toll- og avgiftsdirektoratet har fått i oppdrag å utvikle et register for kontrollformål, jf. omtale under kap. 1610. Med sikte på å begrense og effektivisere den samlede rapporteringsplikten blir UT-prosjektet samordnet med dette prosjektet.

Det foreslås bevilget 14,5 mill. kroner til UT-prosjektet i 2004. I driftsfasen etter 2004 vil utgif-

tene være lavere enn i utviklingsfasen, og de forventes å synke over tid. Arbeidet med den nye statistikken i Statistisk sentralbyrå vil kreve mindre ressurser enn den gamle valutastatistikken i Norges Bank.

AltInn-prosjektet

Statistisk sentralbyrå har som overordnet målsetting å gjøre oppgavebyrden overfor næringslivet så liten som mulig. Satsingen på elektronisk datafangst foregår i Statistisk sentralbyrås egen regi og gjennom AltInn-prosjektet sammen med Skattedirektoratet og Brønnøysundregistrene.

Etter etablering og en pilotfase høsten 2003 vil AltInn bli tatt i bruk i full skala i 2004. Tilrettelegging av informasjon om undersøkelsene (metadata) i Oppgaveregisteret (OR) og utvikling av samspillet mellom AltInn og OR vil dessuten medføre mye arbeid både i 2003 og i 2004.

Statistisk sentralbyrå skal utnytte det økte dataomfanget som tilgang til næringsoppgaver på elektronisk form for alle næringsdrivende (SLN-prosjektet) gir. Dette vil på sikt gi bedre aktualitet, kvalitet og dekningsgrad i statistikken, men også betydelig merarbeid, særlig i omleggingsfasen.

For 2004 foreslås det bevilget 9,8 mill. kroner til Statistisk sentralbyrås arbeid i forbindelse med AltInn-prosjektet. Av dette beløpet foreslås 5,3 mill. kroner avsatt til dekning av interne tilpasningskostnader i tilknytning til AltInn-systemet.

Forskning og analyse

Prioriterte områder i 2004 for forskning i Statistisk sentralbyrå vil være:

- *Arbeidsmarkedsanalyser:* Studier av overgangen mellom arbeidsmarked og trygd, basert på Statistisk sentralbyrås mikrodata, vil bli videreført. Arbeidet med å studere problemstillinger knyttet til mistilpasning, endrede kompetansekrav og utstøting i arbeidsmarkedet intensiveres. Analyser av sammenhengen mellom lønn og utdanning, og konsekvenser for utdanningsvalg fortsetter.
- *Makroøkonomiske modeller:* I 2004 vil bruken av modellene i Statistisk sentralbyrås konjunkturanalyser økes. Dessuten vil det bli arbeidet med modellering av finansielle balanser, og gjennomført analyser av pengepolitiske handlingsregler og samspillet mellom lønnsdannelse og pengepolitikk.
- *Økonomisk vekst og effektivitet:* Arbeidet med analyser av strukturpolitikk (for eksempel skattepolitikk og energi- og miljøpolitikk), hvor det anvendes generelle likevektsmodeller, vil fort-

sette. Det vil bli lagt mer vekt på analyse av mekanismer som bidrar til økonomisk vekst, og betydningen av slike mekanismer for økonomisk politikk.

- *Offentlige finanser:* Analysene av offentlige finanser vil bli videreført gjennom å studere i hvilken grad endringer i befolkningens sammensetning og mulige endringer i pensjonssystemet påvirker offentlige utgifter og inntekter og den makroøkonomiske utviklingen. Analyser av konkrete utforminger av et nytt pensjonssystem basert på forslagene fra Pensjonskommisjonen vil inngå som en del av dette.
- *Kommunal og regional økonomi:* Et prosjekt om fiskal konkurranse mellom kommuner skal ferdigstilles i 2004. I prosjektet analyseres hvordan husholdninger og bedrifters mobilitet påvirker kommunenes tjenestetilbud.
- *Ressurs- og miljøøkonomi:* Modellutvikling og analyser av nordeuropeiske energimarkeder fortsetter. Arbeidet med den regionale kraftmarkedsmodellen, hvor analyser av markeds-makt står sentralt, vil fortsette også i 2004. Modellutvikling og analyser knyttet til internasjonale olje- og energimarkeder og klimapolitikk fortsetter.
- *Skatter, overføringer, inntektsfordeling:* Skattemodellene oppdateres og stilles til disposisjon for bruk i forvaltningen. En ny modell for beregning av effekter av endringer i særavgifter (inkludert alkohol og tobakk) er utarbeidet og vil bli videreutviklet i samråd med departementet.

Sikkerhet

Sikkerhetshåndboka revideres fortløpende, og nye rutiner i forbindelse med ny personopplysningslov og opphør av rammekonsesjon innarbeides. Ny personopplysningslov og oppnevning av personvernombud medfører endrede og raskere rutiner i forbindelse med meldinger om behandling av personopplysninger, ved at Datatilsynet ikke lenger involveres i den løpende saksbehandlingen av slike saker.

Statistisk sentralbyrå har oppgradert det interne datadokumentasjonsverktøyet, og har gjennomført en systematisering av datadokumentasjonen for å tilfredsstille kravene til internkontroll i personopplysningsloven § 14. Informasjonsbrev i forkant av undersøkelser er revidert for å tilpasses det nye regelverket. Statistisk sentralbyrå har også oppnevnt personvernombud som skal påse at behandling av personopplysninger følger gjeldende regelverk. Ordningen hadde virkning fra 1. januar 2003.

Budsjett 2004

Et hovedmål for Statistisk sentralbyrå de siste årene har vært å opprettholde omfanget av den løpende statistikkproduksjonen, med like høye svarprosent og like god aktualitet og punktlighet som før. Dette er også et hovedmål for 2004. I tillegg vil det i 2004 bli arbeidet med å følge opp viktige mål i strategiplanen, blant annet økt satsing på å samordne datafangsten og kvalitetssikre løpende statistikkproduksjon. Sikkerhetsarbeidet vil også bli prioritert i sammenheng med satsingen på økt omfang av elektronisk utveksling av informasjon med næringslivet. Det vil bli arbeidet med å forbedre ytterligere formidling av statistikk og forskningsresultater på Statistisk sentralbyrås nettsider. Særlig vil utbygging av Statistikkbanken stå sentralt. Statistisk sentralbyrås budsjetttramme for 2004 foreslås satt til 470,1 mill. kroner. Forslaget innebærer at aktivitetsnivået i all hovedsak kan videreføres.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter, utgifter til opplæring, utgifter til leie og drift av kontorlokaler, reiser, kontorutstyr mv. For 2004 foreslås det bevilget 352,1 mill. kroner under post 01.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Brukerfinansierte oppdrag

Det legges opp til uendret aktivitet knyttet til brukerfinansierte oppdrag, sammenliknet med saldert budsjett for 2003, jf. omtale under kap. 4620, post 02.

Det foreslås en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II og omtale i kap. 6.2.2 i del I.

Post 22 Folke- og bolig telling mv., kan overføres

Folke- og bolig tellingen 2001 avsluttes i 2003 med de siste publiseringene fra tellingen. Også bolig-adresseprosjektet avsluttes i 2003. På bakgrunn av dette foreslås det ikke bevilget midler til prosjektet i 2004.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Posten omfatter blant annet en avsetning til arbeidet med å videreutvikle datasikkerhet og datakapasitet på Statistisk sentralbyrås teknologiske plattform.

Kap. 4620 Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 1620)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Salgsinntekter	3 081	5 100	3 000
02	Spesialoppdrag	108 482	110 100	110 000
04	Tvangsmulkt	6 762	5 100	7 340
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	4 055	0	0
18	Refusjon av sykepenger	7 698	0	0
	Sum kap. 4620	130 078	120 300	120 340

Post 01 Salgsinntekter

Posten omfatter inntekter knyttet til salg av publikasjoner. Satsingen på Statistisk sentralbyrås nettsider (hvor tjenestene er gratis) gjør at det ventes en nedgang i disse salgsinntektene i 2004 i forhold til 2003.

Post 02 Spesialoppdrag

Posten omfatter inntekter fra eksternt finansierte statistikk-, analyse- og forskningsoppdrag. Se også

omtale under kap. 1620, post 21. Oppdragsinntektene er i 2004 beregnet til 110,0 mill. kroner.

Det foreslås en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II og omtale i kap. 6.2.2 i del I.

Post 04 Tvangsmulkt

Ved manglende overholdelse av oppgaveplikten har Statistisk sentralbyrå med hjemmel i statistikkloven adgang til å ilegge tvangsmulkt. Inntektene fra tvangsmulkt ventes å øke noe fra 2003 til 2004.

Programkategori 23.40 Andre formål

Utgifter under programkategori 23.40 fordelt på kapitler:

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004	Pst. endr. 03/04
1630	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring	1 566	12 700	13 157	3,6
1631	Senter for statlig økonomistyring (jf. kap. 4631)	0	0	181 892	0
1632	Kompensasjon for merverdiavgift	1 311 883	1 720 891	9 603 801	458,1
1634	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 4634)	183 472	155 675	161 764	3,9
1637	EU-opplysning	2 000	2 000	2 000	0,0
	Sum kategori 23.40	1 498 921	1 891 266	9 962 614	426,8

Kap. 1630 Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 566	12 700	13 157
	Sum kap. 1630	1 566	12 700	13 157

Bevilgningen under kap. 1630 går til ulike felles tiltak i staten med formål å styrke økonomistyringen. Kapitlet ble opprettet i 2001, blant annet på bakgrunn av påpekninger fra Riksrevisjonen av gjennomgående svakheter i regnskapsføringen og økonomistyringen i statlige virksomheter. Fra og med budsjettet for 2003 omfatter kapitlet også midler til særlige utviklingstiltak innenfor styring av store statlige investeringsprosjekter.

Økonomistyring

Finansdepartementets arbeid med statlig økonomistyring omfatter blant annet fastsettelse og forvalt-

ning av økonomiregelverket for staten og andre felles prinsipper og normer for god økonomistyring, og ulike tiltak for å legge til rette for økonomistyringen i statlige virksomheter. Hensikten med tiltakene er å bedre kvaliteten av regnskapsføringen og økonomistyringen i virksomhetene, og legge til rette for en best mulig utnyttelse av ressursene.

I 2002 ble bevilgningen blant annet benyttet på følgende områder:

- Utarbeidelse av veiledningsmaterieill i form av produktet "ORDSØK" (Nyttige ord og begreper innen statlig økonomistyring). Dette inneholder råd om praksis, og forklarer begreper innenfor økonomistyring og regnskapsarbeid i staten,

med vekt på inntekter, lønn, anskaffelser og betalingsformidling.

- Faglige seminarer for departementene, og samling og formidling av eksempler på praksis når det gjelder styring og kontroll av underliggende virksomheter for erfaringsutveksling og kompetanseutvikling.

For 2004 planlegges blant annet følgende tiltak og videreføring av arbeid som er startet i 2003:

- Samordning av ressurser innenfor statlig økonomistyring gjennom opprettelse av Senter for statlig økonomistyring, jf. omtale under kap. 1631.
- Innføring av revidert økonomiregelverk for staten med vekt på formidling og opplæring gjennom seminarer, kurs og rådgivning.
- Utvikling av veiledningsmaterieell knyttet til økonomiregelverket.

Bevilgningen vil for øvrig bli benyttet til delfinansiering av det såkalte OPAL-prosjektet (nytt lønns- og personalsystem) og prosjekt for elektronisk fakturabehandling, jf. omtale under kap. 1631. Det vises til videre omtale av statlig økonomistyring i Gul bok 2004, kap. 10.

Prosjektstyring

Concept-programmet er et fullfinansiert forskningsprogram under Finansdepartementet. Det er nært koblet opp mot ordningen med kvalitetssikring av store statlige investeringer. Kvalitets-

sikringsordningen er omtalt i Gul bok, kap. 7, for årene 2000-2002. I regi av programmet skal utvalgte prosjekter følges gjennom kvalitetssikringen og fram til fullførelse for å trekke ut erfaringer og forbedre prosessene etter hvert (følgeforskning). Det er også identifisert en rekke, spesifiserte problemstillinger som bearbeides i egne, definerte arbeidspakker under programmet. Et hovedmål er å forbedre beslutningsgrunnlaget i prosjektenes tidlige faser. Dels er det tale om å generere et sikrere datagrunnlag for å velge riktig prosjektalternativ, for på en kostnadseffektiv måte å nå de relevante samfunns mål. Dels vil en søke ytterligere å forbedre grunnlaget for å sette realistiske rammer og sikre tilstrekkelig styrbarhet for de valgte prosjektalternativer, før disse forelegges Stortinget til godkjenning.

Hovedprogramfasen startet i annet halvår 2002. Det tas sikte på at programmet får en varighet på 5 år med et årlig ressursforbruk anslått til 5 mill. kroner.

Den någjeldende rammeavtale om kvalitetssikring mellom Finansdepartementet og fire konsulentfirmaer løper ut 31.12.2003. Det vil høsten 2003 bli utlyst anbudskonkurranse for en ny kontraktsperiode. På bakgrunn av erfaringene hittil vil det i denne forbindelse bli gjort enkelte endringer i opplegget. Blant annet vurderer en å innarbeide et sterkere element av sikring av beslutningsgrunnlaget for valg av prosjektalternativ.

Det anslås utgifter på 5 mill. kroner til Concept-programmet for 2004.

Kap. 1631 Senter for statlig økonomistyring (jf. kap. 4631)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1618 post 01</i>	0	0	163 892
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	0	0	18 000
	Sum kap. 1631	0	0	181 892

Dette budsjettkapitlet er nytt fra og med 2004-budsjettet, og vil omfatte budsjettmidler for funksjoner og oppgaver knyttet til statlig økonomistyring som overføres fra skattefogdkontorene, Skattedirektoratet og Finansdepartementet til Senter for statlig økonomistyring. Senter for statlig økonomistyring vil bli etablert 1.1.2004 som et ordinært

forvaltningsorgan under Finansdepartementet. Senteret vil bestå av en sentral enhet, samlokalisert med Skattedirektoratet, og regionkontorer i Tromsø, Trondheim, Stavanger, Kristiansand, Drammen og Hamar. I tillegg vil det bli opprettholdt et kontor i Vadsø som skal utføre spesialfunksjoner under regionkontoret i Tromsø. Omorgani-

seringen planlegges fullført innen utgangen av 2005.

Oppgavene for Senter for statlig økonomistyring vil i stor grad være å:

- Rådgi Finansdepartementet i fastsettelsen av overordnede prinsipper og normer for økonomistyring i staten.
- Utarbeide veiledningsmaterieell, metoder og verktøy vedrørende tilpasning av økonomistyringen til fastlagte prinsipper og normer.
- Drive rådgivnings- og veiledningsarbeid, kompetanseutvikling og informasjonsarbeid på økonomi- og lønnsområdet.
- Tilrettelegge og utføre økonomitjenester av høy kvalitet internt i staten på områdene drift av IT-systemer, systemtjenester og lønns- og regnskapsregistrering.

Senter for statlig økonomistyring vil i 2004 slutføre et pilotprosjekt for å utvikle et nytt tilbud til statlige virksomheter på lønns- og personalområdet (OPAL-prosjektet), jf. omtale av prosjektet i St.prp. nr. 1 (2002-2003). Prosjektet ble startet i regi av skatteetaten. Finansdepartementet legger videre opp til at det i 2004 startes et hovedprosjekt for innføring av den nye lønns- og personallønningen hos statlige virksomheter. Hovedprosjektet vil bli basert på stor grad av samfinansiering med brukerne av tilbudet. Departementet tar sikte på å komme tilbake med en nærmere omtale av et slikt hovedprosjekt i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2004.

Senteret vil videre bidra i et pilotprosjekt for innføring av elektroniske løsninger for behandling av innkomne fakturaer for departementene og underliggende virksomheter. Prosjektet ledes av Statens forvaltningstjeneste. Løsningene vil bidra til ressursbesparelser i virksomhetene ved redusert tidsbruk til fakturahåndtering og til kvalitative gevinster i form av blant annet mer enhetlige arbeidsprosesser. Pilotprosjektet planlegges slutført medio 2004. Innføring av nye løsninger i departementene og andre statlige virksomheter vil

kunne skje fra 2. halvår 2004. Pilotprosjektet er samfinansiert med Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Finansdepartementet tar sikte på å komme tilbake med en omtale av prosjektet i forbindelse med revidert statsbudsjett 2004.

Det vises til nærmere omtale av den planlagte omorganiseringen i Gul bok 2004, kap. 10.

Budsjett 2004

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 1618 post 01

Posten omfatter lønnsutgifter, utgifter til opplæring, utgifter til leie og drift av kontorlokaler, reiser, drift og innkjøp av kontorutstyr, drift og innkjøp av IT-utstyr mv. Beløpet inkluderer også direkte utgifter til lønnskjøring for andre statlige virksomheter hos ekstern leverandør. Det foreslås bevilget 163,9 mill. kroner for 2004. Midlene er hovedsakelig overført fra kap. 1618 Skatteetaten. I tillegg er det overført 15 mill. kroner fra Barne- og familiedepartementets budsjetttrammer til dekning av kostnader til levering av lønns- og regnskapstjenester til det statlige barne- og familievernet, som etableres med virkning fra 1. januar 2004.

Det foreslås at bevilgningen gis stikkord "kan nyttes under kap. 1618 post 01". Tilsvarende stikkord er foreslått under kap. 1618 Skatteetaten. Med dette legges til rette for å justere den del av budsjetttrammen som er overført fra skatteetaten i forbindelse med overføring av oppgaver til det nye senteret.

Det foreslås videre en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II og omtale i pkt. 6.2.3 i del I.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Posten omfatter omstillingskostnader i forbindelse med etableringen av den nye organisasjonen. For 2004 foreslås det bevilget 18 mill. kroner. Det foreslås en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II og omtale i pkt. 6.2.3 i del I.

Kap. 4631 Senter for statlig økonomistyring (jf. kap. 1631)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Økonomitjenester	0	0	13 400
02	Andre inntekter	0	0	0
	Sum kap. 4631	0	0	13 400

Post 01 Økonomitjenester

Posten omfatter betaling fra kunder til dekning av direkte utgifter ved lønnskjøringer for disse.

Det foreslås en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II og omtale i pkt. 6.2.3 i del I.

Post 02 Andre inntekter

Posten omfatter tilfeldige inntekter.

Det foreslås en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II og omtale i pkt. 6.2.3 i del I.

Kap. 1632 Kompensasjon for merverdiavgift

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	1 227 341	1 505 891	1 669 121
61	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, ny ordning	0	0	7 500 000
70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i>	84 542	65 000	134 680
71	Merverdiavgiftskompensasjon til NRK	0	150 000	0
72	Tilskudd til private og ideelle virksomheter	0	0	300 000
	Sum kap. 1632	1 311 883	1 720 891	9 603 801

Post 60 Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner

Dagens ordning med kompensasjon for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner mv. ble innført i 1995. Formålet med kompensasjonsordningen er å motvirke konkurransevridning mellom kommunal og fylkeskommunal tjenesteproduksjon i egen regi som ikke er merverdiavgiftspliktig, og kommuners og fylkeskommuners kjøp av merverdiavgiftsbelagte tjenester.

Ordningen innebærer at kommuner og fylkeskommuner kan kreve kompensasjon for merverdi-

avgift på tjenestedelen av sine kjøp. Etter loven gjelder ordningen vask og rens av tekstiler og tjenester vedrørende bygg, anlegg og annen fast eiendom. Fra 1. januar 2002 ble også renhold omfattet av ordningen. Ordningen er finansiert av kommunesektoren samlet gjennom trekk i de frie inntektene. Siden ordningen ble utvidet fra 2002 til å omfatte renhold, legges det opp til å redusere kommunesektorens frie inntekter med et beløp som tilsvarer refusjonsutbetalingene for renholdstjenester. Dette utgjør om lag 51,9 mill. kroner i 2002. Søknader for 2002 behandles av skatteetaten i 2003, og refusjon utbetales i januar 2004.

Samlede krav for søknadsåret 2002 utgjør 1 669,1 mill. kroner. Det foreslås bevilget et tilsvarende beløp i 2004.

Finansdepartementet legger til grunn at det løpende oppfølgingskriteriet for ordningene er at kompensasjonssøknadene fra den enkelte mottaker er dokumentert, og at kompensasjonen skjer som forutsatt i forskrift av 19. april 1995. Søknader om kompensasjon skal være godkjent av revisjonen i henholdsvis kommunene og fylkeskommunene.

Regjeringen foreslår å innføre en generell kompensasjonsordning for kommuner og fylkeskommuner mv. fra 2004. Den generelle ordningen erstatter dagens begrensede ordning med virkning fra 1. januar 2004. Siden refusjonssøknader for 2003 først utbetales i 2005, opprettholdes kap. 1632, post 60, inntil videre. For den nye ordningen opprettes det en ny tilskuddspost for kommuner og fylkeskommuner, jf. post 61. Ordningen omfatter også utbetaling av kompensasjoner direkte til private og ideelle virksomheter. Det opprettes også en ny tilskuddspost for private som omfattes av ordningen, jf. post 72.

Post 61 Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, ny ordning

Med virkning fra 1. januar 2004 foreslås dagens begrensede kompensasjonsordning erstattet av en ny, generell ordning hvor kommuner og fylkeskommuner kompenseres for all merverdiavgift på anskaffelser. Hensikten er å nøytralisere kommunenes beslutninger om å produsere tjenester med egne ansatte uten å betale merverdiavgift i forhold til å kjøpe dem med merverdiavgift fra private. Ordningen er anslått å utgjøre om lag 9,3 mrd. kroner årlig. Ordningen skal være provenynøytral for staten og finansieres i hovedsak av kommunesektoren selv gjennom en reduksjon i kommunenes frie inntekter. Det opprettes en ny post 61 for utbetaling av kompensasjonsbeløp til kommuner og fylkeskommuner innenfor ordningen. For 2004 foreslås en bevilgning på 7 500 mill. kroner. I forhold til dagens ordning foreslås en del endringer i den praktiske innrettingen av den nye ordningen. Kompensasjonsoppgaver skal sendes inn til avgiftsmyndighetene hver annen måned slik som i det ordinære merverdiavgiftssystemet. Det åpnes for å levere årsoppgaver. Det er lagt opp til at utbetalinger skal skje fortløpende og innen tre uker. Det legges også opp til endringer i kommunale regnskapsrutiner som bedrer insentivvirkningene i ordningen. Dokumentasjonskravene i forbindelse med innsending av kompensasjonskrav blir dessuten forenklet ved at kravene kun skal vedlegges re-

sorbekreftelse. I tillegg legges det opp til at kompensasjonskrav fra private tjenesteprodusenter skal sendes direkte til avgiftsmyndighetene og ikke via kommunen, slik som etter dagens ordning. Dette vil spare kommunene for merarbeid. Det legges i tillegg opp til en minstegrense på 20 000 kroner for kompensasjonsbeløp per år for at virksomheter skal komme inn i ordningen. Ordningen foreslås også å omfatte enkelte private og ideelle virksomheter. Det opprettes derfor en egen tilskuddspost for disse, jf. post 72.

Forslag til ny lov fremmes i Ot.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte- og avgiftsopplegget 2004 – lovendringer. Ordningen er også omtalt i St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Post 70 Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner, kan overføres

I St.prp. nr. 65 (2002-2003) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2003 foreslo Regjeringen å overføre ansvaret for administrasjon og gjennomføring av kompensasjonsordningen til FRISAM (Frivillighetens samarbeidsorgan). Det ble videre lagt opp til å legge fram en varig ordning og organisatoriske tilpasninger i budsjettet for 2004. Stortinget tok dette til orientering, jf. Innst. S. nr. 260 (2002-2003).

Den praktiske administrasjonen for kompensasjonsordningen ble forutsatt overført til Sosial- og helsedirektoratets avdeling for frivillighet og samarbeid, som er sekretariat for FRISAM og FRISAMs styre.

Arbeidet med å utforme en varig kompensasjonsordning og organisatoriske tilpasninger har vist seg å være mer omfattende enn forutsatt. Regjeringen tar derfor sikte på å legge fram forslag i forbindelse med statsbudsjettet for 2005. Inntil varig kompensasjonsordning og organisatoriske tilpasninger er avklart, foreslås det at dagens kompensasjonsordning videreføres, og at det administrative ansvaret for ordningen videreføres i skatteetaten. Etter at skatteetaten har behandlet søknader om refusjon av merutgifter for perioden 1. juli 2001 - 31. desember 2002 som følge av merverdiavgiftsreformen, vil det gjenstå et restbeløp. Restbeløpet skal fordeles med utgangspunkt i en sjablongordning som administreres av FRISAM, slik som forutsatt i St.prp. nr. 65 (2002-2003) og Innst. S. nr. 260 (2002-2003).

Post 71 Merverdiavgiftskompensasjon til NRK

I forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2003 ble det vedtatt å ta NRKs allmennkringkas-

tingsvirksomhet inn i merverdiavgiftssystemet med en sats på 12 pst. Dette ble anslått å øke merverdiavgiftsinntektene til staten med om lag 150 mill. kroner årlig. For at NRKs økonomiske stilling skulle være uendret som følge av omleggingen, ble det bevilget et tilsvarende beløp til NRK. Det ble opprettet en ny post 71 under kap. 1632.

Regjeringen vurderte innføring av en ny, redusert sats i merverdiavgiftssystemet, jf. omtalen i St.prp. nr. 1 (2002-2003) Skatte-, avgifts- og tollvedtak. Det ble pekt på at det var prinsipielt betenkelig å utvide antallet satser i merverdiavgiftssystemet, og at en eventuell ny sats bør ses i en større sammenheng. I proposisjonen ble også vist til omtalen av merverdiavgift og persontransport, der Regjeringen ville vurdere å foreslå å ta inn persontransport med en lav sats i budsjettet for 2004.

Det vises til Regjeringens forslag om at persontransport tas inn i merverdiavgiftssystemet med en lav sats på 6 pst., jf. omtalen i St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak. Regjeringen vil samtidig foreslå at denne satsen gjøres gjeldende for NRKs allmennkringkastingsvirksomhet. Dermed kan bevilgningen under kap. 1632, post 71, avvikles. Det legges til grunn at NRKs økonomiske stilling vil være om lag uendret som følge av denne omleggingen.

Post 72 Tilskudd til private og ideelle virksomheter

Det vises til forslaget om en ny, generell ordning for kompensasjon for merverdiavgift for kommuner og fylkeskommuner, jf. post 61. Denne ordningen innebærer at kommunal virksomhet får kompensert merverdiavgift på alle anskaffelser. For å unngå å skape nye konkurransevidninger mellom kommunal og privat produksjon av sentrale velferdstjenester, er det lagt opp til at også private og ideelle virksomheter i noen grad omfattes av ordningen. Dette gjelder private og ideelle virksomheter som utfører slike sosiale tjenester og helse- og undervisningstjenester som kommunene ved lov er pålagt å utføre. Det er på disse områdene det må antas at kommunene i størst grad gjennom kompensasjonsordningen vil kunne få en konkurransefordel framfor private virksomheter uten avgiftsplikt. De private og ideelle virksomheter som omfattes av ordningen, skal sende krav etter samme kriterier som kommunene, jf. post 61, men krav sendes direkte til det lokale fylkesskattekontor. Det foreslås bevilget 300 mill. kroner under denne posten i 2004.

Forslag til ny lov fremmes i Ot.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte- og avgiftsopplegget 2004 – lovendringer. Ordningen er også omtalt i St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Kap. 1634 Statens innkrevingsentral (jf. kap. 4634)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Driftsutgifter	183 472	155 675	161 764
	Sum kap. 1634	183 472	155 675	161 764

Formål, hovedoppgaver og organisering

Statens innkrevingsentral (SI) har som primær oppgave å innkreve straffekrav, utstedt av justismyndighetene, og avgifter, gebyrer og mislig-

holdte krav for andre statlige virksomheter. Videre skal SI tilby tjenester som regnskapssentral for politi- og lensmannsetaten. Virksomheten er lokalisert i Mo i Rana og hadde per 1. mars 2003 en bemanning tilsvarende 252 årsverk.

Rapport 2002

Tabell 8.16 Nøkkeltall

	2000	2001	2002
Inntektsført i statsregnskapet (i mill. kroner)	999	1 110	1 075
Total omsetning (i mill. kroner)	1 343	1 454	1 330
Driftsutgifter (i mill. kroner)	139	181	183
Antall registrerte krav (i hele 1 000)	458	507	577

De økonomiske nøkkeltallene viser en nedgang i inntektene fra 2001 til 2002, men en vekst i antall nyregistrerte krav i samme periode, jf. tabell 8.16.

Mål og resultater

Sett i forhold til målene, var virksomhetens drift tilfredsstillende i 2002. I tillegg ble utviklingsprosjektene i hovedsak gjennomført i henhold til fastsatte planer. Nedenfor følger en nærmere beskrivelse av SIs hovedmål og resultater for driften i 2002.

Hovedmål 1: Innkreving av straffekrav skal være effektiv

SI skal sikre effektiv innkreving av straffekrav utstedt av justismyndighetene.

For å kunne måle om SI har oppnådd denne målsettingen, er det fastsatt resultatkrav for andel saker per kravtype som er ferdigbehandlet i løpet av 3 år fra innkreving er iverksatt. Som tabell 8.17 viser, er resultatene for straffekravene i 2002 noe bedre enn målene, med unntak av resultatene for saksomkostninger.

Tabell 8.17 Innkreving av straffekrav

Kravtype	Mål (pst.)	Resultat (pst.)
Bøter	96	97
Erstatninger	83	85
Inndragninger	76	77
Saksomkostninger	73	71

Hovedmål 2: Innkreving av andre kravtyper skal være effektiv

SI skal sikre effektiv innkreving av gebyrer og avgifter utstedt av andre statlige virksomheter enn justismyndighetene.

Det er også under dette hovedmålet fastsatt resultatkrav for andel saker per kravtype som er

ferdigbehandlet i løpet av 3 år fra innkreving er iverksatt. Som tabell 8.18 viser, er resultatene for misligholdte studielån noe under målsettingen, mens resultater for øvrige kravtyper er noe over målsettingen.

Tabell 8.18 Innkreving av andre kravtyper

Kravtype	Mål (pst.)	Resultat (pst.)
Misligholdte studielån	15	12
Misligholdt kringkastingsavgift	90	96
Forsinkelsesgebyr etter regnskapsloven	85	96
Gebyr fra Sjøfartsdirektoratet	95	99

Hovedmål 3: Innkrevingsarbeidet skal kjennetegnes av høy produktivitet og god kvalitet

SI skal utnytte sine ressurser best mulig og vektlegge likebehandling og rettssikkerhet i innkrevingsarbeidet.

Produktivitet

For å kunne måle utviklingen i virksomhetens produktivitet brukes blant annet indikatoren "innkrevd beløp per årsverk".

	1999	2000	2001	2002
Innkrevd beløp per årsverk (i 1 000 kroner)	5 099	5 549	5 959	5 450

Innkrevd beløp per årsverk er redusert fra 2001 til 2002. Reduksjonen kan delvis forklares ved at inntektene knyttet til misligholdte studielån og NRK-lisens ble lavere i 2002 enn i 2001.

Kvalitet

SI anser sitt innkrevingsarbeid for å være av god kvalitet når virksomhetens saksbehandling og lovanvendelse er korrekt.

SI tapte én av 22 saker som ble rettslig ferdigbehandlet i 2002. Det vil si at SI fikk helt eller delvis medhold i 95,5 pst. av disse sakene. Dette anses som tilfredsstillende.

Hovedmål 4: Regnskapssentralfunksjonen skal ha god kvalitet

SI skal sikre at virksomhetens økonomitjenester til politi- og lensmannsetaten holder god kvalitet. De mål som er satt for denne delen av virksomheten i 2002, ble realisert.

Sentrale utfordringer og tiltak

SI har i de senere årene arbeidet med en grunnleggende fornyelse av IT-systemene som virksomheten benytter i innkrevingsarbeidet. I 2003 ble det blant annet tatt i bruk et nytt saksbehandlingssystem

for å understøtte alle former for tvangsinnkreving utenom utleggstrekk. Utfordringene i 2004 vil være å stabilisere drift av de nye systemene og noe videreutviklingsarbeid.

Justisdepartementet og Finansdepartementet har i 2003 etablert et pilotprosjekt med formål å effektivisere namsmannsfunksjonen slik at politiet kan avlastes for administrative oppgaver. Prosjektet omfattet blant annet en utprøving ved utvalgte lensmannskontorer av maskinelt søk mot ulike registre som SI har tilgang til i utleggssaker. Pilotprosjektet ble avsluttet i september 2003. Det er foreløpig ikke tatt standpunkt til hvordan det videre arbeidet skal legges opp.

Budsjett 2004

Budsjettrammen for SI foreslås satt til 161,8 mill. kroner for 2004. Dette er en økning på 3,9 pst. fra saldert budsjett 2003.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter, utgifter til opplæring, utgifter til leie og drift av kontorlokaler, reiser, kontorutstyr, drift og innkjøp av IT-utstyr mv. Det foreslås bevilget 161,8 mill. kroner for 2004. Det foreslås en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II og omtale i kap. 6.2.4 i del I.

Kap. 4634 Statens innkrevingsentral (jf. kap. 1634)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
02	Refusjoner	25 041	16 500	17 094
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	410	0	0
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	1 541	0	0
18	Refusjon av sykepenger	3 473	0	0
81	Bøter, inndragninger	576 444	703 000	904 000
82	Vegadministrasjonsgebyr	54 960	49 000	55 000
84	Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m.	79 817	90 000	110 000
85	Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning	106 982	105 000	115 000
	Sum kap. 4634	848 668	963 500	1 201 094

Post 02 Refusjoner

Posten omfatter inntekter knyttet til refusjoner for virksomhetens utgifter i forbindelse med tjenester som utføres for eksterne oppdragsgivere. Dette gjelder blant annet innkreving av misligholdt kringkastingsavgift og gebyrer til Lotteritilsynet.

Det foreslås en merinntektsfullmakt, jf. forslag til romertallsvedtak II og omtale i kap. 6.2.4 i del I.

Post 81 Bøter, inndragninger

Posten omfatter inntekter fra bøter (forenklede forelegg, vanlige forelegg og bøter ilagt ved dom), men også i økende grad inndragninger.

Det er lagt til grunn en inntektsøkning på 201 mill. kroner fra 2003 til 2004. Økningen skyldes økt aktivitet knyttet til automatisk trafikkontroll, og økning av det generelle nivået på bøter og forelegg i trafikksaker. Det er videre lagt til grunn økt inndragning av utbytte fra straffbare handlinger. Det vises for øvrig til omtale under programkategori

06.40 i St.prp. nr. 1 (2003-2004) for Justis- og politidepartementet.

Post 82 Vegadministrasjonsgebyr

Posten omfatter inntekter fra trafikkgebyr og overlastergebyr, utstedt av politiet og Statens vegvesen.

Post 84 Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m.

Posten omfatter hovedsakelig inntekter fra bedrifter som ikke har sendt inn regnskap til Brønnøysundregistrene.

Post 85 Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning

Posten omfatter inntekter knyttet til innkreving av misligholdte lån som er tapsført i Statens lånekasse for utdanning.

Kap. 1637 EU-opplysning

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
70	Tilskudd til frivillige organisasjoner	2 000	2 000	2 000
	Sum kap. 1637	2 000	2 000	2 000

Bevilgningen omfatter tilskudd til organisasjonene Europabevegelsen og Nei til EU, som skal anvende tilskuddene til informasjonsarbeid om

EU. Bevilgningen foreslås videreført i 2004 med 2 mill. kroner.

Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.

Programkategori 24.10 Statsgjeld, renter og avdrag mv.

Utgifter under programkategori 24.10 fordelt på kapitler:

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004	Pst. endr. 03/04
1650	Statsgjeld, renter m.m.	17 240 828	17 682 000	19 277 000	9,0
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning	47 554 163	4 983 700	42 992 900	762,7
	Sum kategori 24.10	64 794 991	22 665 700	62 269 900	174,7

Til renter m.m. på innenlandsk og utenlandsk statsgjeld foreslås det bevilget 19 277 mill. kroner i 2004, mot 17 682 mill. kroner i 2003. Til avdrag på innenlandsk og utenlandsk statsgjeld foreslås det bevilget 42 993 mill. kroner i 2004, mot 4 984 mill. kroner i 2003.

Finansdepartementets fullmakt til å ta opp statslån fastsettes av Stortinget på grunnlag av den årlige stortingsproposisjonen om lånefullmakter, jf.

St.prp. nr. 1 Tillegg 14 (2002-2003) og Budsjettinnst. S. nr. 6 (2002-2003). I 2003 ble fullmaktene justert i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett, jf. St.prp. nr. 65 (2002-2003) og Innst. S. nr. 260 (2002-2003).

Tabell 8.19 viser den innenlandske statsgjelden per 31. desember 2002, inklusive kontolån fra ordinære fond.

Tabell 8.19 Innenlandsk statsgjeld

Type lån	Beløp (mill. kr)
Faste innenlandske lån ¹	123 966
Uhevede spareobligasjoner og premieobligasjoner	12
Statskasseveksler	51 500
Langsiktige kontolån	72 100
Kortsiktige kontolån	39 924
Kontolån fra ordinære fond	38 553
Grunnkjøpslån	23
Sum ¹	326 078

¹ Hovedsakelig statsobligasjoner. Beløpet er et nettobeløp. Statens beholdning av tilbakekjøpte, ikke nedskrevne statsobligasjoner, som var på 673,9 mill. kroner ved årsskiftet, er trukket fra.

Kap. 1650 Statsgjeld, renter m.m.

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
01	Driftsutgifter	10 336	12 000	14 000
88	Renter og provisjon m.m. på utenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	322 611	188 000	3 000
89	Renter og provisjon m.m. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	16 907 881	17 482 000	19 260 000
Sum kap. 1650		17 240 828	17 682 000	19 277 000

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter driftsutgifter knyttet til statsgjelden. Dette gjelder blant annet utgifter til ulike informasjons- og analysesystemer, utgifter Norges Bank og Verdipapirsentralen har vedrørende behandling av statens innenlandske lån, utgifter til eventuell markedsføring av nye innenlandske statslån og utgifter knyttet til internasjonale byråers kredittvurderinger av Norge. Posten dekker også utgifter i forbindelse med betjeningen av den utenlandske statsgjelden.

Videre dekker denne posten betaling til Norges Bank for tjenester som banken yter staten ved Finansdepartementet i forbindelse med forvaltning av statens gjeld og likviditet, kontohold og

drift av statens kontosystem, herunder konsern-kontoordningen.

For 2004 foreslås bevilgningen økt til 14 mill. kroner. Dette skyldes i hovedsak prisøkninger på tjenester som departementet og Norges Bank benytter seg av i forvaltningen av statens gjeld og likviditet.

Post 88 Renter og provisjon m.m. på utenlandsk statsgjeld, overslagsbevilgning

Den foreslåtte bevilgningen på 3 mill. kroner i 2004 er beregnet å dekke kontraktsmessige renter og provisjoner på løpende utenlandsk statsgjeld. Beløpet omfatter også utgifter i forbindelse med forvaltning av utenlandslånene. Utgiftene kan bare beregnes anslagsvis.

Post 89 Renter og provisjon m.m. på innenlandsk statsgjeld, overslagsbevilgning

(i mill. kr)

Underpost	Underpostens betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
89.11	Faste lån	8 184 ¹	6 202 ²	7 483 ²
89.13	Kontolån, kort- og langsiktige	4 884	4 875	5 014
89.14	Kontolån fra ordinære fond	1 399	2 047	2 044
89.15	Statskasseveksler	2 437	3 145	3 107
89.17	Nye, faste lån	0	1 210	1 611
89.19	Grunnkjøpsobligasjoner	3	2	1
Sum post 1650.89		16 908	17 482	19 260

¹ I regnskapet føres faste lån og nye, faste lån samlet.

² Justert for renter på statens beholdning av tilbakekjøpte, ikke nedskrevne statsobligasjoner.

Anslag for renteutgiftene på den innenlandske statsgjelden er dels basert på lån som allerede er tatt opp, og dels på antatt behov for nye låneopptak i 2003 og 2004. Omfanget av ny opplåning og sammensetningen av denne, avhenger blant annet av den løpende likviditetsstyringen i pengepolitikken og behovet for å holde et visst minstevolum på statens kontantbeholdning gjennom året. Anslaget for renteutgiftene er beheftet med vesentlig usikkerhet.

Underpost 89.11 Faste lån

Som faste lån regnes statens innenlandske obligasjonslån. Under denne posten budsjetteres bare lån tatt opp før 1. januar 2003. Ved utvidelser av eksisterende statsobligasjonslån kan det på grunn av forskjell mellom kupongrenten på det aktuelle lånet og markedsrenten på lånetidspunktet, oppstå over-/underkurs. For å gi et riktigere bilde av statens årlige finansieringskostnader, blir en slik over-/underkurs ikke inntekts-/utgiftsført på lånetidspunktet, men avregnet mot en balansekonto i statsregnskapet (gruppe 77) og inntekts-/utgiftsført på kap. 1650, post 89.11 over lånets gjenværende løpetid. Anslaget for renteutgifter på faste lån i 2004 framkommer dermed som utgiftene til kupongrenter justert for den delen av over-/underkursen som inntekts-/utgiftsføres i 2004.

Utgiftene knyttet til rente- og provisjonsutgiftene for faste lån i 2004, justert for beholdningen av tilbakekjøpte, ikke nedskrevne statsobligasjoner per utgangen av juli 2003, er beregnet til 7 483 mill. kroner.

Underpost 89.13 Kontolån

Statsinstitusjoner, og i spesielle tilfeller andre institusjoner og foretak, kan plassere ledige midler som innskudd (kontolån) i statskassen. For de fleste av disse innskuddene betaler staten renter. Den største innskyteren av kontolån per i dag er Folketrygdfondet. Folketrygdfondet knytter sine innskudd rentemessig til eksisterende statspapir i markedet. Plasseringer knyttet til statsobligasjonslån blir for over-/underkurs behandlet som utvidelser av statsobligasjonslån. Kontolånplasseringer basert på overskuddslikviditet i forbindelse med skatte- og avgiftsbetalinger blir ikke forrentet. Renter på kontolån anslås til 5 014 mill. kroner i 2004.

Underpost 89.14 Kontolån fra ordinære fond

Kontolån fra ordinære fond har økt betydelig de siste årene, herunder fra Fondet for forskning og nyskaping. Ved utgangen av 2002 var fondenes innestående i statskassen 38,5 mrd. kroner, hvorav Fondet for forskning og nyskaping utgjorde 28,3 mrd. kroner. For 2004 anslås renter på kontolån fra ordinære fond til 2 044 mill. kroner.

Underpost 89.15 Statskasseveksler

Den kortsiktige opplåningen skal sikre kontantbehovet staten har for transaksjonsformål og samtidig bidra til at svingningene i likviditeten i pengekmarkedet reduseres. Opplåningen i markedet skjer gjennom salg av statskasseveksler. Dette er et rentebærende papir uten kupongrente der avkastningen er knyttet til underkursen som papiret blir lagt ut til. Den effektive renten vil avhenge av kursen staten oppnår i auksjonene. Per 31. desember 2002 utgjorde statens vekselgjeld 51 500 mill. kroner, regnet til pari kurs. Statens renteutgifter til statskasseveksler anslås til 3 107 mill. kroner i 2004.

Underpost 89.17 Nye, faste lån

Underposten omfatter renteutgifter på innenlandske obligasjonslån med faste rente- og avdragsterminer tatt opp etter 1. januar 2003. Det er beregningsmessig lagt til grunn at faste lån tatt opp i 2004 ikke gir renteutgifter i 2004, fordi renten normalt betales årlig og etterskuddsvis. Over-/underkurs ved de enkelte lån er budsjettert som omtalt under underpost 89.11. Anslaget på renteutgifter for nye, faste lån på 1 611 mill. kroner i 2004, er beheftet med vesentlig usikkerhet.

Underpost 89.19 Grunnkjøpsobligasjoner

Ordningen med å kunne gi oppgjør i form av grunnkjøpsobligasjoner ved offentlig erverv av grunn mv. ble avvirket fra og med 1992, jf. Stortingets vedtak av forslaget til skattereform (Ot.prp. nr. 35 (1990-91)). Enkelte obligasjoner utstedt før denne dato løper imidlertid fortsatt. For 2004 foreslås det bevilget i underkant av 1 mill. kroner til renter på grunnkjøpsobligasjoner.

Kap. 1651 Statsgjeld, avdrag og innløsning

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
90	Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	46 232 037	1 049 000	0
91	Avdrag og innløsning av statens grunnkjøpsobligasjoner, <i>overslagsbevilgning</i>	21 288	13 000	0
92	Avdrag på utenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	1 300 838	3 921 700	0
97	Avdrag på utenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	0	0	256 900
98	Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	0	0	42 736 000
	Sum kap. 1651	47 554 163	4 983 700	42 992 900

Avdragene er knyttet til statsobligasjoner og langsiktige kontolån, og til statens grunnkjøpsobligasjoner og utenlandske lån. Tilbakekjøp og førtidig innfrielse av lån regnes som avdrag. Anslått behov for bevilgning for 2004, justert for tilbakekjøp av obligasjoner per utgangen av juli 2003, er på 42 993 mill. kroner. Eventuelle framtidige tilbakekjøp og førtidige innfrielser er ikke anslått, da det er vanskelig å anslå omfanget av disse transaksjonene. I tillegg anses det som uhensiktsmessig i forhold til statens forretningsmessige handlefrihet i markedet å spesifisere eventuelle planer om tilbakekjøp.

Post 97 Avdrag på utenlandsk statsgjeld, overslagsbevilgning

(tidligere post 92)

Den utenlandske statsgjelden per 31. desember 2002, bokført etter valutakurser på samme tidspunkt og justert for inngåtte valutabytteavtaler, var 3 945 mill. kroner. For oversikt over utestående lån per 31. desember 2002, fordelt etter valutaslag,

vises det til St.meld. nr. 3 (2002-2003). Størstedelen av utenlandsgjelden forfalt i første halvår 2003, og kun ett lån med tilhørende rentebytteavtaler gjenstår. Dette lånet forfaller i 2004 og beløpet i norske kroner er anslått til 257 mill. kroner.

Post 98 Avdrag på innenlandsk statsgjeld, overslagsbevilgning

(tidligere post 90 og post 91)

Posten omfatter avdrag på faste, innenlandske statslån, avdrag på langsiktige kontolån, samt avdrag og innløsning av grunnkjøpsobligasjoner. I 2004 anslås avdragene, justert for tilbakekjøpte statsobligasjoner, til 42 736 mill. kroner. Eventuelle oppkjøp og førtidige innfrielser av faste lån, langsiktige kontolån og grunnkjøpsobligasjoner vil bli ført under denne posten.

Folketrygdfondet har på sine langsiktige kontolån anledning til å endre enkelt plasseringer fra en løpetid til en annen. Når dette skjer i lån som har forfall mer enn ett år fram i tid, vil dette ikke bli regnet som avdrag.

Programkategori 24.20 Statlige fordringer, avsetninger mv.

Utgifter under programkategori 24.20:

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004	Pst. endr. 03/04
1670	Avsetninger til Den nordiske investeringsbank	10 000	10 000	10 000	0,0
	Sum kategori 24.20	10 000	10 000	10 000	0,0

Den nordiske investeringsbank

Den nordiske investeringsbank (NIB) har som oppgave å yte lån og stille garantier til bankmessige vilkår til finansiering av prosjekter i og utenfor Norden. Hovedtyngden av bankens virksomhet består av ordinære investeringsutlån og garantier. NIBs ordinære utlån finansieres av bankens grunnkapital. Grunnkapitalen består dels av innbetalt kapital, dels av garantikapital fra medlemslandene. Finansdepartementet tilrår at Stortinget gir Finansdepartementet fullmakt til å stille garantier i 2004 for Norges andel av NIBs grunnkapital, fratrukket innbetalt kapital, innenfor en samlet ramme for nye tilsagn og gamle garantier på 715 959 651 euro, jf. forslag til romertallsvedtak IV, pkt. 1. Foruten ordinære utlån og garantier yter banken også lån til prosjektinvesteringer utenfor Norden (PIL) og miljølån til Nordens nærområder (MIL).

Gjennom PIL gir banken lån til å finansiere eksport av kapitalvarer fra nordiske land til land med relativt god kredittverdighet, først og fremst i Asia, Midtøsten, Sentral- og Øst-Europa, Latin-Amerika og Afrika. De nordiske landene dekker 90 pst. av kredittrisikoen ved hvert lån, innenfor en samlet ramme på 1,8 milliarder euro. Finansdepartementet tilrår at Stortinget gir Finansdepartementet fullmakt til å stille garantier i 2004 for lån fra NIB i forbindelse med PIL innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på inntil 340 991 000 euro, jf. forslag til romertallsvedtak IV, pkt. 2

Gjennom MIL gir NIB lån til miljøprosjekter av nordisk interesse i Nordens nærområder. Nordens nærområder omfatter Baltikum, Polen, den russiske enklaven Kaliningrad, samt Nordvest-Russland. Miljøprosjekter er av nordisk interesse når de reduserer miljøbelastningen til Norden fra nærområdene. Ordningen garanteres 100 pst. av de nordiske stater. Finansdepartementet tilrår at Stortinget gir Finansdepartementet fullmakt til å stille garantier i 2004 for lån fra NIB under MIL innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på inntil 63 500 000 euro, jf. forslag til romertallsvedtak IV, pkt. 3.

Det foreslås videre at det avsettes 10 mill. kroner i 2004 til dekning av Norges andel av eventuelle tap under MIL-ordningen, jf. kap. 1670, post 50. Sammen med tidligere avsetninger innebærer dette at de samlede avsetninger i 2004 vil beløpe seg til 45 mill. kroner. Forholdet mellom reserveavsetninger og Norges garantiansvar vil i så fall være i underkant av 10 pst.

Den nordiske investeringsbank er et fellesnordisk foretagende. Regler for økonomiforvaltningen i den norske statsforvaltningen kan derfor ikke uten videre gjøres gjeldende. Forvaltningen av Norges garantiforpliktelser under PIL-ordningen og MIL-ordningen oppfyller ikke økonomielementets bestemmelser om forvaltning av statlige garantier. Dette gjelder reglene om at garantiordningen skal være selvfinansierende, og at staten skal stille som simpel kausjonist, og videre kravene om lineær nedtrapping av garantiansvaret, pro rata risikofordeling og valutastlag.

I tabell 8.20 er det gitt en samlet oversikt over garantiordningene vedrørende Den nordiske investeringsbank.

Tabell 8.20 Garantiordninger vedrørende Den nordiske investeringsbank

			(i 1 000 kr)	
	Utbetalt pga. tap i 2001	Samlet garantiansvar 31.12.2002 ¹	Samlet fullmakt i 2003 for nye og gamle garantier ²	Samlet fullmakt i 2004 for nye og gamle garantier ²
1. Grunnkapital fratrukket innbetalt kapital fra Den nordiske investeringsbank	-	5 220 062	5 927 072	5 927 072
2. Prosjektinvesteringsslån gjennom Den nordiske investeringsbank	-	2 486 165	2 822 894	2 822 894
3. Miljølån til Nordens nærrområder gjennom Den nordiske investeringsbank	-	462 979	525 685	525 685
Sum garantier under Finansdepartementet	-	8 169 206	9 275 651	9 275 651

¹ Omregnet fra euro 31. desember 2002 (kurs 7,2910)

² Omregnet fra euro 21. august 2003 (kurs 8,2785)

Kap. 1670 Avsetninger til Den nordiske investeringsbank

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
50	Tapsfond for miljølåneordningen	10 000	10 000	10 000
	Sum kap. 1670	10 000	10 000	10 000

Post 50 Tapsfond for miljølåneordningen

Det vises til nærmere omtale av avsetning til tapsfond for miljølåneordningen ovenfor.

Inntekter**Kap. 5341 Avdrag på utestående fordringer**

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
91	Alminnelige fordringer	9 780	18 894	19 191
95	Avdrag på lån til Jugoslavia	5 960	0	0
99	Avdrag på grunnkjøpslån i Kommunalbanken AS	208	0	0
	Sum kap. 5341	15 948	18 894	19 191

Post 91 Alminnelige fordringer

Budsjettforslaget for 2004 omfatter avdrag på lån, blant annet til næringsvirksomhet, på 19,2 mill. kroner.

Post 95 Avdrag på lån til Jugoslavia

Det ble i 1983 gitt lån til Jugoslavia på 40 mill. norske kroner, jf. Innst. S. nr. 262 (1982-83), og St.prp. nr. 92 (1982-83). Lånet var et avdragslån med endelig forfall i august 1999. Det ble betalt avdrag til og med terminen 1. februar 1991 og renter til og med terminen som forfalt 1. februar 1992.

Lånet til Jugoslavia ble fordelt på de enkelte republikkene etter oppløsningen. Låneforpliktelse

sene for Kroatia, Slovenia og Bosnia-Hercegovina er gjort opp. Serbia og Montenegro fikk ettergitt en del av gjelden i 2002 på basis av en Paris-klubb avtale, og begynte å betale renter på den resterende delen i 2003 i tråd med avtalen. Det er forventet at de først fra 2007 vil begynne å betale avdrag på lånet. Det er derfor ikke budsjettert med avdrag for 2004.

Post 99 Avdrag på grunnkjøpslån i Kommunalbanken AS

Ordningen med grunnkjøpsobligasjoner og utlån fra staten til kommunene via Kommunalbanken ble avvirket i 1992. Kommunalbanken innløste sine forpliktelser første halvår 2003.

Kap. 5350 Tilbakeføring av midler fra Statens Banksikringsfond

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
50	Overføringer	81 879	0	0
	Sum kap. 5350	81 879	0	0

Statens Banksikringsfond ble opprettet for å styrke soliditetsvernet for banknæringen, jf. nærmere omtale i Ot.prp. nr. 20 (1990-91) og Innst. O. nr. 31 (1990-91). Statens Banksikringsfond solgte i 2001 sin eierandel på 13,3 pst. av aksjene i Den norske Bank.

Finansdepartementet foreslo i Ot.prp. nr. 33 (2001-2002) å oppheve lov 15. mars 1991 nr. 2 om Statens Banksikringsfond. Finanskomiteen sluttet seg til dette, jf. Innst. O. nr. 35 (2001-2002) og Besl. O. nr. 43 (2001-2002). Lovforslaget ble sanksjonert 7. juni 2002. Banksikringsfondet er dermed avvirket.

Kap. 5351 Overføring fra Norges Bank

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
70	Overføring	0	0	0
	Sum kap. 5351	0	0	0

Ifølge retningslinjer for Norges Banks årsoppgjørdisposisjoner fastsatt ved kgl. res. av 21. desember 2000, skal eventuelt overskudd avsettes til bankens kursreguleringsfond inntil fondet utgjør en viss størrelse av bankens innenlandske og utenlandske aktiva som innebærer en kursrisiko for banken. Eventuelt overskudd etter avsetninger til kursreguleringsfond avsettes til et overføringsfond.

Endringer av retningslinjer for avsetning og disponering av Norges Banks resultat, vedtatt 6. desember 2002, medfører at det skal bygges opp en buffer i bankens egenkapital ved at kursreguleringsfondet skal økes. Bakgrunnen for denne endringen er omtalt i St.prp. nr. 40 (2002-2003). Eventuelle overskudd i Norges Banks regnskap i oppbyggingsfasen vil gå til kursreguleringsfondet og

ikke til overføringsfondet. Basert på beregninger av risikoen for svingninger i resultatet til Norges Bank i årene framover, er maksimal størrelse på kursreguleringsfondet hevet fra 25 til 40 pst. av netto internasjonale fordringer. I tillegg kommer, som før, 5 pst. av bankens beholdning av innenlandske verdipapirer. Regnskapet for 2002 tilsier at kursreguleringsfondet må bygges opp med 44,5 mrd. kroner før det blir overført midler til overføringsfondet. Etter endring av retningslinjene ved kgl. res. av 6. desember 2002, skal det ved hvert årsoppgjør foretas en overføring fra overføringsfondet til statskassen med et beløp tilsvarende en tredjedel av inntående midler i overføringsfondet. Det er per i dag ikke midler i overføringsfondet. Det anslås derfor at overføringene fra Norges Bank til statskassen vil bli null i 2004.

Kap. 5605 Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	1 014	5 000	5 000
82	Av innenlandske verdipapirer	75	100	100
83	Av alminnelige fordringer	225 795	130 000	130 000
85	Renter på grunnkjøpslån i Kommunalbanken AS	18	0	0
86	Av statskassens foliokonto i Norges Bank	2 546 283	3 748 000	2 540 000
88	Av utlån under opptrekk	0	0	145 000
	Sum kap. 5605	2 773 185	3 883 100	2 820 100

Post 81 Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta

Posten omfatter blant annet renter på statens bank-

innskudd til bruk på utenriksstasjonene. På bakgrunn av utestående beløp foreslås det bevilget 5 mill. kroner under post 81 for 2004.

Post 82 Av innenlandske verdipapirer

Statens innenlandske verdipapirer omfatter blant annet verdipapirer i offentlige fond forvaltet av Norges Bank. For 2004 foreslås det bevilget 100 000 kroner under post 82.

Post 83 Av alminnelige fordringer

Posten omfatter renteinntekter av statens regnskapsføreres innskudd i Norges Bank og andre steder, utlån som forvaltes av Finansdepartementet og andre departementer og renteinntekter av likviditetslån til industrien som forvaltes av Statens nærings- og distriktsutviklingsfond.

Statens regnskapsførere skal i stor grad delta i statens konsernkontoordning. I den grad regnskapsførerne inkluderes i ordningen, vil renteinntektene under post 83 falle bort og i stedet føres som renteinntekter fra foliokontoen under kap. 5605, post 86.

For 2004 foreslås det bevilget 130 mill. kroner under post 83.

Post 85 Renter på grunnkjøpslån i Kommunalbanken AS

Det vises til omtale av statens grunnkjøpsobligasjoner under kap. 1651, post 98, og avdrag fra Kommunalbanken på grunnkjøpslån under kap. 5341, post 99.

Post 86 Av statskassens foliokonto i Norges Bank

Ved utgangen av 2002 var statskassens kontantbeholdning i Norges Bank 52,5 mrd. kroner, mot 74,6 mrd. kroner ved utgangen av 2001. Overføringene til Statens petroleumsfond fra statens kontantbeholdning gjøres månedlig. Statens kontantbeholdning må for øvrig ses i sammenheng med likviditetsstyringen i pengepolitikken og statens låneopptak. Statens finansieringsbehov dekkes dels ved

trekk på statens kontantbeholdning og dels ved låneopptak, avhengig av blant annet likviditetssituasjonen i pengemarkedet.

I forbindelse med samordning av forvaltningen av statens utenlandsgjeld og deler av Norges Banks valutareserver i 1995, ble det opprettet en særskilt valutainnskuddskonto under statens konsernkonto i Norges Bank. Denne ble gitt en avkastning som sto i forhold til avkastningen på Norges Banks valutaplasseringer. I 1. kvartal 2003 ble utenlandsgjelden redusert til et så lite beløp at en ikke fant det regningsvarende å fortsette samordningen. Valutainnskuddskontoen ble derfor avsluttet ved utgangen av 1. kvartal 2003 og innestående overført til den ordinære kronekontoen.

Kroneinnskuddene i Norges Bank forrentes til en rente som beregnes på bakgrunn av renten Norges Bank får på sine fordringer, som i stor grad består av valutareservene. De samlede renteinntektene på statens kontantbeholdning i Norges Bank anslås til 2 540 mill. kroner for 2004.

Post 88 Av utlån under opptrekk

I 2002 ble det opprettet en ordning for de regionale helseforetakene for opptak av lån i statskassen til investeringsformål. En liknende ordning er opprettet for Svinesundsforbindelsen AS. Felles for begge ordningene er at foretakene ikke skal betale renter i den perioden lånene trekkes opp. Renter i denne perioden skal i stedet kapitaliseres og tillegges lånene gjennom en egen lånebevilgning for opptreksrenter under de respektive fagdepartementene, jf. kap. 732, post 91, og kap. 1322, post 92. Inntekten disse opptreksrentene representerer for statskassen, føres under kap. 5605, post 88. Når foretakene senere betaler disse, vil det bli ført som avdrag under de respektive fagdepartementene. Renter på lånene etter opptreksperioden skal innbetales fra foretakene og inntektsføres på egne poster under de respektive fagdepartementene.

For 2004 foreslås det bevilget 145 mill. kroner under post 88.

Kap. 5692 Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelsen	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
80	Utbytte	55 148	59 000	64 000
	Sum kap. 5692	55 148	59 000	64 000

Den nordiske investeringsbank utbetaler utbytte i forhold til innskutt kapital. Utbyttets størrelse vedtas av bankens styre på grunnlag av regnskapsmessige resultater av virksomheten foregående år. Basert på NIBs regnskap for 2002 ble det

vedtatt et utbytte til den norske stat på 7,7 mill. euro i 2003. Basert på valutakurser ultimo juni 2003 foreslås det bevilget 64 mill. kroner i 2004.

Finansdepartementet

tilrår:

1. I St.prp. nr. 1 om statsbudsjettet for år 2004 føres opp de summene som er nevnt i et framlagt forslag:

a. Sum utgifter under kap. 20-51 og 1600-1670	kr	79 010 330 000
b. Sum inntekter under kap. 3024-3051, 4600-4634, 5341, 5605 og 5692	kr	4 686 283 000

**Forslag
til vedtak om bevilgning for budsjetterminen 2004,
kapitlene 20-51 og 1600-1670, 3024-3051, 4600-4634, 5341,
5605 og 5692**

I
Utgifter:

Kap.	Post		Kroner	Kroner
Regjering				
20		Statsministerens kontor (jf. kap. 3020)		
	01	Driftsutgifter	55 602 000	55 602 000
21		Statsrådet (jf. kap. 3021)		
	01	Driftsutgifter	103 279 000	103 279 000
24		Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3024)		
	01	Driftsutgifter	38 197 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	6 112 000	44 309 000
Stortinget og underliggende institusjoner				
41		Stortinget (jf. kap. 3041)		
	01	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	586 330 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	8 000 000	
	32	Kjøp av leiligheter, <i>kan overføres</i>	7 000 000	
	45	Større utstysranskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	245 848 000	
	70	Tilskudd til partigruppene	94 331 000	941 509 000
42		Forsvarets ombudsmannsnemnd		
	01	Driftsutgifter	3 900 000	3 900 000
43		Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 3043)		
	01	Driftsutgifter	33 082 000	33 082 000
44		Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste		
	01	Driftsutgifter	3 700 000	3 700 000
51		Riksrevisjonen (jf. kap. 3051)		
	01	Driftsutgifter	314 508 000	314 508 000

Kap.	Post		Kroner	Kroner
		Finansdepartementet		
		Finansadministrasjon		
1600	Finansdepartementet (jf. kap. 4600)			
	01 Driftsutgifter		226 434 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>		25 270 000	
	50 Overføring fra Finansmarkedsfondet		9 860 000	261 564 000
1602	Kredittilsynet (jf. kap. 4602)			
	01 Driftsutgifter		141 936 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		714 000	142 650 000
		Skatte- og avgiftsadministrasjon		
1610	Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610)			
	01 Driftsutgifter		918 200 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>		2 197 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		48 100 000	968 497 000
1618	Skatteetaten (jf. kap. 4618)			
	01 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1631 post 01</i>		3 120 231 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>		63 000 000	
	22 Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>		133 300 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		108 600 000	3 425 131 000
		Offisiell statistikk		
1620	Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620)			
	01 Driftsutgifter		352 149 000	
	21 Spesielle driftsutgifter		110 000 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		7 936 000	470 085 000
		Andre formål		
1630	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring			
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>		13 157 000	13 157 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
1631	Senter for statlig økonomistyring (jf. kap. 4631)		
	01 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1618 post 01</i>	163 892 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	18 000 000	181 892 000
1632	Kompensasjon for merverdiavgift		
	60 Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	1 669 121 000	
	61 Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, ny ordning	7 500 000 000	
	70 Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i>	134 680 000	
	72 Tilskudd til private og ideelle virksomheter	300 000 000	9 603 801 000
1634	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 4634)		
	01 Driftsutgifter	161 764 000	161 764 000
1637	EU-opplysning		
	70 Tilskudd til frivillige organisasjoner	2 000 000	2 000 000
Statsgjeld, renter og avdrag mv.			
1650	Statsgjeld, renter m.m.		
	01 Driftsutgifter	14 000 000	
	88 Renter og provisjon m.m. på utenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	3 000 000	
	89 Renter og provisjon m.m. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	19 260 000 000	19 277 000 000
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning		
	97 Avdrag på utenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	256 900 000	
	98 Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	42 736 000 000	42 992 900 000
Statlige fordringer, avsetninger mv.			
1670	Avsetninger til Den nordiske investeringsbank		
	50 Tapsfond for miljølåneordningen	10 000 000	10 000 000
		Sum Finansdepartementet	77 510 441 000
		Totale utgifter	79 010 330 000

Inntekter:

Kap.	Post	Kroner	Kroner
Regjering			
3024	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 24)		
	01 Erstatning for utgifter i rettssaker	2 694 000	
	03 Oppdrag	518 000	3 212 000
Stortinget og underliggende institusjoner			
3041	Stortinget (jf. kap. 41)		
	01 Salgsinntekter	6 552 000	
	03 Leieinntekter	2 018 000	
	40 Salg av leiligheter	7 000 000	15 570 000
3051	Riksrevisjonen (jf. kap. 51)		
	01 Refusjon innland	1 000 000	
	02 Refusjon utland	800 000	1 800 000
Finansdepartementet			
4600	Finansdepartementet (jf. kap. 1600)		
	80 Avkastning fra Finansmarkedsfondet	9 860 000	9 860 000
4602	Kredittilsynet (jf. kap. 1602)		
	01 Bidrag fra tilsynsenhetene	142 650 000	142 650 000
4610	Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 1610)		
	01 Ekspedisjonsgebyr	9 220 000	
	02 Andre inntekter	1 917 000	
	03 Pante- og tinglysingsgebyrer	1 140 000	
	05 Gebyr ved kontroll av teknisk sprit	414 000	
	11 Gebyr på kredittdeklarasjoner	217 200 000	
	13 Gebyr ved avskilting av kjøretøy	311 000	230 202 000
4618	Skatteetaten (jf. kap. 1618)		
	01 Utleggs- og tinglysingsgebyr (Namsmannen)	16 576 000	
	02 Andre inntekter	20 000 000	
	04 Gebyr for folkeregisteropplysninger	725 000	
	05 Gebyr for utleggsforretninger	6 423 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner	
	07	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser	1 140 000	44 864 000
4620		Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 1620)		
	01	Salgsinntekter	3 000 000	
	02	Spesialoppdrag	110 000 000	
	04	Tvangsmulkt	7 340 000	120 340 000
4631		Senter for statlig økonomistyring (jf. kap. 1631)		
	01	Økonomitjenester	13 400 000	13 400 000
4634		Statens innkrevingsentral (jf. kap. 1634)		
	02	Refusjoner	17 094 000	
	81	Bøter, inndragninger	904 000 000	
	82	Vegadministrasjonsgebyr	55 000 000	
	84	Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m.	110 000 000	
	85	Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning	115 000 000	1 201 094 000
Ymse inntekter				
5341		Avdrag på utestående fordringer		
	91	Alminnelige fordringer	19 191 000	19 191 000
Renter og utbytte mv.				
5605		Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer		
	81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	5 000 000	
	82	Av innenlandske verdipapirer	100 000	
	83	Av alminnelige fordringer	130 000 000	
	86	Av statskassens foliokonto i Norges Bank	2 540 000 000	
	88	Av utlån under opptrekk	145 000 000	2 820 100 000
5692		Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank		
	80	Utbytte	64 000 000	64 000 000
Totale inntekter				4 686 283 000

*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*II
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2004 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1618 post 01	kap. 4618 post 02
kap. 1620 post 21	kap. 4620 post 02
kap. 1631 post 01	kap. 4631 postene 01 og 02
kap. 1631 post 21	kap. 4631 post 02
kap. 1634 post 01	kap. 4634 post 02

III
Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2004 kan overskride bevilgningen på kapittel 21 Statsrådet for å iverksette nødvendige sikkerhets-

tiltak for Statsministeren og regjeringens øvrige medlemmer.

*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*IV
Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2004 kan gi garantier for:

1. grunnkapitalen til Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 715 959 651 euro.
2. lån fra Den nordiske investeringsbank vedrørende ordningen med prosjektinvesteringsslån

innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 340 991 000 euro.

3. miljølån til Nordens nærområder gjennom Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 63 500 000 euro.

V
Fullmakt til fortsatt bobehandling

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet for 2004 kan bestemme at det under ordningen med oppfølging av statens krav i konkursbo pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar

ikke overstiger 20,6 mill. kroner. Utbetalinger dekkes av bevilgningene under kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Andre fullmakter

VI

Fullmakt til å korrigere uoppklarte differanser og feilposterings i tidligere års statsregnskap

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2004 i enkeltsaker kan korrigere uoppklarte differanser i regnskapene og feilposterings i statsregnskapet som gjelder tidligere års regnskaper, ved

postering over konto for forskyvninger i balansen i statsregnskapet i det inneværende års regnskap. Fullmakten gjelder inntil 1 mill. kroner.

VII

Endringer i reglement for Folketrygdfondet

Stortinget samtykker i at § 4 i reglementet for Folketrygdfondet endres til følgende (*endring i kursiv skrift*):

Fondets administrasjon har ansvar for å forberede og forelegge de saker som skal behandles av styret, og skal også forestå den administrative håndtering av plasseringsvirksomheten, dersom styret ikke har bestemt noe annet.

Utgifter til forvaltning av Folketrygdfondet dekkes av fondets midler.

Administrerende direktør i Folketrygdfondets administrasjon beskikkes av Kongen i statsråd. Folketrygdfondets styre kan avgi uttalelse før stillingen besettes, jf. kgl. res. av 11.12.1983.

De øvrige tjenestemenn tilsettes *i henhold til reglene i fondets personalreglement*. Deres lønns- og arbeidsvilkår fastsettes av styret med *orientering til* vedkommende departement.

Styret har ansvaret for å fastsette nærmere instruks for direktøren.

Vedlegg 1**Ledernes ansettelsesvilkår i heleide statlige foretak****Norges Bank**

Sentralbanksjefens lønn var for 2002 fastsatt til 1 112 900 kroner. I tillegg disponeres fri bil (fordel beregnet til 86 000 kroner) og fri telefon. Full alderspensjon utgjør 2/3 av den lønn som til enhver tid er fastsatt for stillingen. Alderspensjon løper fra fratreden, dog ikke fra før fylte 65 år. Opp-

tjeningstiden for full pensjon er 12 år, regnet fra til-tredelsen i stilling som sentralbanksjef i Norges Bank. Pensjonen samordnes med andre pensjons- og trygdeytelser som pensjonisten har rett til etter bestemmelsene i lov av 6. juli 1957 nr. 26 om sam-ordning av pensjons- og trygdeytelser.

